

TOIMINTAKERTOMUS ja TILINPÄÄTÖS

1.1.–31.12.2023

Suomen riistakeskus
Sompiontie 1
00730 HELSINKI
Y-tunnus 0201724-4

1.	JOHDON KATSAUS.....	3
1.1.	TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET.....	3
1.2.	ARVIO ONNISTUMISESTA	4
1.3.	YHTEENVETO AVAINTULOSTEN TOTEUTUMISESTA VUONNA 2023	5
	1.3.1 Merkittävää yhteiskunnallista vaikuttavuutta tukevat toimenpiteet	5
	1.3.2. Toiminnalliset tavoitteita koskevat avaintavoitteet	7
	1.3.3. Tuottavuus ja kehittämistavoitteita sekä investointihankkeita koskevat avaintavoitteet	7
2.	JULKISEN RIISTAKONSERNIN STRATEGIA JA YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS	8
2.1.	RIISTAKANNAT SÄILYVÄT ELINVOIMAISINA.....	9
2.2.	RIISTATALOUS LUO HYVINVOINTIA	10
2.3.	METSÄSTYS JA RIISTANHOITO OVAT EETTISTÄ JA VASTUULLISTA	10
2.4.	RIISTAVAHINGOT JA -KONFLIKIT OVAT HALLINNASSA	11
3.	TOIMINNALLINEN TULOKSELLISUUS	12
3.1.	SUORITTEET JA KUVAUS TOIMINNASTA	12
	Strategiatyö ja johtaminen.....	13
	Kansainvälinen toiminta	14
	Viestintä.....	15
	Julkiset hallintotehtävät.....	16
	Lupahallinto	16
	Lakisääteiset vakuutukset.....	17
	Metsästäjärekisteri	17
	Riistavahinkorekisteri	18
	Valitukset, oikaisuvaatimukset ja kantelut	19
	Riistanhoitoyhdistyksiin liittyvät julkiset hallintotehtävät.....	19
	Muut julkiset hallintotehtävät	21
	Kestävä riistatalous	25
	Riistakantojen hoitosuunnitelmat	25
	Riistatieto.....	25
	Riistatiedon määrittelyt	26
	Riistakantojen verotussuunnittelu.....	26
	Kestävä metsästys.....	28
	Riistavahinkojen estäminen	28
	Riistatalouden edistäminen	29
	Palvelut.....	31
	Asiakaspalvelu ja neuvonta.....	31
	Metsästäjäpalvelut	31
	Riistanhoitoyhdistysten tukiprosessi	32
	Hyvinvointia riistataloudesta	33
	Sisäiset palvelut.....	34
	Tukipalvelut/sisäiset palvelut	34
	Informaatiopalvelut	34
	Infrastruktuuripalvelut.....	34
	Taloushallinto ja henkilöstöpalvelut	35
3.2.	PALVELUKYKY JA LAATU	36
3.3.	TOIMINNAN TUOTTAVUUS JA TALOUDELLISUUS	36
3.4.	MAKSULLISEN TOIMINNAN KUSTANNUSVASTAAVUUS	37
3.5.	VOIMAVAROJEN HALLINTA	37
	Henkilöstöstrategiset linjaukset	37
	Vuoden 2023 toimenpiteet osaamisen ja työtyytyväisyyden nostamiseksi	38
	Henkilöstötietoja	39
3.6.	TOIMINNAN VASTUULLISUUS.....	39
4.	KESKEISET TUOTTAVUUS- JA KEHITTÄMISTAVOITTEET SEKÄ INVESTOINTIHANKKEET	40
5.	TILINPÄÄTÖS	42
5.1.	TULOSLASKELMA	42
5.2.	TASE.....	43

5.3.	TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	44
5.4.	PÄÄTÖS TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄN KÄYTÖSTÄ.....	52
5.5.	ALLEKIRJOITUKSET	53
	TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS	53
	TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ.....	53
5.6.	KIRJANPITOLAIN MUKAISET TOIMINTAKERTOMUSTIEDOT.....	54
6.	LIITTEET	55

1. JOHDON KATSAUS

Suomen riistakeskuksen toiminta perustuu riistahallintolakiin (158/2011) ja sen nojalla tehtyyn Suomen riistakeskuksen ja maa- ja metsätalousministeriön väliseen tulossopimukseen. Tämä toimintakertomus koskee Suomen riistakeskuksen toimintaa ajalta 1.1.2023–31.12.2023. Toimintakertomuksen laadinnassa on noudatettu soveltuvin osin Valtiokonttorin valtion virastoille ja laitoksille antamaa ohjetta toimintakertomuksen laatimisesta (Valtiokonttori 2016).

Toimintakertomus on ainoa Suomen riistakeskuksen toiminnasta annettava kertomus ja se toimii samalla tulosohjaavalle maa- ja metsätalousministeriölle annettavana tuloraporttina sekä Suomen riistakeskuksen toimielimille annettavana vuosikertomuksena.

Jäljempänä huomiomerkinällä varustetut tekstit ovat suoria lainauksia maa- ja metsätalousministeriön ja Suomen riistakeskuksen välisestä tulossopimuksesta vuosille 2022–2026.

1 = Tavoitteesta on luovuttu
 2 = Tavoite ei ole toteutunut
 3 = Tavoite on toteutunut osittain
 4 = Tavoite ollaan saavuttamassa
 5 = Tavoite ollaan ylittämässä

Suomen riistakeskuksen tilinpäätöksessä noudatetaan kirjanpitolakia (1336/1997) ja tilivelvollisten allekirjoittamat tilinpäätösasiakirjat ja tilintarkastuskertomus esitetään erillisenä kokonaisuutena. Suomen riistakeskuksen tuloslaskelma, kirjanpitolain mukaiset toimintakertomustiedot on esitetty pääkohdassa 5.6.

Suomen riistakeskuksen 15 toiminta-alueella laativat alueensa ja aluetoimiston toiminnasta toimintaraportin, joka on käsitelty alueellisessa riistanneuvostossa sekä riistanhoitoyhdistysten aluekokouksessa 2023. Raportit tallennetaan Suomen riistakeskuksen asianhallintajärjestelmään ja ovat saatavissa Suomen riistakeskuksen kirjaamosta, kirjaamo@riista.fi.

1.1. TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET

Suomen riistakeskuksen strategiseen suunnitelmaan (TTS 2025-2028) sisältyy sen perustehtävään vaikuttavien toimintaympäristön megatrendien jatkuva tarkastelu. Toimintaympäristön muutoksia seurataan läpi vuoden ja siihen osallistuu hallituksen ja johdon lisäksi riistakeskuksen henkilöstö, riistakonsernin muita toimijoita, ulkopuolisia asiantuntijoita ja keskeisiä sidosryhmiä. Toimintaympäristön muutoksia tarkastellaan viiden strategiassa määritetyn megatrendin mukaisesti. Vuonna 2023 keskeisimpiä havaintoja olivat:

Ilmastonmuutos ja luontokato

Naurulokeissa havaittu lintuinfluenssaepidemia kesällä 2023 vaikutti vesilintujen ruokintaan ja metsästyksen erityisesti turkistuotantoalueilla. Ruotsissa tehtiin ensimmäiset havainnot ASF:sta ja taudin leviäminen Suomeen on mahdollista. Keskustelu tuulivoiman vaikutuksista riistaeläimiin voimistui edelleen vuoden 2023 aikana. Hirvikannan koko arvioitiin alhaisimmaksi koko 2000-luvulla. Suurpetojen kannat kasvoivat entisestään.

Kansainvälinen toimintaympäristö ja yhteistyö

EU-tason luonnonsuojelupolitiikka ja siitä kumpuava tiukka kansallinen oikeustulkinta on muuttanut olennaisella tavalla suurpetojen metsästyksen liittyviä lähtökohtia. Maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan suurpetojen kannanhoidollisen metsästyksen jatkaminen edellyttää EU tason muutoksia. Aivan vuoden 2023 lopulla EU:n komissio ehdotti susien suojeluaseman muuttamista tiukasti suojellusta suojelluksi. Alkusyksyllä komission toteuttamaan kyselyyn tuli Suomesta runsaasti vastauksia, joissa enemmistö tuki suojelustatuksen laskemista. Kyselyyn osallistui Suomesta paljon metsästäjiä. Lyijyhaulien käyttö kosteikoilla ja alle 100 m etäisyydellä kosteikoista kiellettiin 15.2.2023 alkaen.

Väestörakenteen muutokset ja alueiden eriytyminen

Kesäkuussa Taloustutkimuksen toteuttaman valtakunnallisen kyselyn tulosten perusteella metsästyksen hyväksyttävyyden on edelleen korkealla tasolla. Lähes 90 % suomalaisista suhtautuu metsästyksen myönteisesti tai neutraalisti ja hieman yli kymmenen prosenttia hyvin tai jonkin verran kielteisesti. Myönteisemmin suhtautuivat 15-44-vuotiaat ja pohjois- ja itäsuomalaiset. Kaupunkilaisten (Helsinki-Uusimaa) suhtautuminen metsästyksen heikkeni edelliseen (2018) tutkimukseen verrattuna. Metsästäjäkunnan ikääntyminen ja maaltamuutto vaikuttavat metsästyksen lisäksi seura- ja RHY-toiminnan laatuun ja laajuuteen.

Arvojen ja asenteiden muutos

Ilveksen metsästyksen myönnettyjen 300 poikkeusluvun myötä alkoi aikaisempaa laajempi ja kovaäänisempi kannanhoidollista metsästystä vastustava kampanja sosiaalisessa mediassa, johon myös valta-media yhtyi. Kampanjassa korostettiin ilveksen asemaa supikoirien ja pienten hirvieläinten kantaa kurissa pitävänä hyödyllisenä petona, joka ei kuitenkaan aiheuta vahinkoa ihmisille, lemmikeille tai kotieläimille. Metsästyksen oikeutus kyseenalaistettiin yleisesti ja lisäksi arvosteltiin riistakeskuksen roolia riistapolitiikan toimeenpanijana ja peräänkuulutettiin toisenlaisia vaihtoehtoja suurpetojen kannanhoitoon.

Lokakuun lopussa KHO teki päätöksen, jonka mukaan karhun kannanhoidolliseen metsästyksen vuonna 2022 myönnetty poikkeusluvut olivat lainvastaisia. Päätöksen myötä kannanhoidollisten poikkeuslupien myöntäminen ei ole enää mahdollista entisten perusteiden mukaan. KHO:n linjauksen myötä myös metsästäjien keskuudessa syntyi kapinamielialaa ja peräänkuulutettiin SRVA-sopimusten irtisanomista ja petoyhdyshenkilöiden toiminnan lopettamista.

Eläinoikeuksien puolustaminen ja metsästyksen vastustaminen eläinten oikeuksien perusteella korostuivat aikaisempaa enemmän metsästysvastaisessa keskustelussa.

Digitalisaatio

Tekoäly, erityisesti generatiivinen tekoäly Chat GPT:n myötä, teki voimakkaan esiintulon vuoden 2023 aikana. Myös riistakeskuksessa ryhdyttiin arvioimaan tekoälyn hyödyntämisen mahdollisuuksia ja sen käytön edellyttämiä ohjeita.

Metsästäjien keskuudessa käytiin keskustelua, miten esimerkiksi viranomaiset hyödyntävät metsästyssovellusten paikkatietoja metsästyksen valvontaan.

1.2. ARVIO ONNISTUMISESTA

Kiinnostus luontoharrastuksiin kohtaan on jatkunut suurena, joskin kasvu on korona-aikaan verrattuna hidastunut. Se säilyykö korona-aikana kasvanut kiinnostus luontoharrastuksiin myös siirryttäessä takaisin normaaliin, on vielä avoinna.

Toimintavuosi oli Suomen riistakeskuksen kolmastoista toimintavuosi. Organisaatiota on kehitetty määrätietoisesti asiantuntijaorganisaation suuntaan talon sisäisillä roolimutoksilla ja työnkuvien kehittämällä. Julkisten hallintotehtävien johtoryhmä on vakiintunut osaksi talon organisaatorakennetta. Keskeisimpiä onnistumisesta viestiviä asiakohtia ovat:

- Metsästäjätkinon suorittaneiden määrä lisääntyi 10,5 prosentilla ja naisten jo ennestään merkittävä osuus lisääntyi edelleen hieman.
- Metsästyksen hyväksyttävyyden säilyi korkealla tasolla, joskin metsästyksen oikeutusta haastetaan julkisessa keskustelussa sitä vastustavien toimesta aiempaa voimakkaammin. Myös keskusteluilumapiiri on entisestään polarisoitunut.

Riistatiedon digitalisointia on viety pitkän harppauksen eteenpäin Oma riista -palvelun kehittämisen myötä. Toiminnan tehokkuudesta ja digitalisaation onnistuneesta hyödyntämisestä kertoo se, että työskentelyn tehostumisen myötä säädöspohjaisia lupien päätösmaksuja on voitu alentaa.

Tiedon hankintaan ja analysointiin liittyvät prosessit on pitkälle harmonisoitu riistakonsernin osapuolten kanssa.

- Riistakeskuksen SOTKA- ja Helmi-hankkeet ovat edenneet hyvin ja niille on tiukasta taloustilanteesta huolimatta saatu jatkorahoitusta. Toimintavuoden aikana Suomen riistakeskus jatkoi LIFE BOREALWOLF -hanketta, joka on onnistunut auttamaan käytännönläheisesti susivahingoista kärsiviä maanomistajia ja ennaltaehkäisemään vahinkoja.
- Lapissa Kemin-Lapin riistanhoitoyhdistys aloitti uutena yhdistyneenä riistanhoitoyhdistyksenä vuoden vaihteessa.
- Vaikkakin työhyvinvointi-indeksi laski jonkin verran vuodesta 2021, se on kuitenkin ollut koko mitausajan selkeästi valtakunnan keskiarvon yläpuolella. Näin ollen saamme riistakeskuksessa työkennellä motivoituneiden ja osaavien työntekijöiden kanssa.
- Riistakonsernin yhteinen tietojärjestelmäkehitys on toteutunut, kun eri laitosten palveluja on integroitu Oma riista -palveluun ja saatu asiakkaan kannalta erittäin sujuvat digitaaliset prosessit. Riistakonsernin taannoinen it-strategia korosti konsernin toimijoiden yhteistä tietoekosysteemiä ja arkkitehtuuria, mutta antoi toteutusvastuun laitosten hoidettavaksi. Näin on voitu edelleen valita parhaat toteutusmenetelmät ja toteuttajat joustavilla tavoilla.
- Osallistava riistapolitiikan valmistelu on yksi riistahallinnon keskeisiä tavoitteita. Hoitosuunnitelmien valmistelu on tärkein työkalu tässä työssä. Hoitosuunnitelmia on julkaistu riistakeskuksen valmistelutyön pohjalta ja niiden jalkauttaminen on ollut tehokasta. Toimintavuoden aikana valmisteltiin metsäpeurakannan hoitosuunnitelma ja maa- ja metsätalousministeriö julkaisi sen keuhkokuumeen aikana. Taigametsähankinnan hoitosuunnitelma päivitettiin ministeriön toimeksiannosta.

1.3. YHTEENVETO AVAINTULOSTEN TOTEUTUMISESTA VUONNA 2023

Riistakeskuksen ja maa ja metsätalousministeriön tulossopimuksen tarkennuksena sovitaan vuosittaiset avaintulokset, jotka on kirjattu osaksi toimintasuunnitelmaa. Seuraavassa esitetään yhteenveto ja arviot avaintulosten toteutumisesta.

1.3.1 Merkittävää yhteiskunnallista vaikuttavuutta tukevat toimenpiteet

Tavoite	Arvio toteutumisesta
Osallistuminen suden hoitosuunnitelman päivittämiseen, sen toimeenpanoon sekä ennaltaehkäisyyn ml. suden laitton tappaminen	3

Hoitosuunnitelman ajantasaisuus on tällä hetkellä pysähdyksissä. Susikannan hoitosuunnitelman toimeenpanoa edistettiin erityisesti SusiLIFE-hankeella, joka kehittää useilla eri tavoilla kannanarvioinnin ja vahinkojen ennaltaehkäisyn menetelmiä, susireviirien vuorovaikutusta sekä ennaltaehkäisevää laiton tappamista. Susiviestintäyhteistyö maa- ja metsätalousministeriön, Luken ja poliisin kanssa on ollut aktiivista ja tuloksekasta.

SOTKA- Kosteikot -hankkeen toteuttaminen SOTKA-Vieraspedot- hankkeen jatkaminen ja HELMI- ohjelman lintuvesikohteiden vieraspetopyyntihankkeen jatkaminen yhteistyössä RHYiden, MH:n ja ELYjen kanssa.	4
---	---

Riistakeskus vastasi SOTKA- ja Helmi-ohjelmien käytännön toteuttamisesta useilla eri hankkeilla, joille saatiin jatkorahoitus vuodelle 2024.

Osallistuminen hanhien, haahkan ja allin kansainvälisten hoitosuunnitelmien toteutukseen, ja toimeenpanon koordinoitiin Suomessa.	4
---	---

Riistakeskus osallistui hanhien, haahkan ja allin hoitosuunnitelmatyöhön Suomessa ja yhteistyössä kansainvälisten toimijoiden kanssa.

<p>Riistanhoitoyhdistysten vapaaehtoisten yhdistymisten tukeminen ja koulutus erityisesti riistakonsernin strategisten tavoitteiden osalta sekä yhdistymisiin liittyvä viestintä</p> <p>RHY kehitystoimien jatkaminen erityisesti metsästäjä-tutkintoon valmistavien kurssien kattavuuden lisäämiseksi sekä metsästysammunnan ABC koulutusten lisäämiseksi</p> <p>RHY koordinaatio, tavoitteena hyvien käytäntöjen edistäminen ja toimintatapojen yhtenäistäminen sekä toiminnanohjauksen ammattimaistaminen, neuvonta sekä koronatilanteesta selviytyminen.</p>	
--	--

Riistakeskus on tukenut riistanhoitoyhdistysten tekemää kouluyhteistyötä ja nuorisotoimintaa, jota on myönteisessä asenneilmapiirissä myös monitahoisella viestinnällä tuotu laajempaan tietoisuuteen. Ampumatoiminnan ja sen harrastusmahdollisuuden tulevaisuuden turvaamiseksi pyritään myös säilyttämään ampumarataverkko mahdollisimman kattavana ja helposti saavutettavana.

Riistanhoitoyhdistysten yhdistymisiä on tuettu tukemalla neuvotteluita ja yhdistyneiden riistanhoitoyhdistysten toiminnan käynnistymistä ja tiedottamalla yhdistymisistä saatujen kokemusten pohjalta. Riistanhoitoyhdistysten tehtäviä, roolia julkisoikeudellisena yhdistyksenä ja tehtävien hoitoa on tuettu tiedottamalla eri tavoin toimijoille ajankohtaisista asioista sekä tuottamalla materiaalia toimijoiden käyttöön. Hallitusohjelman linjauksen mukaisesti pyritään täydentämään ampumarataverkkoa siten, että maassamme olisi tulevaisuudessa tuhat ampumarataa.

<p>Hirvieläinkantojen verotuksen suunnittelun kehittämisen ja tehostamisen sekä hirvieläinten metsästyksen yhteiskunnallisen vaikutuksen selvittäminen ja metsästäjämäärien muutoksen vaikutus hirvieläinten metsästyksen alueittain.</p>	
---	--

Hirvitalousalueuunnittelijat jatkoivat työtään riistakeskusalueiden tukemiseksi ja riistanhoitoyhdistysten ja metsästyseurojen hirvieläinkantojen hoidon käytäntöjen kehittämiseksi. Heidän tehtäväkenttäänsä kuului myös määriteltyjen valtakunnallisten teemakokonaisuuksien kehittäminen. Tällaisia ovat muun muassa verotussuunnittelutyön ja maanomistajien ja metsästyseurojen yhteistyömallien kehittäminen, monilajisuusyö, taajamien hirvieläinkantojen hoidon kehittäminen sekä vahinkojen ennaltaehkäisytyö.

Valkohäntäpeurakannan pienentämistä tihentymäalueilla tuettiin verotussuunnittelulla, aktiivisella luvansaajien ohjauksella ja valkohäntäpeurakannan arviointia tukevien työkalujen luomisella Oma riista -palveluun. Pienten hirvieläinten kannanhallintaan kehitettiin Oma riista - palveluun kevätlaskentaan liittyvä työkalu, joka helpottaa metsästyseurojen verotussuunnittelua ja tukee Luonnonvarakeskuksen kannanarviointia.

Hirvieläinkantojen tuottamien hyötyjen arviointiin kehitettiin työvälineeksi hyötylaskuri, jolla voidaan määrittää hyötyjä erilaisilla hirvieläinkannoilla.

Metsästäjämäärien väheneminen tulevaisuudessa vaikuttaisi todennäköisesti huomattavasti hirvieläinkantojen säätelymahdollisuuksiin tietyillä alueilla. Tämän vaikutuksen selvittäminen voisi olla tulevaisuuden kannalta merkittävä erillisen tutkimuksen aihe.

<p>Kansainvälisen yhteistyön tiivistäminen painopisteinä erityisesti suurpetovahingot ja yhteistyö Ruotsin kanssa.</p>	
--	--

Suurpetokantojen hoidon pohjoismaista yhteistyötä jatkettiin aktiivisella tiedonvaihdoilla ja virkamiesvaihdoilla Ruotsin ja Norjan riistahallintojen ja tutkijoiden kanssa. Yhdessä maa- ja metsätalousministeriön kanssa osallistuttiin pohjoismaiseen, susi- ja ahmakantojen hoitoa edistävään yhteistyöhön.

Riistavahinkotiedon avoin esiintuominen siten, että sitä käytetään läpinäkyvästi ja ohjaavasti verotussuunnitteluprosessien osana.

4

Riistavahinkojen ennaltaehkäisyä kehitettiin osallistamalla Luonnonvarakeskuksen riistahavainnot.fi palvelun uudistamiseen siten, että riistavahinkotieto tuodaan hirvikantatiedon yhteydessä näkyväksi ohjaamaan hirvitalousaluekohtaista verotussuunnittelua. Riistavahinkojen estämiseen liittyviä ohjeita laadittiin ja niistä viestittiin usean eri kanavan kautta. Sorkka -hankkeessa teemana ovat metsätalouden uudet taimikonhoitomenetelmät vahinkojen ennaltaehkäisyssä ja maanomistajien ja metsästysseurojen käytännön yhteistyön kehittäminen paikallistasolla.

Lyijyn korvaavien myrkyttömien vaihtoehtoisten materiaalien käytön edistäminen metsästyksessä.

3

Lyijyttömien luotien osalta metsästysasetukseen on aiemmin tehty muutokset, joissa niille säädettiin erikseen osumaenergia- ja painovaatimukset tiettyjen riistaeläinten metsästyksessä. Lyijyttömien haulikonpatruunoiden käyttöä on edistetty tiedotuksen keinoin. Helmikuun puolivälissä tuli voimaan Reach-asetuksen muutos, jossa kiellettiin lyijyhaulipatruunoiden käyttö ja hallussapito Ramsar-kosteikoilla ja niitä ympäröivällä sadan metrin vyöhykkeellä. Tukes antoi ohjeensa em. kosteikon määrittelystä ja kiellon soveltamisesta Suomessa. Myös kiväärikaliperisten lyijyttömien patruunoiden ominaisuuksista, niiden käyttämisestä ja vaatimuksista aseille on viestitty metsästäjäkunnalle.

1.3.2. Toiminnalliset tavoitteita koskevat avaintavoitteet

Metsästyslainsäädännön muutosprosessiin osallistuminen ja muutoksista viestiminen.

4

Riistakeskuksen tiimit osallistuivat käynnissä oleviin lainsäädäntöhankkeisiin ja tukivat maa- ja metsätalousministeriön lainvalmistelutyötä.

Jatkaa yhdessä valvontaviranomaisten kanssa toimenpiteitä ja viestintää suurpetojen laittoman tappamisen vähentämiseksi.

3

Keväällä 2023 paljastui laaja metsästysrikosten vyyhti Pohjois-Savossa. Laittomaan tappamiseen on usean vuoden aikana osallistunut kymmeniä metsästäjiä. On syytä olettaa, että suurpetojen kannanhoidollisen metsästyksen keskeytyminen ja petokantojen kasvu tulevat entisestään lisäämään painetta laittomuuksiin metsästäjien keskuudessa. Metsästäjien ja muiden kansalaisten asenteisiin vaikuttaminen on laaja ja eri viranomaistahoja koskeva kokonaisuus. Suomen riistakeskus pyrkii entistä enemmän omissa viestintäkanavissaan ja koulutuksessa vaikuttamaan asennemuutokseen laittoman tappamisen vähentämiseksi.

Asettaa itselleen tietoriskienhallinnan kypsyystasotavoitteen ja kehittää tietoriskienhallintaa tavoitteen mukaisesti osana kokonaisriskienhallintaa. Raportoi riskienhallinnan toteuttamisesta, kypsyystason arvioinnista ja kehityksestä sekä henkilötietojen käsittelyn vaikutustenarviointien toteuttamisesta tulossopimusraportointinsa yhteydessä.

4

Tietoriskien hallinnan riskikortit ajantasaistetaan normaalikierron mukaisesti, ja riistakeskukseen on perustettu oma kyberturvallisuusryhmä. Tietoturva- ja tietosuojapojikkeamia ei ole kuluvana vuonna havaittu uhkakuviin lisääntymisestä huolimatta. Kohonneisiin uhkakuviin on valmistauduttu tehostamalla tilannekuvan muodostamista ja viestintävalmiutta organisaation sisällä.

1.3.3. Tuottavuus ja kehittämistavoitteita sekä investointihankkeita koskevat avaintavoitteet

Sähköinen asiointi (Oma riista -riistakonsernin tietoekosysteemi) etenee ja ylläpito turvataan.

4

Riistakonsernin tietohallinnon ydinajatuksena on vahva sähköinen palvelukonsepti ja järjestelmien yhteiskäyttöisyys sekä ekosysteemiajattelun mukainen yhteensopivuus. Tätä on kuitenkin sovittu toteutettavaksi siten, että operatiivinen vastuu järjestelmien toteuttamisesta ja teknologioiden valitsemisesta on konsernin laitoksilla.

Luonnonvarakeskuksen ja riistakeskuksen yhteisen työnjaon mukaisesti riistakeskus vastaa hirvieläintietojen keruujärjestelmän ylläpitämisestä ja kehittämisestä osana Oma riista -palvelua.

Oma riista -palvelun asiantuntija- ja kehittämistyöt sekä ylläpito toteuttajaksi on julkisen kilpailutuksen perusteella toimittajaksi valittu toistuvasti Vincit Oy. Näin ollen kehittämistyö saattanut jatkua jo 10 vuotta edelleen ilman katkoksia.

Tällä hetkellä koko hirvieläinten metsästyksen raportointi voidaan hoitaa mobiilisti. Mobiilitoimintoja refaktoroiitiin vuonna 2023 edelleen toiminnan sujuvoittamiseksi. Rajapintoja Metsähallituksen suuntaan kehitettiin edelleen.

Saalis- ja havaintopalaute saatiin vuonna 2023 käytännössä täysin sähköisesti.

Riistakeskuksen toiminnan tehostamistyö ja henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen jatkuu TTS-linjausten mukaan.

4

Hanketoiminnan voimakas rooli on näkynyt henkilöstön perehdytys- ja ohjaustarpeena. Rekrytoinneissa selkeä pääpaino on substanssiosaamisessa, ja rekrytoinnit kohdistuivat pääosin ydinprosessien toimintoihin. Työhyvinvointia edistetään erityisen vuotuisen työhyvinvoinnin kehittämissuunnitelman avulla, joka valmistellaan henkilöstöä osallistaen.

Valtakunnallisia tehtäviä on keskitetty paikasta riippumattomille tiimeille, joissa kehitetään ja jaetaan asiantuntemusta sekä voidaan toteuttaa sijaisjärjestelyt. Digitalisoinnin ja yleisen tietojärjestelmäkehityksen avulla haetaan edelleen aktiivisesti rutiinotoimintojen vähentämistä ja päällekkäisen työn karsimista myös riistanhoitoyhdistysten osalta. Oma riista -palveluun kehitettiin uusia sekä yksittäistä metsästäjää, pyyntiluvanhakijoita, riistanhoitoyhdistyksiä sekä seuratasoa palvelevia sähköisiä ominaisuuksia. Lisäksi siirtyminen kokonaan sähköiseen arkistointiin on vähentänyt riistakeskuksen manuaalista arkistointityötä merkittävästi.

Uusien metsästäjien toimintaan mukaan saaminen.

4

Ikäluokkien pienenemisen takia metsästäjämäärän säilyttäminen edellyttää entistä suuremman osuuden kiinnostumista metsästyksestä harrastuksena jokaisessa ikäluokassa. Nuorten mukaan saaminen toimintaan sekä ampumaradoille pääsyn varmistaminen edellyttää kasvavaa työpanosta ja nuoria sekä metsästäviä naisia kannustavaa asennetta kaikilta sektorin toimijoilta.

2. JULKISEN RIISTAKONSERNIN STRATEGIA JA YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS

Riistakeskus on julkisen riistakonsernin keskeinen toimija ja edesauttaa MMM:n julkisen riistakonsernin yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista. Riistakeskus tukee MMM:ää julkisen riistakonsernin strategian ajantasaistamisessa.

4

Suomen riistakeskus on osa maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala ja virtuaalista julkista riistakonsernia. Koska yksittäisen laitoksen toiminnan vaikutusta yhteiskunnalliseen laajempaan kehitykseen on mahdoton eritellä, julkisen riistakonsernin toimijat ovat laatineet yhteisen mittariston strategiansa vaikuttavuuden mittaamiseksi.

Suomen riistakeskus on tuottanut osaltaan riistapolitiikan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arvioimiseksi tarvittavat tunnusluvut, liite 1 taulukko 1.

Seuraavassa kuvataan Suomen riistakeskuksen toimenpiteet yhteisen strategian toteuttamiseksi. Tulostavoitteiden toteutuminen on jaoteltu yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden mukaan.

2.1. RIISTAKANNAT SÄILYVÄT ELINVOIMAISINA

Vaikuttavuustavoitteen tukemiseksi Suomen riistakeskuksen tulee

Vastaa riistaeläinlajeja ja niiden elinympäristöjä koskevien hoitosuunnitelmien ja niiden päivitysten osallistavasta valmistelusta.

4

Toimintavuoden aikana maa- ja metsätalousministeriö julkaisi riistakeskuksen valmisteleman metsäpeurakannan hoitosuunnitelman. Riistakeskuksen edustajat osallistuvat susikannan hoitosuunnitelman päivittämistyöhön, vastuullisen vesilinnustusstrategian valmisteluun ja useiden hanhi- ja merilintujen kansainvälisten hoitosuunnitelmien laadintaan ja toteuttamiseen.

Toteuttaa riistakeskuksen luonnonsuojelu- ja luonnonhoitostrategiaa. Hoitosuunnitelmatyöllä ja niihin liittyvillä kehityshankkeilla parannetaan riistalajien elinympäristöjen tilaa maa- ja metsätalouksikäytössä olevilla alueilla yhteistyössä maa-, metsä- ja ympäristöalan toimijoiden ja paikallisten ihmisten kanssa.

4

Suomen riistakeskuksen hoitosuunnitelmatyö jatkui kahdella tasolla:

- o varsinaisten hoitosuunnitelmien valmistelu
- o strategiset hankkeet, jotka liittyvät hoitosuunnitelmatyöhön tai niillä on muuten yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kannalta merkitystä.

Riistakeskus toteutti luonnonsuojelu- ja luonnonhoitostrategiaansa osallistumalla aktiivisesti SOTKA-ohjelman toteuttamiseen ja jatkoi laajan Helmi -toimintaohjelman mukaisen vieraspetohankkeen toteuttamista yhteistyössä Metsähallituksen kanssa. Suomen susikannan hoitosuunnitelman jalkauttamiseen osallistuttiin erityisesti SusiLIFE -hankkeessa.

Suomen riistakeskus koordinoi kansainvälisten taigametsähanhi-, merihanhi- ja allikannan hoitosuunnitelmien toimeenpanoa yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön kanssa.

Vastaa riistahallinnon suunnittelutoiminnan perustaksi yhdessä Luonnonvarakeskuksen ja Metsähallituksen kanssa riistavarojen kestävä käytön edellyttämästä kanta- ja saalisseurannasta sekä kannanarvoien tuottamisesta sekä tätä toimintaa tukevasta tutkimuksesta ja kehittämisestä.

4

Oma riista -palvelua jatkokehitettiin erityisesti saalis- ja havaintotietojen keruuta silmällä pitäen. Maastosovellukseen viimeisteltiin metsästyksenjohtajien tarvitsemat toiminnot, jotta tiedonkeruu ja tallennus paikan päällä maastossa toimii saumattomasti ja käyttäjien toiveet mobiilipalveluista täytetään. Pyyntiluvanvaraisten hirvieläinten saaliit ilmoitettiin 99 %:sti Oma riista -palvelun kautta. Saalisilmoituksiin sisältyvä tarkka paikkatieto mahdollistaa saalisseurannan tarkkuuden ja tarkastelut visuaalisilla menetelmillä.

Toimintavuoden aikana jalkautettiin kentälle toimintatapaa, jonka avulla voidaan kerätä ajantasaista valkohäntäpeurahavaintotietoa Oma riista -palvelun kautta. Tavoitteena on mahdollistaa Luonnonvarakeskukselle entistä tarkempi arvio valkohäntäpeurakannan rakenteesta, koosta ja tuotosta. Riistakeskus ja Luonnonvarakeskus jatkoivat työryhmytyötä, jonka tavoitteena on laatia yhteisten, kehitettävien asioiden tiekartta. Sen avulla on tarkoitus jatkossa priorisoida riistalaskentoihin ja muuhun yhteistoimintaan liittyviä kehitystarpeita, jotta riista- ja tutkimustiedon käyttö edelleen tehostuu osana hallinnon toimintaa.

Toimintavuoden aikana jatkettiin Oma riista- palvelun seura- ja pienriistatoimintojen kehityshanketta, jonka tavoitteena on kehittää käytännön työkaluja riistahallinnon paikallistason päätöksentekoon keskeytyksen varmistamiseksi. Uusia ominaisuuksia luotiin muun muassa valkohäntäpeurojen kevtälaskentaan, metsästyssuurojen luonnon- ja riistanhoitotiedon keräämiseen ja riistalintujen levinneisyyttä selvittävän lintuatlas-hankkeen tarpeisiin.

Metsästäjä voi jättää omaan riistalokiin kaikkia riistalajeja koskevia ilmoituksia ja havaintoja. Seuroille ja yhteisluville on toteutettu toimivat palvelunäkymät, joissa hirvenmetsästyksen etenemistä seurataan ja raportoidaan lähes ajantasaisesti. Kaikki ilmoitukset perustuvat tarkkaan paikkatietoon, mitä silmällä pitäen Oma riista -palvelun rakenne on alusta alkaen suunniteltu. Näin luvansaaja näkee Oma riista -palvelussa hallinnassa olevien lupien kokonaistilanteen sekä voi jättää tarpeelliset saalisilmoitukset.

Muiden operatiivisten toimenpiteiden osalta osallistuttiin Riistavahinkorekisterin ylläpidon ohjausryhmään yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön sekä Ruokaviraston kanssa.

2.2. RIISTATALOUS LUO HYVINVOINTIA

Julkisen riistakonsernin strateginen päämäärä asiassa on:

Edistää riistatalouden hyvinvointivaikutusten tunnistamista sekä niiden metsästyskulttuurisesti ja sosiaalisesti kestävä kehitystä.

4

Riistatalouden hyvinvointivaikutukset ovat viime aikoina nousseet korostetusti esille riista-alan toimijoiden keskuudessa ja aihe kiinnostaa myös suurta yleisöä. Toiminnan painopisteenä on ollut nostaa riistavara esiin hyötynäkökulmasta, saada riista julkiseen keskusteluun resurssina ja mahdollisuutena perinteisen haitta- ja vahinkokeskustelun vastapainoksi.

Laajoissa riistatalouden hyvinvointivaikutuksia edistävässä hankkeissa on yhdessä lukuisten yhteistyökumppanien kanssa selvitetty muun muassa valkohäntäpeurakannan hyödyntämistä niin taloudellisesti kuin metsästysmahdollisuuksien lisääjänä. Hankkeissa on kartoitettu laajasti niin maanomistajien, kuluttajien kuin hirvieläinmetsästäjien käsityksiä, edistetty vierasmetsästyskäytänteitä, tuettu metsästysinfran suunnittelua ja rakentamista sekä edistetty kotimaisen riistanlihan pääsyä markkinoille. Tuloksia hyödynnetään riistavaran ja tällä hetkellä erityisesti valkohäntäpeurakannan hoidossa.

Riistatalouden hyvinvointivaikutukset ovat olleet näkyvästi esillä Metsästäjä -lehdissä sekä riistakeskuksen muissa sähköisissä ja painetuissa julkaisuissa "Rakkaudesta riistaan" -teeman alla. Riistatalouden tuottaman hyvinvoinnin määrä riippuu paitsi riistakannoista, myös metsästysharrastajien määrästä ja heidän harrastusaktiivisuudestaan. Tämän vuoksi riistakeskuksen palvelutuotannon ja viestinnän keinoin pyritään tuottamaan tietoa ja keinoja, jotka helpottavat metsästäjätkinnon suorittaneiden pääsyä aktiivisen harrastuksen piiriin.

2.3. METSÄSTYS JA RIISTANHOITO OVAT EETTISTÄ JA VASTUULLISTA

Vaikuttavuustavoitteen tukemiseksi riistakeskus:

Metsästäjätkintoon valmentavassa koulutuksessa vahvistetaan metsästyksen eettisyyttä, riistan kunnioitusta sekä aseiden käytön turvallisuutta. Jatketaan metsästäjien koulutusstrategian toteuttamista yhteistyössä vapaaehtoisjärjestöjen kanssa siten, että metsästäjien tutkintotilaisuuksien yhteydessä tarjotaan ammunnan ABC-koulutusta tai vastaavaa standardoitua koulutusta.

3

Metsästäjätkintoon valmentavan koulutuksen ohjeistusta ja opetusmateriaalia on pidetty jatkuvasti ajan tasalla ja niissä on otettu huomioon vaatimukset vastuullisesta metsästyksestä aiempaa painokkaammin. Tutkintokoulutuksissa ja -tutkinnoissa on esitelty lähialueilla olevia ABC-koulutuksia ja -sivustoja. Metsästysammunnan ABC-koulutuksiin osallistui vuoden aikana 269 uutta metsästäjää.

Aiemmin yhdessä Suomen Metsästäjäliitto ry:n kanssa uudistetun metsästäjien koulutusohjelman jalkauttamista on pyritty jatkamaan. Metsästäjien koulutustoimintaa toteutettiin erilaisissa koulutus- ja informaatiotilaisuuksissa. Koulutus- ja oppimateriaalin jakelussa käytetään jatkossa yhä enenevässä määrin sähköisiä kanavia, kuten Riistainfo.fi -palvelua.

Kasvokkain toteutettujen tilaisuuksien tilalle osittain niitä korvaamaan korona-aika toi erilaiset webinaarit ja sähköiset kokousjärjestelmät. Esimerkiksi hirvieläinten metsästyksenjohtajien koulutus on ollut jo pitkään vakiintunutta vuosittaista toimintaa ja toteutuu joko riistanhoitoyhdistyksittäin tai

alueellisesti laajempina yhteistilaisuuksina. Metsästyksenjohtajien koulutusmateriaali päivitettiin jälleen vuoden aikana.

Pyrkii aktiivisin toimenpitein vähentämään riistaeläimiin kohdistuvaa laitonta tappamista.

3

Suurpetojen laittomat tappamiset olivat edelleen esillä mediassa ja yleisessä keskustelussa. Tilanteeseen otettiin kantaa säännönmukaisesti erilaisissa etenkin suurpetoihin liittyvissä tilaisuuksissa käsittelemällä laittomia tappamisia rikollisena toimintana.

Riistahallintolaki edellyttää, että Suomen riistakeskus nimittää riistanhoitoyhdistysten metsästyksenvalvojat sekä ohjaa ja valvoo näiden toimintaa. Suomen riistakeskus on nimittänyt 1 788 metsästyksenvalvojaa. Lisäksi Julkiset hallintotehtävät -prosessi on osallistunut toimintavuoden aikana erävalvontayhteistyöryhmän työhön maa- ja metsätalousministeriön, sisäasiainministeriön, Poliisihallituksen, Rajavartiolaitoksen ja Metsähallituksen kanssa mm. metsästyksen valvonnan kehittämiseksi. Lisäksi Suomen riistakeskus osallistui Itä-Suomen poliisilaitoksen koordinoiman eräyhdyshenkilöverkoston toimintaan.

Toimintavuoden aikana jouduttiin lopettamaan Metsähallituksen resurssipulan vuoksi hyvin toiminut metsästyksenvalvontatoiminta, jossa Metsähallituksen kausivalvojat tekivät työtään riistanhoitoyhdistysten toimeksiannosta ja Suomen riistakeskuksen riistahallintolain nojalla nimittämien eräiden Oulun, Kainuun ja Lapin riistanhoitoyhdistysten alueilla.

Koulutuksella ja viestinnällä parannetaan rautojen ja loukkujen oikeaa käyttöä sekä eettisyyttä pienpetopyynnissä.

4

Metsästyksen eettisyys, eettisesti hyväksyttävät toimintatavat, samoin kuin vastuullisuus kaikessa metsästyksen liittyvässä toiminnassa kuuluvat jokaiselle metsästäjälle ja ovat tärkeitä pyynnin ja käyttäytymisen säätelymekanismeja. Niillä on erittäin suuri vaikutus metsästyksen yleiseen hyväksyttävyyteen. Niihin vaikutetaan parhaiten valistuksella, jossa Suomen riistakeskuksen Metsästäjä ja Jägar-lehdillä on keskeinen merkitys. Lisäksi erityisesti Suomen riistakeskuksen metsästäjäpalveluissa keskitytään vastuullisen metsästyksen edistämiseen. Aikaisempina vuosina on laadittu metsästyksen yleiset eettiset ohjeet, sekä eettiset ohjeet metsäkanalintujen metsästyksen, metsähanhen metsästyksen, luolakoirametsästyksen, haaskanpitoon, vesilinnustukseen, hirvenmetsästyksen ja pienten hirvieläinten metsästyksen. Nämä on uudistettu vastaaviksi vastuullisuuden ohjeiksi.

Ohjeet on julkaistu Riistainfo.fi -palvelussa. Ohjeet ovat mukana myös Uuden metsästäjän paketissa, joka toimitetaan uusille metsästäjille ja kootaan yhteistyössä Suomen Metsästäjäliitto ry:n ja Metsähallituksen eräpalveluiden kanssa. Eettisyyttä ja vastuullisuuden näkökulmaa pyritään edelleen tuomaan esille aiempaa enemmän mm. juttujen ja tiedotteiden yhteydessä.

2.4. RIISTAVAHINGOT JA -KONFLIKTIT OVAT HALLINNASSA

Riistakeskuksen tehtävä on

Käytettävissään olevien keinojen puitteissa pyrkii vaikuttamaan siihen, että riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen määrä pysyy kohtuullisella tasolla mm. aktiivisin vahinkojen estämistoimenpitein sekä kohdentamalla metsästystä vahinkoa aiheuttaviin riistaeläinlajeihin vahinkoalttiille alueille ja erityistä vahinkoa aiheuttaviin yksilöihin. Keskeisiä ovat susikannan hoitosuunnitelman toteuttaminen sekä valkohäntäpeurakannan verotuksen kehittäminen.

3

Hirvieläinten aiheuttamien metsävahinkokorvausten määrä laski edelliseen vuoteen nähden noin 28 %. Maatalousvahinkojen määrän vertailua ei voi luotettavasti tehdä, koska riistavahinkokisteriin ei ole vuoden 2023 osalta kirjattu kaikkia vahinkoja.

Suurpetojen aiheuttamien kotieläinvahinkokorvausten määrä nousi noin 55 prosenttia. Porotalouden vahinkomäärän lasku oli noin 2 prosenttia.

Riistanhoitoyhdistysten Oma riista -palveluun tekemien SRVA-kirjausten mukaan hirvionnettomuuksien määrä tieliikenteessä pysyi edellisvuoden tasolla, valkohäntäpeuraonnettomuuksien määrä pieneni noin 12 % ja metsäkaurisonnettomuuksien määrä laski noin 2 %.

Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisemistä tuettiin muun muassa välittämällä syönnestoaineita sekä sähkö- ja metalliverkkoaitatarpeita suuririskisimmille kohteille.

Myös suurpetojen ja saukon aiheuttamia vahinkoja pyrittiin ennalta estämään poikkeuslupien kohdentamisella vahinkoa aiheuttaviin yksilöihin. Lisäksi vahinkojen ennaltaehkäisemistä tuettiin muun muassa välittämällä sähkö- ja metalliverkkoaitatarpeita suuririskisimmille kohteille.

Hylkeiden aiheuttamia vahinkoja pyrittiin ennalta estämään poikkeuslupien kohdentamisella vahinkoa aiheuttaviin yksilöihin.

Riistavahinkorekisterin jatkokehittämiseen osallistuttiin edelleen yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön sekä Ruokaviraston kanssa.

Huolehtia kattavasta sidosryhmien kuulemisesta ja osallistamisesta alueellisissa riistaneuvostoissa ja valtakunnallisessa riistaneuvostossa sekä osallistuu ministeriön vastuulla oleviin sidosryhmätilaisuuksiin

4

Riistaneuvostot kokoontuivat koronan jälkeen 2023 normaalisti.

3. TOIMINNALLINEN TULOKSELLISUUS

Valtiokonttorin ohjeistuksen mukaan valtion virastojen ja laitosten tilinpäätösraportin tulee sisältää tiedot laitoksen toiminnallisesta tuloksellisuudesta (toiminnallisesta tehokkuudesta: toiminnan tuottavuus, toiminnan taloudellisuus, toiminnan kannattavuus ja kustannusvastaavuus).

Vaikuttavuus (sisällysluettelon kohta 2, mittarit liitteen 1 taulukoissa 1)

Vaikuttavuus kuvaa toiminnan tavoitteeksi asetettujen yhteiskunnallisten tilojen aikaansaamisen astetta eli toiminnan ja suoritteiden vaikutusta kansalaisiin ja yhteiskuntaan suhteessa vaikutuksille asetettuihin tavoitteisiin.

Toiminnallinen tuloksellisuus (sisällysluettelon kohta 3, mittarit liitteen 1 taulukoissa 2,3 ja 5)

Palvelukyky kuvaa asiakaspalvelun **toimivuudelle ja laadulle** asetettujen tavoitteiden toteutumisen astetta.

Tuottavuus on panosten ja tuotosten suhde, kun panokset ilmaistaan tuotannontekijöinä.

Taloudellisuus on tuotosten ja panosten suhde, kun panokset ilmaistaan rahana.

Voimavarojen hallinta (sisällysluettelon kohta 4, mittarit liitteen 1 taulukossa 4)

Tulostavoitteiden toteuman arvioinnissa käytetään valtion tulostietojärjestelmän (Netra) arvosana-asteikkoa:

1 = Tavoitteesta on luovuttu
2 = Tavoite ei ole toteutunut
3 = Tavoite on toteutunut osittain
4 = Tavoite on saavutettu
5 = Tavoite on ylitetty

Asteikko on Valtiokonttorin suosituksen mukainen.

3.1. SUORITTEET JA KUVAUS TOIMINNASTA

Suomen riistakeskuksen toiminnan tuloksellisuuden seuraamiseksi mittariluvuiksi valittiin muutamia keskeisiä suoritteita, joiden lukuarvot on esitetty tarkemmin liitteen 1 taulukossa 3.

Seuraavassa laadullinen kuvaus prosessien tuottamista suoritteista toimintakertomuksen tapaan esitettyinä.

Panostaa aikaansaannosten ja onnistuneiden hankkeiden esiintuomiseen yhteiskunnassa vaikuttavuuden lisäämiseksi.

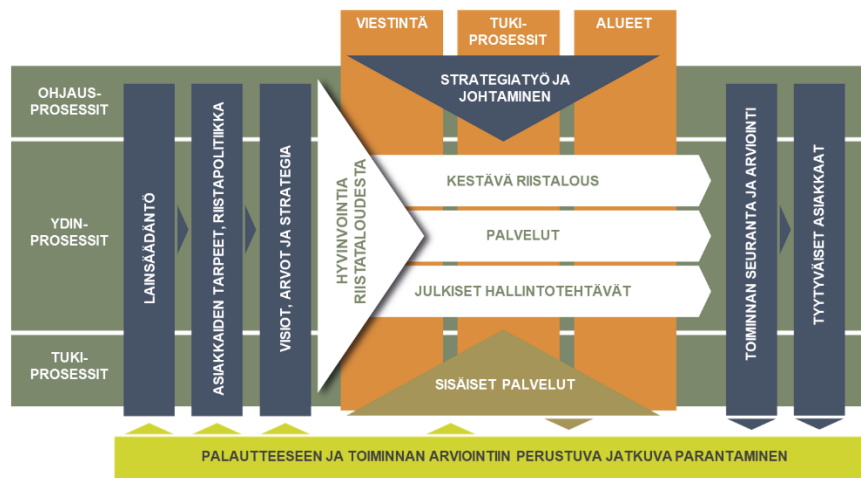
3

Suomen riistakeskuksen yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet ovat saaneet runsaasti julkisuutta mediassa ja julkisessa keskustelussa. Erityisen voimakkaasti yhteiskunnallisesti kiinnostavat asiat ovat julkisuuteen päässeet laajan hanketoiminnan viestinnän kautta. Helmi-, Sotka-, HTA- ja Hyvinvointia riistasta hankkeet ovat näkyneet ja kuuluneet mediassa. Aiheisiin liittyviä mediaosumia on ollut lähes 2000.

Strategiatyö ja johtaminen

Suomen riistakeskus on prosessiorganisaatio, joka toimii 15 toimipisteessä. Suomen riistakeskuksella on toimipisteet jokaisella sen toiminta-alueella.

Kaavio 1: Suomen riistakeskuksen prosessiorganisaatio

Vuosi 2023 oli Suomen riistakeskuksen kolmastoista toimintavuosi. Riistakeskuksen hallitus piti toimintavuonna neljä kokousta ja valtakunnallinen riistaneuvosto kaksi ja alueelliset riistaneuvostot kukin kolme-neljä kokousta.

Riistakeskuksen operatiivisesta johtamisesta ja asioiden valmistelusta hallitukselle vastaa johtaja sekä hänen johdollaan toimiva johtoryhmä. Johtoryhmällä oli kokoukset kuukausittain heinäkuuta lukuunottamatta.

Toimielinten kokouspöytäkirjat ovat tallennettu ja saatavissa riistakeskuksen asianhallintajärjestelmästä (kirjaamo@riista.fi). Hallituksen, valtakunnallisen riistaneuvoston ja johtoryhmän kokoonpanot on esitetty liitteessä 2.

Riistakeskuksen hallitus tuotti alueet ja alueelliset riistaneuvostot osallistaen seuraavat raportointi- ja suunnitteluasiakirjat maa- ja metsätalousministeriölle.

- o vuotta 2022 koskevan toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen, joka toimi samalla myös tulossopimuksen mukaisena tulosraporttina.
- o vuosia 2025–2028 koskevan Strategisen suunnitelman (TTS). Suunnitelmaan sisällytettiin tulossopimuksen seurantaneuvotteluiden avainkohdat.
- o samaten valmisteltiin vuotta 2024 koskeva toimintasuunnitelma ja talousarvio. Näihin sisällytettiin tulossopimuksen seurantaneuvotteluissa sovitut avaintulokset.

Edellä mainitut suunnitelmat on toimitettu maa- ja metsätalousministeriölle vahvistettavaksi vuoden 2024 valtionavustuspäätöksen yhteydessä.

Valtakunnallinen riistaneuvosto ja alueelliset riistaneuvostot osallistuivat ja osallistivat sidosryhmiä toiminnan valmisteluun koronarajoitusten puitteissa. Alueellisten riistaneuvostojen puheenjohtajille järjestettiin seminaari kevään Gustavelundin strategiaseminaarin yhteydessä.

Suomen riistakeskus järjesti julkisen riistakonsernin kaksi strategiaseminaaria sekä osallistui konsernin strategia- ja ennakointiryhmän työhön.

Kaikkien tulostavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain touko-kuun 30. päivään ja lokakuun 30. mennessä pidettävissä Suomen riistakeskuksen ja maa- ja metsätalousministeriön välisessä seurantaneuvottelussa sekä toimintavuotta seuraavan maaliskuun 15. päivään mennessä laadittavan Suomen riistakeskuksen toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen perusteella. Tulostavoitteisiin liittyvien tunnuslukujen toteutumisesta raportoidaan toimintakertomuksessa.

Lisäksi Suomen riistakeskuksen tulee tarvittaessa raportoida tai maa- ja metsätalousministeriön kanssa keskustella tulostavoitteiden toteutumisesta sekä merkittävistä poikkeamista, jotka tulisi ottaa huomioon Suomen riistakeskuksen toiminnassa tai ohjauksessa.

4

Tulosopimuksen väliraportointi hoidettiin toimintavuoden kahdella tulosopimuksen seurantaneuvottelulla sekä heinäkuun lopun tilanteeseen tehdyllä arviolla vuoden tavoitteiden toteutumisesta. Tämä toimintakertomus ja tilinpäätös toimivat vuotta 2023 koskevana tulosraporttina.

Kansainvälinen toiminta

Suomen riistakeskuksen kansainvälinen toiminta perustuu hallituksen 2018 hyväksymään kansainvälisen toiminnan strategiaan.

EU 27 riistahallintojohtajien verkoston yhteistyökokous järjestettiin Madridissa lokakuussa. Teemoina olivat metsästysmatkailun talousvaikutukset ja riistantutkimuksen organisointi Espanjassa.

Suomen riistakeskus isännöi EU 27 riistahallintojohtajien yhteistyökokousta Marttilassa marraskuussa. Kokoukseen osallistui tärkeimpien kumppanimaiden edustajia ja teemoina käsiteltiin kokemuksia Oma riista -palvelun avoimeen koodiin perustuvia jäsenmaiden uusia sovelluksia, sorkkaeläinkantojen hoidon käytäntöjä ja suurpetojen kannanhoidollisen metsästyksen tilannetta jäsenmaissa

Suomen riistakeskuksella on edustaja Maailman luonnonsuojeluliiton IUCN:n kansallisessa työryhmässä, Wetlands International -organisaatiossa sekä HELCOM:in Seal expert -ryhmässä. Lisäksi riistakeskuksella on kahden henkilön asiantuntijastatus Waterfowlers Networkissa, joka on Euroopan metsästäjäjärjestöjen vesilintukantojen hoidon kehittämiseen liittyvä yhteistyöryhmä.

Suomen riistakeskus osallistui Suomen edustajana EU-komission ympäristöpääosaston (DG ENV) rahoittaman EU:n suurpetopolitiikkaa tukevan hankkeen asiantuntijaverkostoon (EU Platform on Coexistence between People and Large Carnivores). Suurpetokantojen hoidon pohjoismaista yhteistyötä jatkettiin tiiviinä läpi vuoden. Tiedonvaihtoa Ruotsin ja Norjan riistahallinnon kanssa edistettiin mm. maaliskuussa Tukholmassa järjestetyssä seminaarissa, sekä suurpetotutkimukseen keskittyneessä, yhteispohjoismaisessa Skandulv-tapaamisessa. Riistakeskuksen vieraana kävi kaksi Ruotsin lääninhallitusten virkamiestä, joiden työnkuva keskittyy suurpetokantojen seurantaan ja kannanhoidon tehtäviin.

SusiLIFE-hanke edisti osaltaan suurpetoihin liittyvää kansainvälistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa muiden LIFE-hankkeiden ja eurooppalaisten suurpetotoimijoiden kanssa järjestettyjen kahdenvälisen kokousten kautta. Lisäksi hankkeen työtä ja suomalaista suurpetojen kannanhoidoa esiteltiin kansainvälisissä susikongressissa (Wolves Across Borders, Ruotsi), missä hanke myös organisoivat yhden tapahtuma työpajoista. Samassa yhteydessä riistakeskuksen tiimi vieraili myös Grimsön riistavahinkokeskuksessa. Hanketoimista kerrottiin myös CINEA:n ja DG-ENVI:n edustajille hankkeen monitorointikokouksessa. Riistakeskuksen toimihenkilöt seurasivat aktiivisesti muun muassa FACE:n ja EU-komission viestintää ja välittivät tätä tietoa eteenpäin ministeriölle, SusiLife:lle ja riistakeskuksen sisäisesti.

Suomen riistakeskuksen edustaja osallistui AEWA:n hanhitoimintaohjelmaan (Goose Platform), AEWA:n kansainvälisen haahkakannan hoitosuunnitelman ja metsästyssäätelyjärjestelmän valmisteluun sekä AEWA European Seaduck Working Group toimintaan. Lisäksi osallistuttiin Taiga Bean Goose Task Force -työryhmätyöhön koordinaattorina ja toteutettiin yhteistyössä AEWA sihteeristön kanssa haahkan kansainvälisen hoitosuunnitelman lausuntokierroksen. Suomen riistakeskuksen edustajat pitivät esitelmän vesilintukantojen muuttoreitittason kannanhoidosta sekä riistatiedosta ja

elinympäristökunnostuksista Irlannissa kansallisessa seminaarissa. Suomen riistakeskuksen edustajat osallistuivat Waterfowlers Network -yhteistyöryhmän toimintaan asiantuntijoina.

Vesilintujen muuttoreittitason kannanhoidossa keskeisten toimijoiden henkilövaihdokset vaikuttavat toimintaan. AEWA -sihteeristössä on väliaikainen yhden-kahden vuoden pituinen henkilöstövajaus, mikä heikentää sopimuksen toimeenpanoa. Myös muissa muuttoreittitason kannanhoidon kannalta keskeisissä toimissa oli merkittäviä henkilömuutoksia, joilla on vaikutusta toimintaan 2024 alkaen.

Viestintä

Suomen riistakeskuksen viestintä vastaa ulkoisesta ja sisäisestä viestinnästä, brändin ja maineen kehittämisestä, mediasuhteista sekä riistakeskuksen julkaisujen toimittamisesta ja julkaisusta. Viestinnän onnistumista seurataan kvantitatiivisin ja kvalitatiivisin mittarein, joita kehitetään jatkuvasti.

Suomen riistakeskuksen viestintätiimissä toimi vuonna 2023 viestintäpäällikkö, 3 vakituista viestintäsuunnittelijaa ja yksi määräaikainen audiovisuaalinen suunnittelija (5.6.-31.12.2023). Viestintätiimin tukena toimi myös laajennettu viestintätiimi, jossa on alueiden ja ydinprosessien edustajat. Laajennettu viestintätiimi toimii myös Metsästäjä-lehden toimitusneuvostona vahvistettuna lehden taittajalla.

Metsästäjä / Jägaren -lehdet

Lehdet ilmestyivät vuoden aikana kuusi kertaa. Vuoden aikana kilpailutettiin lehden painatus ja jakelu. Kilpailutuksen voitti Hansaprint jakeluyhteistyökumppaninsa Jakeluyhtiö Suomen kanssa. Verkkolehden kävijämäärä oli vuodessa 487 t (323 t vuonna 2022) ja näköislehteä luettiin lehtiluukku.fi -palvelussa yhteensä 515 t (323 t) kertaa. Metsästäjä-lehden verkkosivuilla ja Spotifyssä julkaistiin Sorkkia ja Sarvia podcastia yhteensä 11 jaksoa ja niitä kuunneltiin yhteensä lähes 60 t kertaa vuoden aikana.

Lehdet on toimitettu kaikille riistanhoitomaksun maksaneille henkilöille kielikoodin mukaisesti joko suomeksi tai ruotsiksi ja heinäkuun metsästyskorttinumero kaikille niille, joilla on oikeus lunastaa metsästyskortti. Loppuvuonna 2023 kävi ilmi, että metsästäjärekisterin osoitepoiminoissa olleiden virheiden vuoksi lehden jakelussa oli puutteita, jotka pystyttiin korjaamaan osittain lähettämällä lehti jälkikäteen.

Metsästäjä-lehdessä on ollut tiivistelmä pohjoissaameksi ja vastaavasti Jägaren-lehdessä on Ahvenanmaan maakuntahallituksen tiedonantoja. Lehdet postitettiin tämän lisäksi vapaakappaleina kaikkiin Suomen kouluihin, Metsästäjä-lehti suomenkielisiin ja Jägaren-lehti ruotsinkielisiin kouluihin. Lehdet toimitettiin myös monille sidosryhmille, kirjastoille ja muille riistatalouden kannalta tärkeille tahoille. Jägaren-lehti toimitetaan omakustannushintaan Ahvenanmaan maakuntahallituksen maksamana myös kaikille ahvenanmaalaisille metsästäjille. Lehdestä aiheutui 4,97 (3,52) euron nettokustannus vuosikertaa ja riistanhoitomaksun maksanutta kohti, kun otetaan huomioon mainosmyynnin tuotot.

Mediasuhteet

Vuoden 2023 aikana Suomen riistakeskus julkaisi 26 valtakunnallista lehdistötiedotetta suomeksi ja ruotsiksi ja 44 alueellista mediatiedotetta. Mediaseurannan mukaan riistakeskus mainittiin 3158 jutussa eri tiedotusvälineissä.

Verkkoviestintä

Verkkosivut ovat tärkeä osa riistakeskuksen viestintää. Sivuilta haetaan metsästyksen ja riistanhoitoon liittyviä tietoja ja uutisia sekä riistahallinnon yhteystietoja. Riista.fi -verkkosivuilla oli vuoden aikana 782 t kävijää (948 t). Muiden verkkosivujen kävijämäärät olivat: riistainfo.fi 267 t (235 t), pienpeto.fi 10 t (11,4 t) ja kosteikko.fi 5,2 t (8,4 t).

Sosiaalinen media

Suomen riistakeskus ylläpitää profiileja suosituimmissa sosiaalisen median alustoilla. Profiileissa julkaistaan riistakeskuksen ja Metsästäjä-lehden uutisia ja jaetaan muita metsästyksen ja riistaan liittyviä juttuja. Kanavissa käytävää keskustelua moderoidaan aina mahdollisuuksien mukaan. Facebookissa riistakeskuksella on 15.824 seuraajaa, viestipalvelu X:ssä (ent. Twitter) 4147 seuraajaa, LinkedIn:ssä 557 seuraajaa. Metsästäjä-lehden Instagramtilillä on 3410 seuraajaa ja riistainfo.fi:n Youtubekanavalla on 3100 tilaajaa. Facebook profiilissa julkaistiin vuoden aikana yli 500 julkaisua.

Sidosryhmäsuhteet

Riistan vuoksi -uutiskirje julkaistiin kaksi kertaa ja se lähetettiin alueellisten ja valtakunnallisen riistanuuvoston jäsenille sekä muille tärkeille sidosryhmille. Kirjeellä on noin 1000 vastaanottajaa (alle 100 tilaajaa) ja sen avausprosentti on ollut yli 40 %. Lisäksi riistakeskuksen viestintä on aktiivisesti ylläpidetty suhteita muiden riistakonsernin viestijöiden kanssa ja osallistunut erilaisiin verkostoitumistilaisuuksiin. Hankeviestinnässä Riistakeskus osallistui aktiivisesti ja tuki Sotka-kosteikot-, Helmi-vieraspeto- ja SusiLIFE-hankkeiden viestintää. Hankkeet julkaisivat tiedotteita, järjestivät mediatilaisuuksia, tuottivat lukuisia artikkeleita riistakeskuksen omiin julkaisuihin ja näkyivät sosiaalisessa mediassa. Suomen riistakeskus osallistui myös aktiivisesti maa- ja metsätalousministeriön viestinnän vetämään riistakonsernin suurpetoviestintäyhteistyöhön.

Vuoden 2023 loppupuolella Suomen riistakeskusta kohtaan kohdistui aikaisempaa laajamittaisempi kampanja, jossa kritisoitiin suurpetojen kannanhoidollista metsästystä ja riistakeskuksen myöntämien poikkeuslupien perusteita. Kampanjan tavoitteena on rapauttaa riistakeskuksen toimeenpanovaltaa riistapolitiikassa ja kyseenalaistaa metsästyksen perusteita. Kampanjaa käytiin niin sosiaalisessa mediassa kuin perinteisen median kanavissa. Luontoliitto mm. järjesti mielenilmauksen riistakeskuksen Hel-singin toimipisteen edustalla lokakuussa.

Suomen riistakeskuksen tulee tarkistaa ja päivittää viestintästrategiaansa ja pyrkiä jatkossa varmistamaan entistä paremmin, että metsästyksen, riistanhoitoon tai suurpetojen kannanhoitoon liittyvä faktapohjainen viestintä saavuttaa paremmin suuren yleisön tietoisuuden. On pyrittävä osallistumaan metsästyksestä käytävään keskusteluun laajemmin ja paremmin valmistautuneena.

Julkiset hallintotehtävät

Suomen riistakeskuksen tulee raportoida seurantaneuvottelussa ja toimintakertomuksen yhteydessä myös julkisten hallintotehtävien suorittamisesta. Raportin tulee sisältää myös tiedot kanteluista, oikaisuvaatimuksista ja valituksista.

4

Suomen riistakeskuksen julkisia hallintotehtäviä ovat riistahallintolain 2 §:n 1 momentin mukaiset tehtävät. Toimintavuoden aikana kehitettiin edelleen julkisiin hallintotehtäviin osallistuvien toimihenkilöiden työnjakoa, tiimirakenteita ja toiminnan organisoitua. Tällä voitiin osaltaan varmistaa toiminnan riippumattomuus ja hyvän hallinnon periaatteiden noudattaminen.

Toimintavuoden aikana osallistuttiin lainsäädäntömuutosten valmisteluun etenkin niiltä osin kuin valmistelulla oli vaikutusta julkisiin hallintotehtäviin.

Metsästyslainsäädäntöön tuli toimintavuoden aikana metsästyslain nojalla annettujen eri asetusten tasolla muutoksia, joilla oli olennaista vaikutusta julkisten hallintotehtävien hoitamiseen. Myös muussa lainsäädännössä tapahtuneet muutokset, joilla oli vaikutusta julkisten hallintotehtävien hoitamiseen, otettiin huomioon. Lisäksi huolehdittiin lainsäädännön ajantasaisesta täytäntöönpanosta ja ohjeistuksesta niin JHT-prosessin sisällä kuin yhteistyössä muiden prosessien ja riistanhoitoyhdistysten kanssa. Lisäksi julkisista hallintotehtävistä tiedotettiin aktiivisesti ja ylläpidettiin ajantasaisia JHT-materiaaleja riista.fi -sivustolla ja Riistainfo.fi -sivustolla.

Toimintavuoden aikana kehitettiin julkisten hallintotehtävien tarvitsemia rekistereitä ja tietojärjestelmiä yhdessä sisäisten palveluiden kanssa. Tietojärjestelmien kehittämisellä voitiin tehostaa tiedonkeruuta ja tiedonhallintaa sekä raportointimenettelyitä. Lisäksi toimintavuoden aikana saatettiin loppuun Lupahallinto- ja maksuominaisuuksien jatkokehittäminen Oma riistaan -hanke, joka käynnistyi vuonna 2022.

Yksityiskohtaisemmat JHT-toiminnan erittelyt ovat seuraavissa alakohdissa.

Lupahallinto

Riistahallintolain voimaantulon ja metsästyslakiin tehtyjen muutosten myötä Suomen riistakeskus on hoitanut 1.3.2011 alkaen kaikkia metsästyslain mukaisia lupa-asioita. Lupahallinto on osa riistahallintolain 2 §:n 1 momentin mukaisia Suomen riistakeskuksen julkisia hallintotehtäviä.

Riistahallintolain 8 §:n 2 momentin mukaan julkisten hallintotehtävien päällikkö voi kirjallisesti määrätä Suomen riistakeskuksen henkilökuntaan kuuluvan käyttämään julkista valtaa sellaisissa riistahallintolain 2 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa, joiden käsittelyyn ja ratkaisemiseen hänellä voidaan katsoa olevan riittävä koulutus ja kokemus. Ratkaisuvallan siirtomahdollisuus on tarpeen, koska Suomen riistakeskuksessa tehtävien päätösten määrä on niin suuri, ettei julkisten hallintotehtävien päällikköllä ole käytännössä mahdollisuuksia tehdä yksin kaikkia päätöksiä. Julkisten hallintotehtävien päällikkö on antanut ns. delegointimääräyksen 1.3.2011 ja sitä on myöhemmin muutettu muun muassa henkilöstömuutosten vuoksi. Määräysten nojalla esittelyjä ja päätöksentekoa voidaan hajauttaa Suomen riistakeskuksen aluetoimistoihin. Aluetoimistoihin hajautettu päätöksenteko ja esittely ovat asiakaslähtöistä ja joustavaa. Lisäksi se estää lupa-asioiden ruuhkautumista ja edistää päätöksenteon läheisyysperiaatteen toteutumista.

Lupahallintotehtävissä on otettu huomioon vahvistettujen hoitosuunnitelmien linjaukset sekä kansallisen vieraslajistrategian ja eläintautien torjuntastrategioiden toimenpiteet niiltä osin kuin linjauksilla on ollut vaikutusta pyynti- ja poikkeuslupien päätösharkintaan ja niissä lainsäädännön asettamissa rajoissa kuin se on ollut Suomen riistakeskuksen toimivallassa.

Suomen riistakeskus teki toimintavuoden 2023 aikana 3 973 (vuonna 2022 3 978) päätöstä (erittely päätöstyypeittäin liitteessä 3). Päätöksistä 1,6 % koski metsästyslain 10 §:n mukaisia pyyntilupia ja 51 % metsästyslain 26 §:n mukaisia hirvieläimen pyyntilupia. Poikkeuslupia oli 17,8 %. Päätöksistä oli 29,6 % muita lupia ja muita julkisten hallintotehtävien päätöksiä.

Lakisääteiset vakuutukset

Metsästäjien ryhmävakuutus

Suomen riistakeskuksen julkisena hallintotehtävänä on metsästäjien ryhmävakuutuksen hankkiminen ja voimassa pitäminen. Metsästäjien ryhmävakuutusta koskeva vakuutussopimus on tehty LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiön kanssa. Metsästäjävakuutus on vuodesta 2000 alkaen ollut neliosainen sisältäen neljä vakuutuskokonaisuutta: 1) metsästäjän vastuuvakuutus, 2) metsästäjän yksityistapaturmavakuutus, 3) toimitsijan yksityistapaturmavakuutus ja 4) metsästyskoiran tapaturmavakuutus. Vakuutuksen piirissä ovat kaikki riistanhoitomaksun maksaneet.

Koiran tapaturmavakuutus on voimassa ainoastaan poliisin tai hätäkeskuksen toimeksiannosta tapahtuvassa, organisoidussa suurriistavirka-aputehtävässä (SRVA-toiminta). Suurriistavirka-aputehtäviä ovat eläimen jäljitys-, karkotus-, lopettamis-, kuljettamis- ja käsittelytehtävät. Näissä tehtävissä toimivilla riistanhoitomaksun maksaneilla henkilöillä on metsästäjävakuutukseen sisältyvän tavanomaisen vakuutusturvan lisäksi myös yksityistapaturmavakuutus mahdollisesti sattuvien tapaturmien varalta. Tämä koskee myös Suomen riistakeskuksen tekemiä karkottamispäätöksiä.

Vuoden 2021 elokuun alusta lähtien metsästäjävakuutus on ollut voimassa kaikissa Pohjoismaissa, kaikissa EU-maissa, Sveitsissä ja Iso-Britanniassa enintään 60 vuorokautta kestävillä metsästysmatkoilla. Vakuutuksista on tiedotettu metsästäjille Metsästäjä ja Jägaren-lehdissä ja vakuutusten ehdot ovat löydettävissä muun muassa Internetistä www.riista.fi/palvelut -sivuilta.

Riistanhoitoyhdistysten eräiden toimihenkilöiden vakuutusturva

Suomen riistakeskuksen julkisena hallintotehtävänä on nimittämiensä riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöiden tehtävien hoitamiseen liittyvän riittävän vakuutusturvan hankkiminen ja voimassa pitäminen.

Suomen riistakeskus on voimassa pitänyt toimintavuoden aikana vakuutusturvan nimittämilleen riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöille (metsästäjäjutukinnon ja ampumakokeen vastaanottajat, metsästyksenvälvojat ja riistavahinkolain (105/2009) 25 §:ssä tarkoitetuissa maastotarkastuksissa toimivat riistanhoitoyhdistysten edustajat). Vakuutusturva sisältää toiminnan vastuuvakuutuksen, oikeusturva-vakuutuksen, yksityistapaturmavakuutuksen ja hallinnon vastuuvakuutuksen.

Vakuutuksista on laadittu päivitetty kirjalliset vahingonhoito-ohjeet ja ne on toimitettu riistanhoitoyhdistyksille.

Metsästäjärekisteri

Suomen riistakeskuksen julkisena hallintotehtävänä on pitää metsästäjärekisteriä, jota käytetään metsästäjien koulutuksen suunnitteluun ja neuvontaan, metsästyksen valvontaan sekä metsästyksen ja

riistanhoitotoiminnan käytännön järjestelyihin sekä metsästykseseen ja riistanhoitoon liittyvien muiden tehtävien hoitamiseen ja tilastojen laatimiseen (Laki riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta 7 a §). Lisäksi metsästäjärekisteriä käytetään riistanhoitomaksun suorittaneiden henkilöiden kokonaismäärän sekä metsästäjille lähetettävän riistanhoitomaksun tilillepanokortin osoitteiston selvittämiseen.

Suomen riistakeskus on riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 7 a §:n 2 momentin mukaisesti antanut kilpailutuksen perusteella TSS Prime Oy:lle toimeksiantona suoritettavaksi rekisterinpitoon ja käyttöön liittyviä tehtäviä. Tässä tarkoituksessa TSS Prime Oy huolehti kaikkien metsästäjien rekisteröinnistä sekä osoitteiden toimittamisesta metsästyskorttien ja Metsästäjä ja Jägaren -lehtien postitusta varten. Metsästäjärekisteriin rekisteröityjen metsästäjien osoitetiedot päivitettiin automaattisesti Digi- ja väestötietoviraston (DVV) VTJ-muutosrajapinnan kautta. Päivitys suoritettiin kerran vuorokaudessa.

Metsästysvuoden 2023–2024 riistanhoitomaksun maksukuitti (metsästyskortti) lähetettiin Metsästäjä ja Jägaren -lehtien vuoden 2023 kesänumeron (nro 4) mukana kaikille niille metsästäjille, joiden henkilötunnus oli metsästäjärekisterissä täydellisenä. Riistanhoitomaksu oli mahdollista maksaa pankin, maksuautomaatin ja kotipäätteen lisäksi myös suoramaksuna ja e-laskuna.

Metsästäjäkuntaa informoitiin e-laskumahdollisuudesta Suomen riistakeskuksen kotisivuilla osoitteessa www.riista.fi. Suoramaksun ja e-laskun ennakkoilmoitus julkaistiin Metsästäjä ja Jägaren -lehtien numeron 3 takakannessa. Suoramaksumenettelyn ja e-laskutuksen piirissä oleville metsästäjille postitettiin maksukuitin sijasta ”Maksettu” -merkinnällä varustettu metsästyskortti. Lehtien metsästyskorttinumeron yhteenlaskettu painosmäärä oli 372 538. Osoitteellisia postitettuja lehtiä oli 360 709, joista suoramaksukortteja tai e-laskutuskortteja oli yhteensä 156 331.

Saapuvien riistanhoitomaksusuoritusten kohdistaminen ja täsmäyttäminen kuului myös TSS Prime Oy:n metsästäjärekisterin ylläpidosta saamaan toimeksiantoon.

Maa- ja metsätalousministeriön vuonna 2020 tekemän päätöksen perusteella Suomen riistakeskus käsitteli virheellisesti suoritettujen riistanhoitomaksujen palautuksia ja lähetti palautetuista riistanhoitomaksuista koontilaskun maa- ja metsätalousministeriölle kuukausittain.

Metsästäjärekisterijärjestelmän tietojen varmistus suoritettiin kerran vuorokaudessa yöaikaan. Muutuneet tiedot varmistettiin päivittäin. Varmistetut tiedot tallennettiin nauhalle tai muulle vastaavalle pitkäaikaiseen säilytykseen sopivalle tallenteelle. Varmistusajojen onnistumista seurattiin automatisoidusti päivittäin. Varmuskopiointijärjestelmä sijaitsee erillisessä palotilassa, jossa on vastaavan tasoinen turvajärjestely kuin laitteistotilassa.

Riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 1 §:n 1 momentin mukaan jokaisen, joka harjoittaa metsästystä tai toimii metsästyslain 28 §:ssä tarkoitettuna metsästyksen johtajana, on metsästysvuosittain suoritettava valtiolle riistanhoitomaksu. Vuoden 2023 aikana riistanhoitomaksuja maksettiin 302 114 kpl. Määrä on 3 992 pienempi kuin vuonna 2022.

Metsästäjärekisteriin integroidusta Oma riista -palvelusta metsästäjä näkee omat metsästäjärekisterissä olevat tietonsa ja voi mm. tulostaa itselleen todistuksia sekä otteen metsästyskortistaan (ns. sähköinen metsästyskortti). Myös ampumakoesuoritukset siirtyvät metsästäjärekisteriin. Sähköinen metsästyskortti toimii myös mobiilina.

Riistavahinkorekisteri

Maa- ja metsätalousministeriö valtuutti 28.3.2013 Suomen riistakeskuksen julkisten hallintotehtävien päällikön myöntämään ja delegoimaan sijaiselle käyttövaltuuksia maa- ja metsätalousministeriön omistamaan Riistavahinkorekisteriin MMM:n hallinnonalan pääsynhallintajärjestelmän (IAM) kautta. Valtuutus kattaa myös tietojen luovuttamispyyntöjen käsittelemisen ja ratkaisemisen Riistavahinkorekisteristä Suomen riistakeskuksen julkisena hallintotehtävänä.

Toimintavuoden aikana uusia käyttövaltuuksia myönnettiin erityisesti maaseutuelinkeinoviranomaisille, jotka ovat käyttäneet palvelua aktiivisesti.

Suomen riistakeskus osallistui toimintavuoden aikana Riistavahinkorekisterin kehittämiseen. Riistavahinkorekisterin ylläpitoryhmä kokoontui säännöllisesti toimintavuoden aikana. Toimintavuoden aikana seurattiin palvelun toimintaa, raportoitiin esiin tulleista vikatilanteista ja osallistuttiin kehittämistyöhön.

Riistavahinkorekisteriä käytettiin suurpetojen ja hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen, havaintojen ja saaliiden seurantaan sekä pyynti- ja poikkeuslupapäätösten valmisteluun. Palvelu on laajamittaisessa ja aktiivisessa käytössä Suomen riistakeskuksen työntekijöillä. Palvelua voivat käyttää myös riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjaajat lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseen.

Riistavahinkorekisterin ylläpitoryhmä on myös osallistunut loppuvuonna 2022 julkaistun julkisen, kansalaisten käyttöön tarkoitetun Riistavahingot -sivuston kehittämistyöhön ideoimalla ja antamalla kommentteja palvelun sisältöön ja käytettävyyteen. Se löytyy osoitteesta <https://riistavahingot.fi/>.

Valitukset, oikaisuvaatimukset ja kantelut

Suomen riistakeskuksen tekemään riistahallintolain 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta. Metsästyslain 41 §:ssä tarkoitettua poikkeuslupaa koskevassa asiassa valitusoikeus on myös sellaisella rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun edistäminen.

Alueellisiin hallinto-oikeuksiin annettiin toimintavuoden aikana lausuntoja seuraavasti:

MetsL 10 §: 1 kpl (euroopanmajava)

MetsL 26 §: 8 kpl

MetsL 41 a §:n 1 momentti: 5 kpl (ilves 2, susi 1 ja koirasudet 2),

MetsL 41 a §:n 3 momentti: lausunnot kannanhoidolliseen ilveksenmetsästyksen myönnettyistä poikkeusluvista (166 päätöstä)

MetsL 41 b §: 4 kpl

Hallinto-oikeudet antoivat toimintavuoden aikana ratkaisuja seuraavasti:

MetsL 26 §: 4 hylättyä valitusta ja 1 kumottu päätös siltä osin kuin oli liitetty yhteinen vesialue X ja se poistettiin pyyntilupa-alueesta MetsL 41 a §:n 1 momentti:

- 4 hylättyä valitusta (ilves 3 ja susi 1)

- täytäntöönpanokiello ja valituksen peruutus (koirasudet), valituksen tutkimatta jättäminen (koirasudet) sekä täytäntöönpanokiello ja päätöksen kumoaminen (koirasudet)

MetsL 41 a §:n 3 momentti:

- 8 kumottua päätöstä (karhu) sekä täytäntöönpanokiellot ilveksen kannanhoidollisiin poikkeuslupiin (166 päätöstä)

Korkeimmalle hallinto-oikeudelle annettiin toimintavuoden aikana yksi vastaselitys ahmaa koskevassa metsästyslain 41 a §:n 1 momentin mukaisessa valituslupa-asiassa. Lisäksi korkeimmalle hallinto-oikeudelle tehtiin toimintavuoden aikana kahdeksan valituslupahakemusta metsästyslain 41 a §:n 3 momentin mukaisessa karhuasiassa ja yksi valituslupahakemus koirasusiasiassa.

Korkein hallinto-oikeus antoi toimintavuoden aikana 2 ratkaisua, joissa metsästyslain 41 a §:n 3 momentin mukainen karhupoikkeuslupa todettiin lainvastaiseksi. Korkein hallinto-oikeus ei antanut valituslupaa seitsemässä karhua koskevassa valituslupahakemuksessa.

Oikeusasiamies ratkaisi toimintavuoden aikana kaksi kantelua (hirvieläinten pyyntilupa-asia ja Oma riista -kirjautuminen sähköpostilla). Kanteluiden perusteella ei ollut aihetta epäillä lainvastaista menettelyä tai velvollisuuden laiminlyöntiä.

Riistanhoitoyhdistyksiin liittyvät julkiset hallintotehtävät

Valtionapuviranomaisena toimiminen sekä riistanhoitoyhdistysten toiminnan ja varojen käytön valvonta

Suomen riistakeskus toimii valtionapuviranomaisena riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksen osalta riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain (967/2017) 3 §:n 4 momentin nojalla.

Vuoden 2023 valtionavustus määräytyi sen maksamisvuotta edeltävien kahden vuoden yhteenlasketujen toimintatietojen perusteella 1.1.2021 voimaan tulleen maa- ja metsätalousministeriön antaman asetuksen riistanhoitoyhdistyksen valtionavustuksen jakoperusteista mukaisesti.

Riistanhoitoyhdistykset lähettivät viimeistään 16.1.2023 Suomen riistakeskukselle valtionavustushakemuksena Oma riistaan tallennetut toimintatiedot vuodelta 2022.

Valtionavustukset maksettiin kahdessa erässä (1. erä helmikuussa ja 2. erä heinäkuussa).

Riistanhoitoyhdistysten lähettämistä tilinpäätösasiakirjoista laadittiin yhdistelmät. Riistanhoitoyhdistysten toimintakertomukset, aluetoimistokohtaiset sekä valtakunnalliset tilinpäätösyhdistelmät toimitettiin edelleen maa- ja metsätalousministeriöön riistahallinnosta annetun valtioneuvoston asetuksen (171/2011) mukaisesti.

Toimintavuoden aikana lähetettiin tarkentavia ohjeita riistanhoitoyhdistyksille mm. työnantajatoiminnasta, kirjanpidosta, valtionavustuksen jakoperusteista ja hakemisesta, tilinpäätösten laatimisesta, tilin-/toiminnantarkastuksesta, riistavahinkotarkastusten kustannusten korvausten hakemisesta ja ampumakokeiden kustannusten korvaamisesta. Lisäksi jatkuvana toimintana hoidettiin neuvontaa puhelimitse ja sähköpostitse riistanhoitoyhdistysten taloushallinto- ja työnantaja-asioissa.

Rhy-valtionapu- ja valvontatiimi koulutti riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjaajia ja puheenjohtajia koulutus- ja neuvottelutilaisuuksissa, joissa kerrottiin mm. valtionavustuksen jakoperusteista sekä taloushallinnon ja työnantajavelvoitteiden järjestämisestä riistanhoitoyhdistyksissä.

Riistahallintolain 2 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan Suomen riistakeskuksen julkisena hallintotehtävänä on riistanhoitoyhdistysten toiminnan yleinen valvonta. Lisäksi Suomen riistakeskus valvoo riistanhoitoyhdistysten varojen käyttöä riistahallintolain 34 §:n 2 momentin nojalla. Toimintavuoden aikana päivitettiin valvontasuunnitelma, jossa määriteltiin valvonnan muodot, toimenpiteet sekä valvontaa ohjaavat asiakirjat ja lait sekä valvonnan seuranta. Valvontaa toteutettiin valvontasuunnitelman mukaisesti.

Toimintavuoden aikana avustettiin maa- ja metsätalousministeriön määräämää tilintarkastajaa riistanhoitoyhdistysten tilintarkastusten järjestelyissä.

Toimintavuoden aikana ei saapunut yhtään riistanhoitoyhdistyksiä koskevaa hallintokantelua ratkaistavaksi.

Riistavahinkolain 46 §:n mukaiset yhdistelmät

Riistanhoitoyhdistykset toimivat asiantuntijoina riistavahinkojen (suurpetovahingot ja hirvieläinvahingot) maastotarkastuksissa riistavahinkolain nojalla. Riistanhoitoyhdistyksille voidaan korvata läsnäolosta maastotarkastuksissa aiheutuneet kustannukset enintään omakustannusarvon mukaisesti valtion talousarviossa vahinkojen korvaamiseen osoitetuista määrärahoista. Suomen riistakeskuksen tehtävänä on toimittaa maa- ja metsätalousministeriölle vuosittain huhtikuun loppuun mennessä yhdistelmät riistanhoitoyhdistyksille edellisen kalenterivuoden aikana aiheutuneista kustannuksista maksusta varten.

Riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjaajat tallensivat riistanhoitoyhdistysten nimeämille riistavahinkotarkastajille kalenterivuoden 2022 aikana maksetut kustannukset Oma riistan *Riistavahinkotarkastus* -osioon. Rhy-valtionapu- ja valvontatiimi laati hakemuksista yhdistelmät ja toimitti ne 27.4.2023 maksatusta varten maa- ja metsätalousministeriöön.

Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen maastotarkastuksiin osallistumisesta aiheutuneista kustannuksista vuodelta 2022 korvauksia haki 54 riistanhoitoyhdistystä (yhteensä 11 503,72 euroa). Riistakeskus maksoi korvaukset (yhteensä 11 503,72 euroa) riistanhoitoyhdistyksille 28.12.2023.

Suurpetojen aiheuttamien vahinkojen maastotarkastuksiin osallistumisesta aiheutuneista kustannuksista vuodelta 2022 korvauksia haki 35 riistanhoitoyhdistystä (yhteensä 16 739,14 euroa). Riistakeskus maksoi korvaukset (yhteensä 16 739,14 euroa) riistanhoitoyhdistyksille 28.12.2023.

Riistanhoitoyhdistysten eräiden toimihenkilöiden kouluttamiset ja nimittämiset

Riistahallintolain voimaantulon myötä riistanhoitoyhdistysten julkisissa hallintotehtävissä toimivien toimihenkilöiden koulutusvaatimukset täsmentyivät, ts. metsästyksenalvojaksi sekä ampumakokeen ja metsästäjätutkinnon vastaanottajaksi voidaan nimittää henkilö, joka on hyväksytysti suorittanut Suomen riistakeskuksen järjestämän kyseisen tehtävän vaatiman koulutuksen tai hyväksytysti suorittanut aikaisintaan kuusi kuukautta ennen uuden nimityksen hakemista Suomen riistakeskuksen järjestämän kyseisen tehtävän vaatiman kertauskoulutuksen, jos nimittämistä hakeva on jo aikaisemmin ollut nimitettyä vastaavaan tehtävään.

Toimintavuoden aikana koulutettiin yhteensä 5 etä- ja 6 lähikoulutustilaisuudessa riistahallintolain 2 §:n 1 momentin 3–5 kohdan nojalla nimitettäviä riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöitä

(metsästyksenvalvojat, ampumakokeen vastaanottajat, metsästäjäutukinnon vastaanottajat ja riistavahinkolain 25 §:ssä tarkoitetut maastotarkastuksissa toimivat riistanhoitoyhdistysten edustajat). Kertauskoulutus oli mahdollista suorittaa myös sähköisesti Riistainfo.fi -koulutus sivustolla. Sähköisen kertauskoulutuksen suorittaminen hyväksytysti edellytti vastaamista tenttikysymyksiin oikein.

Riistahallintolain mukaan riistanhoitoyhdistyksen toimihenkilöksi voidaan nimittää se, joka on täyttänyt 18 vuotta, on täysivaltainen ja tunnetaan rehelliseksi ja luotettavaksi ja on henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan tehtävään sopiva. Suomen riistakeskus nimitti toimintavuoden aikana riistanhoitoyhdistysten esityksestä metsästyksenvalvojia, ampumakokeen vastaanottajia, metsästäjäutukinnon vastaanottajia ja riistavahinkolain 25 §:ssä tarkoitettuja maastotarkastuksissa toimivia riistanhoitoyhdistysten edustajia. Toimintavuoden lopussa nimitettyjä oli seuraavasti: 1 788 metsästyksenvalvojaa, 11 561 ampumakokeen vastaanottajaa, 1 450 metsästäjäutukinnon vastaanottajaa ja 796 riistavahinkolain 25 §:ssä tarkoitettua maastotarkastuksissa toimivaa riistanhoitoyhdistysten edustajaa.

Riistanhoitoyhdistysten julkisten hallintotehtävien ohjeet ja koulutusmateriaalit ovat julkisesti nähtävissä Suomen riistakeskuksen Riistainfo.fi -sivustolla.

Riistanhoitoyhdistysten eräiden toimihenkilöiden ohjaus ja valvonta

Riistahallintolain mukaan riistanhoitoyhdistysten ampumakokeen vastaanottajien, metsästäjäutukinnon vastaanottajien ja metsästyksenvalvojien sekä riistavahinkolain 25 §:ssä tarkoitettujen maastotarkastuksissa toimivien riistanhoitoyhdistysten edustajien ohjaus ja valvonta kuuluvat Suomen riistakeskuksen julkisiin hallintotehtäviin. Suomen riistakeskuksen julkisten hallintotehtävien päällikkö on antanut riistanhoitoyhdistyksille kirjalliset ohjeet ampumakokeiden järjestämisestä (viimeisin päivitys 28.2.2023), metsästäjäutukintojen järjestämisestä (viimeisin päivitys 28.2.2023) ja metsästyksen valvonnan järjestämisestä (viimeisin päivitys 28.2.2023). Lisäksi julkisten hallintotehtävien päällikkö on antanut riistanhoitoyhdistyksille kirjallisen ohjeen ampuma-aselain mukaisten harrastustodistusten antamisesta (viimeisin päivitys 2.8.2019), ohjeen riistanhoitoyhdistyksille esityksistä eräiden toimihenkilöiden nimittämisestä (16.3.2015) ja ohjeen ulkomaalaisten henkilöiden metsästyskortista ja ampumakokeen vastavuoroisesta tunnustamisesta (7.8.2017).

Toimintavuoden aikana annettiin tarpeen mukaan riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöille riistanhoitoyhdistysten julkisten hallintotehtävien hoitamiseen liittyvää neuvontaa ja ohjausta.

Riistanhoitoyhdistysten toiminta-alueiden vahvistaminen

Riistahallintolain 11 §:n mukaan riistanhoitoyhdistysten toiminta-alueet vahvistaa Suomen riistakeskus asianomaisen riistanhoitoyhdistyksen tai asianomaisten riistanhoitoyhdistysten esityksestä. Toimintavuoden aikana Suomen riistakeskus vahvisti yhden riistanhoitoyhdistysten toiminta-aluemuutoksen, joka liittyi riistanhoitoyhdistysten yhdistymisiin (ks. seuraava kohta).

Riistanhoitoyhdistysten yhdistäminen ja jakautuminen

Riistahallintolain 12 §:n mukaan riistanhoitoyhdistykset, jotka haluavat yhdistyä tai jakautua, tekevät asiasta yhteisen esityksen Suomen riistakeskukselle. Toimintavuoden aikana Suomen riistakeskus vahvisti päätöksellään riistanhoitoyhdistysten yhdistymisen, jossa Savukosken ja Pelkosenniemen riistanhoitoyhdistykset yhdistyivät Kemin-Lapin riistanhoitoyhdistykseksi 1.1.2024 alkaen. Yhdistymisen jälkeen riistanhoitoyhdistyksiä on 279.

Muut julkiset hallintotehtävät

Metsästyskieltomerkinnot

Metsästyslain 78 a §:n mukaan tuomioistuimen on ilmoitettava metsästäjärekisterin pitäjälle sekä kieltoon määrätyn henkilön kotipaikan poliisille ratkaisusta, jolla on määrätty metsästyskielto. Tuomioistuimen velvollisuudesta tehdä ilmoitus merkitsemällä ratkaisusta tieto oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään tai toimittamalla tiedot Oikeusrekisterikeskukselle niiden välittämiseksi metsästäjärekisterin pitäjälle ja kieltoon määrätyn kotipaikan poliisille säädetään oikeusministeriön asetuksella. Tietojen merkitsemisestä oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään annetun oikeusministeriön asetuksen (1024/2010) 6 §:n mukaan Oikeusrekisterikeskuksen on toimitettava tuloste ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä metsästyskieltoa koskevaksi ilmoitukseksi kieltoon määrätyn henkilön kotipaikan poliisille ja metsästäjärekisterin pitäjälle käräjä- tai hovioikeuden määrättyä henkilön metsästyslain

mukaiseen metsästyskieltoon. Oikeusrekisterikeskuksen tekemien ilmoitusten mukaisesti Suomen riistakeskus teki toimintavuoden aikana metsästäjärekisteriin 9 metsästyskieltomerkitä.

Lupien peruuttaminen

Metsästyslain 10 a §:n mukaan Suomen riistakeskus voi poliisin tai rajavartiolaitoksen esityksestä peruuttaa voimassa olevan 10 tai 26 §:ssä tarkoitetun pyyntiluvan, jos luvan saaja rikkoo metsästyslain tai sen nojalla annettuja säännöksiä. Sama koskee olennaista lupaehtojen rikkomista. Toimintavuoden aikana tällaisia esityksiä ei tullut Suomen riistakeskukselle.

Metsästyslain 35 §:n 6 momentin mukaan Suomen riistakeskus voi peruuttaa voimassa olevan 35 §:n 5 momentin mukaisen aseenkuljetusluvan, jos luvan saaja rikkoo metsästyslain tai sen nojalla annettuja säännöksiä. Sama koskee olennaista lupaehtojen rikkomista. Toimintavuoden aikana tällaisia tapauksia ei ollut Suomen riistakeskuksen käsittelyssä.

Metsästyslain 41 b §:n 7 momentin mukaan Suomen riistakeskus voi peruuttaa ilmoitusmenettelyyn perustuvan rauhoituksesta poikkeamisen, jos menettelyyn hyväksyty ei enää täytä 41 b §:n 3 momentissa säädettyjä edellytyksiä, laiminlyö saalisilmoitusvelvollisuuden tai rikkoo metsästyslain tai sen nojalla annettuja säännöksiä taikka olennaisesti hyväksymispäätökseen otettuja määräyksiä. Toimintavuoden aikana tällaisia tapauksia ei ollut Suomen riistakeskuksen käsittelyssä.

Metsästyslain 41 e §:n mukaan Suomen riistakeskus voi poliisin tai rajavartiolaitoksen esityksestä peruuttaa voimassa olevan poikkeusluvan, jos poikkeusluvan saaja rikkoo metsästyslain tai sen nojalla annettuja säännöksiä. Sama koskee olennaista lupaehtojen rikkomista. Toimintavuoden aikana tällaisia esityksiä ei tullut Suomen riistakeskukselle.

Hyljetuotteiden kauppa

Suomen riistakeskus toimii hyljetuotteiden kaupasta annetun lain (355/2020) 2 §:n nojalla yksityiskohdaisista säännöistä hyljetuotteiden kaupasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1007/2009 panemiseksi täytäntöön annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2015/1850 6 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena. Tehtävänä on todentaa kolmansista maista tuotuja hyljetuotteita koskevat todistukset tulliviranomaisten pyynnöstä täytäntöönpanoasetuksen 4 artiklan 7 kohdan mukaisesti. Toimintavuoden aikana valmistauduttiin tehtävän edellyttämiin toimiin.

Vieraslajilain mukaiset tehtävät

Vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain (1709/2015) 8 §:n 2 momentin mukaan Suomen riistakeskus huolehtii lain 16 §:n toimeenpanoon liittyvistä metsästyslain mukaisista julkisista hallintotehtävistä. Toimintavuoden aikana annettiin tehtävään liittyvää neuvontaa asiakkaille.

Saalisrekisteri

Metsästyslain 38 b §:ssä säädetään Suomen riistakeskuksen ylläpitämästä saalisrekisteristä. Saalisrekisteriä käytetään riistakantojen seurantaan ja käytön suunnitteluun, metsästyksen valvontaan sekä tilastojen laatimiseen. Saalisrekisteri on teknisesti toteutettu erillisenä osana Oma riista -palveluun.

Saalisrekisteriin tallennetaan metsästyslaissa tai sen nojalla määrättyjen lajien osalta saadusta saaliista Suomen riistakeskukselle jätetty tieto lakisääteisesti määrättyiltä osiltaan. Saalisrekisterin sisältämät henkilötiedot poistetaan 10 vuoden kuluttua sen vuoden päättymisestä, jonka aikana henkilö on antanut viimeisen saalisilmoituksen.

Saalisrekisterin käyttöoikeus on keskitetty riistakeskuksen raportointi- ja rekisteritiimin jäsenille, jotka myös vastaavat saalisrekisteristä mahdollisesti annettavista tietoluovutuksista. Julkisen tiedon luovutuksia oli toimintavuoden aikana viikoittain. Lisäksi salassa pidettäviä tietoja on luovutettu mm. poliisi- viranomaisille, rajavartiolaitokselle ja riistanhoitoyhdistyksille lain mahdollistamalla tavalla.

Saalisraportoinnit

Suomen riistakeskus on velvollinen toimittamaan saalistilastot maa- ja metsätalousministeriölle metsästysasetuksen (666/1993) 5 ja 9 §:n sekä metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen (452/2013) 7 ja 8 §:n nojalla. Lisäksi Suomen riistakeskus on velvollinen toimittamaan maa- ja metsätalousministeriölle saalistiedot ilmoitusmenettelyyn hyväksytyjen toimijoiden

osalta metsästyslaissa säädetystä ilmoitusmenettelystä annetun valtioneuvoston asetuksen (930/2017) 3 §:n nojalla.

Metsästysvuoden 2017–2018 alusta alkaen tuli metsästyslainsäädännön uudistusten yhteydessä voimaan metsästäjille uusia riistasaaliin ilmoittamiseen liittyviä velvoitteita, kun saaliin ilmoittamisen velvollisuus laajeni metsäkauriista villisikaan, hilleriin ja metsähanheeseen. Metsästysvuoden 2020–2021 alusta alkaen ilmoitusvelvollisuuden piiriin lisättiin 11 vesilintulajia, joiden kannat ovat taantuneet merkittävästi. Edelleen metsästysvuoden 2021–2022 alusta alkaen ilmoitusvelvollisuuden piiriin lisättiin merihanhi.

Metsästysasetuksen 5 a §:n mukaisesti eräiden riistalajien metsästyksestä on tehtävä saalisilmoitus Suomen riistakeskukselle. Pykälän mukaisesti saaliiksi saadusta metsäkauriista, villisiasta, hilleristä, merihanhasta, metsähanhasta, haapanasta, jouhisorsasta, heinätavista, lapasorsasta, punasotkasta, tukkasotkasta, haahkasta, allista, tukkakoskelosta, isokoskelosta sekä nokikanasta on tehtävä saalisilmoitus. Näiden lajien osalta ei ole annettu tarkempia säännöksiä raportoinnin osalta, mutta Suomen riistakeskus seurasi näiden lajien saaliin kertymää Oma riista -järjestelmää hyödyntäen.

Suurpetojen ja saukon osalta poikkeuslupien saalisraportoinnit on toteutettu maa- ja metsätalousministeriölle kuukausiraporttein (Vna 452/2013 7 §) tai antamalla pyynnöstä tietoa kulloisenkin tarpeen mukaisesti. Kuukausiraportointia ja suurpetojen tunnetun kuolleisuuden seuranta on kehitetty aiempaa automaattisemmaksi Oma riistan Suurpetoraportointi ja Muutoin kuolleet -toiminnolla. Raportointi ministeriölle on metsästysvuoden 2022–2023 alusta lukien vielä kesken ja raportit toimitetaan uuden formaatin mukaisesti vuoden 2024 aikana. Ilveksen osalta ministeriölle toimitettiin maaliskuussa 2023 yhteenvetoraportti metsästysvuoden 2022–2023 kannanhoidollisen metsästyksen tuloksesta. Karhun osalta yhteenvetoraportti syksyn 2023 jahdin tuloksesta toimitettiin vastaavasti marraskuussa 2023. Poronhoitoalueen kiintiöpyynnin (läntisen alueen kiintiö viisi ja itäisen 45 karhua) osalta metsästys keskeytettiin läntisellä poronhoitoalueella 27.8.2023 ja itäisellä vastaavasti 13.9.2023. Karhun kannanhoidollisen metsästyksen etenemistä on voinut seurata julkisesti osoitteessa <http://riista.fi/metsastys/saalis seuranta/karhusaaliit/>.

Kalenterivuoden 2022 hallisaalis raportointiin maa- ja metsätalousministeriölle maaliskuussa 2023, ja kiintiöpyyntiä seurattiin lisäksi riista.fi -sivuilla. Metsästysvuoden 2021–2022 alusta lähtien itämerennorpan pyynti perustuu hallin tavoin metsästyskiintiöön (MetsA 5 §) ja syyskauden 2022 norppasaalis raportointiin yhtä aikaa vuoden 2022 hallisaaliin kanssa. Vuoden 2023 osalta halli- ja itämerennorppasaalis raportoidaan vuoden 2024 alussa. Euroopanmajavan pyyntiluvista ja niiden nojalla saadusta saaliista metsästysvuonna 2022–2023 raportointiin ministeriölle tammikuussa 2023 (MetsA 9 §).

Riistalintujen ja rauhoittamattomien lintujen poikkeuslupien raportointi maa- ja metsätalousministeriölle toteutettiin kalenterivuoden 2022 osalta HaBiDeS-raportoinnin yhteydessä. Habides-raportti tuotetaan lintujen osalta lintudirektiivin ja Bernin sopimuksen velvoittamana joka vuosi, ja raportti välitetään ympäristöministeriön kautta EU-komissiolle.

Lupahallintajärjestelmä siirtyi suurpetopoikkeuslupien osalta vanhasta lupahallintaohjelmasta Oma riistaan vuoden 2019 lopulla, ja uuden julkisen poikkeuslupapäätösten selailun mahdollistavan sivuston valmistelu toteutettiin vuoden 2020 aikana. Suurpetopoikkeuslupapäätösten julkinen näkymä julkaistiin joulukuussa 2020, ja on nähtävissä osoitteesta: <https://riista.fi/metsastys/palvelut-metsastajalle/lupahallinto/lupapaatokset/>. Vuonna 2021 julkiselle sivustolle lisättiin toiminnallisuutena poikkeuslupapäätösten liitteet.

Suomen riistakeskus on ylläpitänyt ja kehittänyt toimintavuonna luontodirektiivin 12 artiklan velvoittamana tahattomasti pyydystettyjen ja tapettujen sekä myös muutoin kuolleena löydettyjen luontodirektiivin liitteessä IV tarkoitettujen riistaeläinten (susi, ilves, karhu ja saukko) sekä luontodirektiivin liitteessä II olevan ahman seurantajärjestelmää yhteistyössä muiden viranomaisten, mm. Poliisihallituksen, Ruokaviraston sekä Luonnonvarakeskuksen kanssa.

Lisäksi Riistavahinkorekisteri mahdollistaa entistä paremmin myös tahattomasti pyydystettyjen ja tapettujen, esimerkiksi autokolareissa kuolleiden, yksilöiden seurannan, tilastoinnin ja alueellisen tarkastelun Riistavahinkorekisteriin kuuluvan karttasovelluksen avulla. Rajapinnan ylläpitoa näiden tietojen siirtymiseksi Oma riistasta Riistavahinkorekisteriin jatkettiin. Edellisten lisäksi Oma riista -palvelussa on käytössä SRVA-tapahtumien kirjaustoiminto, jonka kautta myös poliisin toimeksi antamat suurpetoihin liittyvät SRVA-tapahtumat voidaan tilastoida ja tarkastella kartalla.

Suomen riistakeskus on tehnyt toimintavuonna yhteistyötä myös Suomen ympäristökeskuksen kanssa luontodirektiivin liitteeseen IV kuuluvien lajien hallussapidon, kuljetuksen ja kaupan pitämisen osalta ns. Cites-asetuksen puitteissa.

Suomen riistakeskuksen raportointi- ja rekisteritiimi hoiti yhdessä lupahallintokirjaamon kanssa lakisääteisten raportointien lisäksi lupahakemuksiin ja -päätöksiin sekä saaliiseen liittyviin tietopyyntöihin vastaamisen. Tietopyynnöt kuormittivat edelleen merkittävästi ja niistä on muodostunut raportointi-työihin työhön keskeisesti vaikuttava rutiini.

Lintudirektiivin artiklassa 9 säädetty raportti sekä luontodirektiivin artiklassa 12 ja 16 säädetty raportit tulee toimittaa ympäristöministeriöön sekä tiedoksi maa- ja metsätalousministeriölle.

4

Lintudirektiivin ja Bernin sopimuksen mukainen raportti vuodelta 2022 toimitettiin ympäristöministeriöön ja tiedoksi maa- ja metsätalousministeriöön 27.9.2023. Raportti välitettiin ympäristöministeriön kautta EU-komissiolle osana valtakunnallista lintudirektiiviraportointia. Suomea koskeva lintudirektiivin mukainen raportti tuotetaan ja toimitetaan EU-komissiolle joka vuosi.

Lintudirektiivin mukaiseen Habides-raporttiin käytiin lävitse 1 532 lintulajikohtaista ja yhteensä 34 lintulajia koskevaa poikkeuslupapäätöstä vuodelta 2022. Nämä sisälsivät myös Luonnontieteelliselle keskusmuseolle myönnetyn metsästyslain mukaisten lajien rengastuslupan ja Finavia Oyj:n hallinnassa oleville lentokentille sekä Lappeenrannan ja Mikkelin lentokentille lentoturvallisuuden takaamiseksi myönnetty poikkeusluvat riistalinnuille ja rauhoittamattomille linnuille. Habides-raportointi sisälsi rauhoitusaikaisten poikkeuslupien ja kiellettyjen pyyntimenetelmien käytön lisäksi myös ilmoitusmenettelyyn hyväksytyille toimijoille vuotta kohden myönnettyjen lupien määrät ja ilmoitetut saaliit.

Luontodirektiivin ja Bernin sopimuksen mukainen Habides-raportti toimitettiin ympäristöministeriölle ja tiedoksi maa- ja metsätalousministeriöön 5.10.2023 kahden metsästysvuoden (2021–2022 ja 2022–2023) osalta. Luontodirektiivin 16 artiklan velvoittamana annettava raportti toimitetaan EU-komissiolle kahden vuoden välein, joten seuraava luontodirektiivin mukainen raportointi tehdään ja toimitetaan syksyllä 2025.

Raportti sisälsi metsästysvuodelta 2021–2022 yhteensä 479 poikkeusta luontodirektiivin liitteiden IV ja V lajien suojelusta koskien kaikkiaan 20 lajia (myös hirvieläimiin kohdistuvat poikkeukset olivat mukana Bernin sopimuksen mukaisesti). Suurin osa metsästysvuoden 2021–2022 luontodirektiivipoikkeuksista koski ilvestä (n=250). Seuraavaksi eniten poikkeuksia kohdentui suteen (n=75), karhuun (n=63) ja näätään (n=17). Metsästysvuoden 2022–2023 osalta poikkeuksia raportoitiin 20 lajin osalta yhteensä 420. Edelleen suurin osa poikkeuksista kohdentui ilvekseen (n=177), suteen (n=82), karhuun (n=52) ja näätään (n=20).

Molempien direktiivien osalta raportointi toteutettiin ns. HaBiDeS -järjestelmällä, joka on EU:n komission tuottama selainpohjainen raportointisovellus, lupakohtaisesti käyttäen apuna tätä varten erikseen Suomen riistakeskuksen lupahallintasovellukseen (webLH) sekä Oma riistaan kehitettyjä raportointityökaluja (Habides-xml). Lupahallintasovellukseen ja Oma riistaan integroiduilla raportointityökaluilla voitiin tuottaa poikkeuslupapäätösten tietosisältö HaBiDeS -järjestelmän vaatimassa xml-muodossa.

Suomen riistakeskuksen tulee tarkistaa, että pyyntiluvanvaraisten hirvieläinten pyyntilupamaksut on maksettu ao. valtion tulotilille saalisilmoitusten mukaisesti. Suomen riistakeskuksen tulee toimittaa pyyntiluvanvaraisten hirvieläinten osalta huhtikuun loppuun mennessä maa- ja metsätalousministeriölle erittely saaduista pyyntilupamaksuista samoin kuin erittely mahdollisista perittävästä maksuista ja palautettavista liika-suorituksista.

4

Suomen riistakeskus noudatti toimintavuoden aikana pyyntilupamaksutarkkailussa prosessikuvausta, joka laadittiin vuonna 2011 Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuksen ja siitä syntyneen tarkastusraportin sekä Valtiontalouden tarkastusviraston ja maa- ja metsätalousministeriön virkamiesten kanssa käytyjen tarkentavien keskustelujen perusteella.

Riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain (615/1993) 5 §:n mukaan, jos pyyntiluvan saaja ei suorita pyyntilupamaksua määräajassa, Suomen riistakeskuksen on pantava se maksuun. Käytännössä tämä toteutuu, kun maksamattomista pyyntilupamaksuista tehdään saamista koskeva ulosottohakemus ulosottoviranomaiselle. Maksun suorasta ulosottokelpoisuudesta ilman ulosottoperustetta säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Suomen riistakeskus ei joutunut käynnistämään toimintavuoden 2023 osalta ulosottotoimenpiteitä.

Pyyntilupamaksuihin liittyvää maksunpalautuskäytäntöä muutettiin lokakuun 2020 alusta lukien niin, että riistakeskus tarkistaa sekä palauttaa liikamaksut ja toimittaa tekemistään palautuksista kuukausittain jälkikäteen laskun maa- ja metsätalousministeriölle. Uuden toimintamallin mukaisia pyyntilupamaksujen liिकासuoritusten palautushakemuksia hoidettiin toimintavuonna 3 kpl.

Pyyntilupamaksutarkkailun raportit on toimitettu metsästysvuoden 2022–2023 osalta sekä hivistä että muista hirvieläimistä maa- ja metsätalousministeriön kirjaamoon 27.4.2023. Metsästysvuotta 2023–2024 koskeva raportointi toimitetaan kevään 2024 aikana.

Kestävä riistatalous

Riistakantojen hoitosuunnitelmat

Vahvistettuja hoitosuunnitelmia, jotka Suomen riistakeskus ottaa toiminnassaan huomioon, on laadittu seuraaville riistaeläinlajeille tai lajiryhmille: hirvi, susi, karhu (, ilves, ahma, metsäpeura, peltopyy, metsäkanalinnut, metsähanhi, merihanhi, alli ja hylkeet (uusi suunnitelma odottaa MMM:n vahvistusta). Lisäksi on laadittu vesilintujen elinympäristöjen kehittämiseen tähtäävä Kansallinen kosteikkostrategia ja taantuneiden vesilintulajien ja majavakantojen hoidon toimenpideohjelmat.

Toimintavuoden aikana maa- ja metsätalousministeriö vahvisti riistakeskuksen valmisteleman metsäpeurakannan hoitosuunnitelman. Riistakeskus päivitti metsähanhen hoitosuunnitelman yhteistyössä Turun yliopiston kanssa. Tuoreimpia hoitosuunnitelmia on jalkautettu hanketoiminnan ja Kestävän riistatalouden kehitystyöllä. Hirvikannan ja metsäkanalintujen hoitosuunnitelmat voidaan katsoa kokonaisuudessaan toteutetuiksi ja niiden osalta toimintoja ja uusia käytäntöjä on voitu viedä jo hoitosuunnitelmien tasoa pidemmälle.

Suomen riistakeskus osallistui muiden riistakonsernin toimijoiden kanssa susikannan hoitosuunnitelman päivittämiseen. Toimintavuoden aikana susikannan hoitoa edistettiin erityisesti SusiLIFE -hankkeen toimilla laajamittaisesti. Uusien metsästäjien koulutusmateriaaliin lisättiin tietoa sudesta, vahinkojen ennaltaehkäisyyn kokeiltiin uusia laitteita ja keinoja. Lisäksi panostettiin kotieläintalallisten vahinkojen ennaltaehkäisyyn ja neuvontaan. Monilajista kannanhoitoa on edistetty yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen kanssa. Erityisesti sutta koskevaan viestintään panostettiin niin vahinkojen ennaltaehkäisemiseksi kuin neutraalin susitiedon jakamisessa.

Suomen riistakeskus osallistui metsä- ja merihanhi- sekä allikantojen kansainvälisten hoitosuunnitelmien toteuttamiseen sekä haahkan kansainvälisen hoitosuunnitelman toimeenpanon valmisteluun yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön kanssa. Suomen riistakeskus rahoitti MMM erityisavustuksella ja Ahvenanmaan maakuntahallituksen rahoituksella haahkan kansainvälisen hoitosuunnitelman sekä siihen liittyvän metsästyssääteilyjärjestelmän valmistelua ja toteutti haahkan kansainvälisen metsästyssääteilyjärjestelmän lausuntokierroksen yhteistyössä AEWA sihteeristön kanssa.

Riistatieto

Riistakolmiovaastavia kannustettiin laskentoihin hopealuoti -tekstiviesteillä sekä riistanhoitoyhdistyksiä ja metsästyseuroja Oma riista -viesteillä. Riistakolmioiden talvilaskennassa laskettiin 657 (601 kpl v.2022) kolmiota ja kesälaskennassa 969 (993 kpl v.2022) kolmiota. Lisäksi lumijalkiä laskettiin 102 peltokolmiolla.

Vesilintulaskentojen kehittäminen alueellisten tavoitteidenasettamiseksi käynnistettiin. Luonnonvarakeskus rakentaa vesilintulaskentojen kehittämiseksi vesistöietokantaa, jonka tavoitteena on kohdistaa laskennat kunkin riistakeskusalueen vesistöjen erityispiirteiden mukaisesti kattavuuden parantamiseksi. Metsästäjät tekivät vesilintulaskentoja hieman enemmän kuin edellisenä vuonna. Vuonna 2023 vesilintuja laskettiin 1238 pisteellä yhteensä 2946 laskentaa (v. 2022 1187 pisteellä 2744 laskentaa)

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu myönnettyjen karhun poikkeuslupien laittomuudesta loka-kuun lopussa nosti huolen petoyhdyshenkilöverkoston toimintakyvyn säilymisestä, mutta havaintotietoa saatiin edelleen kattavasti. Toiminnan tärkeyttä korostettiin aktiivisella viestinnällä erityisesti Oma riista- palvelun kautta. Petoyhdyshenkilöiden palautepaketti päivitettiin loppuvuodesta. Aktiivisia petoyhdyshenkilöitä oli yhteensä vuonna 2023 yhteensä 2 493 (vuonna 2022 2 446). He kirjasivat Tasuun yhteensä 57 470 (vuonna 2022 52 137 suurpetohavaintoa).

Toimintavuoden aikana osallistuttiin susien DNA-näytekeräyksen organisointiin yhteistyössä Luken kanssa ja kannustettiin riistanhoitoyhdistyksiä ja petoyhdyshenkilöitä tukemaan keräystä. Valtaosa keräysvastaavista (42) oli petoyhdyshenkilöitä. Keräyskaudella 1.11.2022 – 28.2.2023 näytteitä pyrittiin keräämään kaikilta tunnetuilta lauma- ja parireviireiltä ja niitä saatiin 69 susireviiriltä 1141 kpl (2021-2022 1043). Vapaaehtoisia kerääjiä oli yhteensä 189.

Metsähanhisaaliin alalaji- ja ikäjakaumaa seurattiin kuvakeräyksellä. Saaliskuvia lähetti 21 metsästäjää yhteensä 37 hanhesta, joista 15 oli Pohjois-Suomen metsästysalueelta.

Riistatiedon määrittelyt

Osaprosessi osallistui Oma riista -palvelun pienriista- ja seuratoiminnallisuuksien kehittämiseen. Tiimi määritteli Oma riistaan uusia havaintotyyppisiä, jotka helpottivat riista- ja rauhoittamattomien lintujen havaintojen tallentamista siten, että niitä voidaan siirtää Suomen 4. lintuatlakseen Laji.fi-portaaliin. Atlas-operaation kautta saatiin metsästäjiltä yhteensä 11 500 havaintoa ja sen päätavoite oli kerätä tietoa vesilintukantojen, etenkin taantuneiden, lajien aluekohtaisesta levinneisyydestä. Havaintoja kertyi kaikilta riistakeskusalueilta, mutta eniten Lapin ja Oulun alueilta, mikä oli tavoitteenakin.

Tiimi valmisteli ja piti koulutuksia lintuatlasoperaatiosta kiinnostuneille metsästäjille ja osallistui aktiivisesti aiheeseen liittyvään viestintään. Osaprosessi osallistui Suomen Lajitietokeskuksen viranomaisportaalin kehitystyön seurantakokouksiin ja hoiti sille osoitetut tietopyynnöt.

Riistakantojen verotussuunnittelu

Hirvieläinten verotussuunnittelu

Riistakeskus vastasi hirvieläinten verotussuunnittelu- ja tavoiteasettelumenettelyjen koordinoinnista ja kehittämisestä sekä tuotti tarvittavat ohjeistot. Alueelliset sidosryhmien kuulemiset hirvieläinasi-oissa pidettiin maaliskuussa, jolloin tarkasteltiin hirvieläintavoitteiden toteutumista. Riistanhoitoyhdistykset tuottivat alueiden verotussuunnitteluvastaavien ja hirvitalousaluesuunnittelijoiden tuella hirvieläinten verotussuunnitelmat, jotka julkaistiin Luonnonvaratieto -palvelussa.

Alueelliset riistanneuvostot raportoivat hirvitavoitteiden toteutumisesta valtakunnalliselle riistanneuvostolle. Kevään 2023 kanta-arvion mukaan hirvitiheys oli tavoitehaarukan sisällä 31 kpl, tavoitehaarukan yläpuolella 12 kpl ja tavoitehaarukan alapuolella 16 kpl hirvitalousalueista. Kannantiheys pienentyi edelliseen vuoteen nähden 46 hirvitalousalueella ja kasvoi 13 hirvitalousalueella. Hirvikannan lehmä/sonnisuhde kasvoi hieman noin puolella hirvitalousalueista edelliseen vuoteen nähden.

Hirvien aiheuttamia metsävahinkoja korvattiin vuonna 2023 riistavahinkorekisterin mukaan 508 890 eurolla ja maatalousvahinkoja 61 597 eurolla. Metsävahinkokorvausten määrä pienentyi edelliseen vuoteen nähden noin 29 % ja maatalousvahinkojen määrä noin 37 %. Valkohäntäpeurojen aiheuttamia maatalousvahinkoja korvattiin riistavahinkorekisterin mukaan 138 079 eurolla ja määrä pienentyi noin 62 % edelliseen vuoteen nähden.

Riistanhoitoyhdistysten tekemien SRVA-kirjausten perusteella hirven aiheuttamien tehtävien määrä tieliikenteessä oli vuonna 2023 yhteensä 1514 kpl. Valkohäntäpeurakolareita oli 5702 kpl ja metsäkauriskolareita 5482 kpl. Edelliseen vuoteen nähden hirvionnettomuuksien määrä säilyi likimain samana. Peuraonnettomuuksien määrä vähentyi noin 12 % ja metsäkaurisonnettomuuksien määrä noin 2 %.

Maapallon metsäpeurakannan suuruudeksi arvioidaan noin 5000 yksilöä, joista Kainuun osakannan osuus on Luonnonvarakeskuksen kevään 2023 laskentaan pohjautuen noin 900 yksilöä ja kevään 2022 arvion mukaan Suomenselän kannan osuus noin 2000 yksilöä. Uusien palautusistutusalueiden, Seitsemisen ja Lauhanvuoren alueiden metsäpeurakannan suuruudeksi arvioidaan yhteensä noin 100 yksilöä.

Metsäpeurakannan osapopulaatioiden hoitoa jatkettiin erityisesti MetsäpeuraLife-hankkeen toimilla yhteistyössä Metsähallituksen ja Luonnonvarakeskuksen kanssa. Maa- ja metsätalousministeriö vahvisti uuden Suomen riistakeskuksen luonnosteleman metsäpeurakannan hoitosuunnitelman syyskuussa 2023. Hoitosuunnitelman keskeisimmät toimenpiteet ovat perimän turvaaminen, elinympäristöjen hoito, monilajinen kannanhoito ja kannan vahvistaminen ja seuranta. MetsäpeuraLife-hanke päättyi toimintavuoden lopussa, mutta jatkohanketta on jo lähdetty suunnittelemaan.

Tiheimpien valkohäntäpeurakantojen pienentäminen edellytti riistakeskukselta edelleen vahvaa panostusta. Tammikuussa keskeisillä peura-alueilla pidettiin koulutustilaisuudet ja muutoinkin vuoden mittaan viestitiin metsästäjille peurakannan vähentämistavoitteesta ja tarvittavista toimenpiteistä. Koordinoitiin valkohäntäpeuran verotussuunnittelua. Osallistuttiin maa- ja metsätalousministeriön johdolla peuratilanteen seurantaan ja toimenpiteiden kehittämiseen. Edistettiin koulutuksen ja neuvonnan keinoin valkohäntäpeuran aiheuttamien vahinkojen vähentämistä sekä peurahavaintojen tuottamista.

Direktiivilajien verotussuunnittelu

Suurpetokantoja hoidettiin lajikohtaisten hoitosuunnitelmien mukaisesti. Alueelliset riistaneuvostot kokosivat alueelliset katsaukset suurpetotilanteesta. Direktiivilajien verotussuunnittelutiimi osallistui yhteistoimintaneuvotteluihin, joissa maa- ja metsätalousministeriö, Luonnonvarakeskus ja Suomen riistakeskus määrittivät ilves- ja karhukantojen poikkeuslupa-asetusten suuntaviivat. Korkein hallinto-oikeus teki lokakuun lopussa ratkaisun vuoden 2022 karhun kannanhoidollista metsästystä koskevista poikkeusluvista tehtyihin valituksiin ja totesi Suomen riistakeskuksen päätökset lainvastaisiksi. Oikeuskäytännön tiukentuminen kyseenalaistaa kannanhoidollisen metsästyksen edellytykset.

Luonnonvarakeskus arvioi Suomen susikannan yksilömäärän olleen maaliskuussa 2023 noin 7 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Perhelaumojen määrä oli kasvanut 14 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna ja parien määrä oli laskenut 17 prosenttia. Maa- ja metsätalousministeriö ilmoitti, että hoitosuunnitelman päivityshankkeessa otetaan aikaisä EU:n alettua selvittää susikannan suojelun keventämistä. Suden kannanhoidollista metsästystä koskeva asetus määritteli suurimmaksi sallituksi saalismääräksi poronhoitoalueen ulkopuolella 28 yksilöä. Suomen riistakeskus teki kuuteen hakemukseen kielteisen päätöksen joulukuussa 2023, koska hakemuksissa olleita perusteluja ei voitu pitää riittävinä suhteessa korkeimman hallinto-oikeuden uuteen ratkaisukäytäntöön.

Karhun osalta vuoden 2023 poikkeuslupakiintiötä leikattiin, sillä karhukannan arvioitiin pienentyneen noin 20 % edellisestä vuodesta. Suurimmaksi sallituksi saalismääräksi säädettiin 180 yksilöä. Alueellisesti kannan pienentymistä on tapahtunut eniten itäisessä Suomessa. Itä-Suomessa (aiemman hoitosuunnitelman vakiintuneen kannan hoitoalueella) elävien karhupentueiden lukumäärä pieneni noin 35 %. Aiemman hoitosuunnitelman levittäytymisvyöhykkeellä kanta pieneni noin 10 %. Pienenemistä tapahtui lähinnä Pohjois-Savon ja Etelä-Savon aluetuimistojen alueella. Aiemman hoitosuunnitelman kehittyvän kannan hoitoalueella kanta väheni noin 13 %.

Poronhoitoalueen ulkopuoliseen Suomeen säädettiin yksi yhteinen kiintiö, 130 yksilöä. Alueellisia pyyntikiintiöitä laskettiin 15 yksilöllä itäisellä poronhoitoalueella ja 5 yksilöllä läntisellä poronhoitoalueella. Muualla Suomessa pyyntiä painotettiin erityisesti Pohjois-Karjalaan, jossa karhukanta on edelleen vankka. Tiukentuneen oikeuskäytännön ja kannan laskun vuoksi poikkeusluvilla sallittiin aiempaa selvästi suppeampi karhun kannanhoidollinen metsästys. Myönteisistä karhun poikkeuslupapäätöksistä ei vuonna 2023 valitettu hallinto-oikeuksiin. Poronhoitoalueen kiintiömetsästyksessä saaliiksi saatiin 50 karhua. Muun Suomen alueella saalis oli 102 yksilöä.

Ilveskannan hoidon osalta poronhoitoalueen eteläpuolinen Suomi muodosti yhden kiintiöalueen. Ilveskannan verotusmäärä pidettiin maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa samana kuin vuotta aiemmin, eli 320 yksilössä. Luonnonvarakeskus arvioi ilveskannan kasvaneen hieman verrattuna edelliseen vuoteen. Oikeuskäytännön ja kiintiöasetuksen muistion linjauksen mukaisesti poikkeuslupia ei myönnetty lainkaan alueille, joilla kanta oli selvässä laskussa. Suomen riistakeskus myönsi kannanhoidolliset poikkeusluvut 300 ilveskannan pyyntiin. Poikkeuslupapäätökset menivät valitusten vuoksi täytäntöönpanokieltoon kolmea päätöstä lukuun ottamatta.

Suomen ahmakanta kasvoi edelleen. Vuoden 2023 helmikuussa ahmoja oli arviolta 447 (390–504) yksilöä, joista liikkui poronhoitoalueella 186 (145–227) ahmaa ja poronhoitoalueen ulkopuolella todennäköisimmin 261 (223–304) yksilöä. Maa- ja metsätalousministeriö ei rajoittanut ahmojen pyyntiä asetuksella, joten käytännössä ahmojen pyynti oli mahdollista ainoastaan vahinkoperusteisilla

poikkeusluvulla poronhoitoalueella. Poikkeuslupia myönnettiin 4 yksilön pyyntiin ja saaliiksi saatiin 3 yksilöä. Suomen ahmakannan hoitosuunnitelmassa on linjattu, että poikkeuslupia ei myönnetä poronhoitoalueen ulkopuolelle.

Valtakunnallinen majavalaskenta on käynnissä talvella 2023–2024. Vuoden 2020 kanta-arvion mukaan euroopanmajavat ovat levittäytyneet ja kanta kasvanut etenkin Etelä-Suomessa. Myös Länsi-Lapissa on merkittävä euroopanmajavaesiintymä. Pyyntilupia oli mahdollista myöntää samoille alueille kuin edellisenä vuonna Satakunnassa, Pirkanmaalla ja Pohjanmaalla ja Loimaan kaupungin alueelle Varsinais-Suomessa. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella oli sallittu metsästysvuosille 2022–2024 vuosittain enintään 495 euroopanmajavan pyynti pyyntilupien nojalla.

Itämerennorpan osalta jatkettiin alueellisen kiintiön nojalla tapahtuvaa keskeytymetsästystä. Metsästysvuodelle 2023–2024 asetettu kiintiö oli 375 yksilöä. Kannanhoidollisella pyynnillä pyrittiin lievittämään norppakannan aiheuttamia kalatalousvahinkoja Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella. Myös hallin metsästys jatkui alueellisten kiintiöiden puitteissa.

Kestävä metsästys

Kestävä metsästys osaprosessi laati maa- ja metsätalousministeriölle useita esityksiä metsästyslain 38 §:n perusteella tehtäviksi metsästyksen rajoittamiseksi. Taigametsähanhen metsästystä esitettiin metsästäjäkohtaisella kiintiöllä sekä seitsemän vuorokauden metsästysajalla rajatulle alueelle Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntiin. Lapin alueella metsähanhea on metsästetty tiukasti rajatusti vuodesta 2020 lähtien, saaliin ollessa keskimäärin 34 yksilö vuodessa. Nyt aluetta esitettiin laajennettavan myös osiin Pohjois-Pohjanmaata, alueille, joilta on parhaiten kartoitettu ja tiedossa pesivää kantaa usean vuoden ajalta. Pienialaisesti laajentamalla sallittua metsähanhen metsästysaluetta pystytään keräämään tärkeää tietoa metsähanhista ja niiden saalismääristä, vaarantamatta kannan kehitystä. Rajattua tundrametsähanhen metsästystä esitettiin aikaisempien vuosien mukaisesti Suomen kaakkoisosiin, alueille, joilla esiintyy runsaimmin läpimuuttavaa tundrametsähanhea.

Osaprosessi valmisteli esityksen merihanhen metsästyksen kolmivuotiseksi asetukseksi. Asetuksella rauhoitettiin merihanhen metsästys sisämaassa. Merihanhen metsästys sallittiin muutamia kymmeniä kilometrejä leveällä merenrantavyöhykkeellä, kahden merihanhen vuorokautisella metsästyskiintiöllä ja elokuun alkupuolen ravintohoukutinkiellolla.

Vapaaehtoistoimijat laskivat toimikauden aikana lähes 1000 kesäriistakolmiota. Kolmioaineistoon perustuen osaprosessi valmisteli maa- ja metsätalousministeriölle esityksen metsäkanalintujen metsästysajoiksi. Metsäkanalintukantojen pitkäaikainen kehityssuunta sekä toimintavuoden hyvä lintutilanne mahdollistivat esittää valtaosaan Suomea pitkiä metsästysaikoja.

Toimintavuoden aikana Kestävä metsästys osaprosessi edustajat osallistuivat useisiin vesilintukantojen seurantaan sekä metsäkanalintujen säätelyn periaatteita koskeviin kehittämisen- tai koulutustilaisuuksiin. Lisäksi osaprosessi on ollut kehittämässä metsästäjien mahdollisuuksia osallistua lintuatlaskartoituksen sekä edistämässä saalistilastoinnin kehitystyötä.

Riistavahinkojen estäminen

Yleisimpiä välitettyjä materiaaleja hirvieläinten vahinkojen estossa metsätaloudessa olivat Trico-syöninestoaine (33 350 l), hirvinauhat (325 km) sekä maataloudessa sähkö- ja metalliverkkoaidat (25,3 km ja 8,4 km). Lisäksi erikoisviljelyksien suojaamiseen hirvieläimiltä oli lainattavissa Scarey Man -pelottimia (36 kpl).

Suurpetovahinkojen estämiseen välitettiin kotieläintiloille sähköaitatarvikkeita (59 km 50 tilalle). Karhujen mehiläistarhoille aiheuttamien vahinkojen estämiseen välitettiin sähköaitapaketteja (117 kpl).

Riistavahinkokisterin mukaan suurpetojen aiheuttamia korvattavaksi hyväksytyttä kotieläinvahinkotapahtumia (ml muu eloton irtaimisto) kirjattiin yhteensä 373 (238 v. 2022). Kotieläimiä vahingon kohteeksi joutui 1 302 kpl (732 kpl), joista lampaista 600, mehiläispesä 495, koiria 81, hevosia 9, kaksi nautaa, yksi kuusipeura ja loput pääosin poronhoitoalueen ulkopuolella korvattuja poroja ja tarhakettuja. Kotieläinvahinkojen korvausmäärä oli 624 262 € (403 999 €).

Karhun aiheuttamia vahinkotapauksia mehiläistarhaukselle kirjattiin 112 kpl (152 kpl). Korvattava summa oli 131 262 € (163 560 €). Korvattavia maatalousvahinkotapahtumia peltokasveille ja kootulle sadolle karhut aiheuttivat yhteensä 143 kpl (141 kpl). Korvausten määrä oli yhteensä 93 746 € (55 892 €).

Suden aiheuttamia koiravahinkoja korvattiin 61 kpl (47 kpl). Korvaussumma oli yhteensä 208 300 € (176 230 €). Ilveksen aiheuttamia koiravahinkoja korvattiin 15 kpl (6 kpl). Korvaussumma oli yhteensä 18 082 € (18 392 €). Karhun aiheuttamia koiravahinkoja oli 4 kpl (4 kpl). Korvaussumma oli yhteensä 17 750 € (6 572 €). Ahman aiheuttamia koiravahinkoja oli 1 kpl (0 kpl). Korvaussumma oli yhteensä 183 € (0 €).

Suurpetojen aiheuttamien löydettyjen ja korvattujen (vasahävikkinä korvatut löydettyt vasat mukaan lukien) porovahinkojen määrä oli yhteensä 5 578 poroa (5 639 vuonna 2022), joista ahman tappamiksi kirjattiin 2 355 kpl (2 526 kpl), ilvekselle 990 kpl (798 kpl), karhulle 895 kpl (1 054 kpl) ja sudelle 1 338 kpl (1 261 kpl).

Löydettyjen porojen korvausarvo (ilman vasahävikkinä korvattavien löydettyjen vasojen arvoa) oli yhteensä 7 737 065 € (7 883 756 €), jonka lisäksi paliskunnille maksetaan erikseen laskennallista vasahävikikorvausta vuosittain noin 2,1 miljoonaa euroa. Porovahingot on haettu Riistavahinkorekisteristä 11.1.2024, minkä vuoksi kaikki vuoden 2023 porovahingot eivät vielä ole rekisterissä.

Vasahävikikorvaukset mukaan lukien (v. 2022 päätöksen tasolla laskettuna), porovahinkojen kokonaiskorvaussumma nousee noin 9,8 miljoonan euroon. EU komission asettama maksukatto porovahingoille on 10 miljoonaa euroa. Jos korvauksia ei voida suorittaa riistavahinkolain mukaisesti valtion talousarvion puitteissa täysimääräisesti, vähennetään jokaiselta korvaukseen oikeutetulta korvauksen määrää samassa suhteessa. Tämä koskee vain porovahinkoja. Muut suurpetojen aiheuttamat vahingot korvataan täysimääräisesti.

Riistavahinkorekisteriin 10.1.2024 mennessä kirjattujen hirvien aiheuttamia metsätalousvahinkojen (kaikki kustannukset mukaan lukien) määrä oli 508 891 € (709 468 €). Valkohäntäpeurojen aiheuttamia metsätalousvahinkoja korvattiin 0 € (8 810 €). Hirvieläinten aiheuttamia maatalousvahinkoja riistavahinkorekisteristä löytyy tähän mennessä vasta 201 511 euron arvosta (804 995 €).

Suurriistavirka-apukirjausten perusteella hirven aiheuttamien tehtävien määrä tieliikenteessä oli yhteensä 1 514 kpl (1 508 kpl). Pienten hirvieläinten tieliikenneonnettomuuksien tehtävämäärä oli yhteensä 11 294 kpl (12 212 kpl), joista valkohäntäpeurakolareita oli 5 702 kpl (6 491 kpl) ja metsäkauriskolareita 5 482 kpl (5 613 kpl). Lisäksi kirjattiin 18 (32) kuusipeura- ja 92 (76) metsäpeurakolaria. Villisika aiheutti 23 (35) SRVA-tehtävää tieliikenteessä.

Riistatalouden edistäminen

Riistatalouden edistämisen keskeinen tavoite on toteuttaa riistan elinympäristöihin liittyviä kehittämistehtäviä. Tavoite on saada riistataloutta edistäviä elementtejä osaksi maa- ja metsätalouden sekä luonnonsuojelun toimintatapoja ja lisätä toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Hoitosuunnitelmien tavoitteita on toteutettu projektiluontoisina tehtävinä mm. hanketoiminnalla, viestinnällä, sidosryhmäyhteistyöllä sekä vaikuttamalla alan lainsäädäntöön, sertifiointiin ja erilaisiin tukijärjestelmiin.

Suomen riistakeskus osallistui Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion Metsänhoidon suositusten laatimisen ohjaus- ja johtoryhmiin, Monimetsä-hankkeeseen ja PEFC-sertifiointikriteerien päivytyshöön. Riistametsänhoidon koulutukseen panostettiin oppilaitosyhteistyön merkeissä. Riistakeskus oli mukana Kansallisen biodiversiteettistrategian seurantatyöryhmässä, EU:n biodiversiteettistrategian kansallisten sitoumusten valmistelussa sekä maaseutuverkoston Ympäristö ja Ilmasto -työryhmässä, jossa käsitellään maatalouden ympäristöohjelmaan liittyviä asioita.

Kansalliseen vieraslajityöhön osallistuttiin Vieraslajiasian neuvottelukunnan ja vieraslajiasiantuntija työryhmien kautta. Julkisuudessa vuonna 2022 alkanut vilkas keskustelu valkohäntäpeuran ja kuusipeuran siirtämisestä haitallisten vieraslajien listalle laimentui vuoden 2023 aikana. Koirasusasiat olivat keväällä 2023 keskustelun kohteena, kun Itä-Suomen hallinto-oikeuden päätöksen jälkeen Ylämaan koirasusilauman poistaminen ei onnistunut.

Kesällä 2021 alkanut kolmivuotinen Sorkka-hanke saatiin päätökseen Tapion, Suomen metsäkeskuksen ja Luonnonvarakeskuksen kanssa. Sorkkaeläinten vaikutus metsien terveyteen ja kasvukykyyn ilmastotavoitteiden kannalta — uudet ratkaisut (SORKKA) — hankkeessa vahvistettiin metsien ilmastokestävyyttä kehittämällä uusia ratkaisuja riista- ja metsätalouden yhteensovittamiseen. Hankkeessa koottiin uusin tutkimustieto ja kehittämishankkeiden johtopäätökset sorkkaeläinkannan hoidon ja metsätalouden yhteensovittamisen keinoista.

Hankkeen mukaan hirvivahinkoja selittää parhaiten hirvien määrä suhteessa ravintoresurssiin. Painopiste uusissa toimenpiteissä tulee kohdistaa ravintoresurssin ja metsien sekapuustoisuuden lisäämistä tukevien käytäntöjen kehittämiseen ja jalkauttamiseen. Tarvitaan lisää hirville mieluisimpia ravintokohteita laajoilla alueilla ja kaikissa metsänhoidon vaiheissa.

Hankkeessa päivitettiin metsänhoidon suositukset, miten metsänomistajat voivat vähentää hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen riskiä metsänhoidollisin keinoin. Viestinnän ja koulutuksen avulla lisättiin metsä- ja riistatalouden ammattilaisen sekä metsänomistajien ja metsästäjien välistä yhteistyötä alueelliset erityispiirteet huomioiden. Käytännön pilottikohteilla kokeiltiin vahinkojen ennaltaehkäisyneuvoja ja sekametsäisyyden edistämistä ja samalla tuotettiin videoklippejä toimenpiteistä.

Helmi-vieraspetohanke on maa- ja metsätalous- sekä ympäristöministeriön rahoittama vieraspeto- poistohanke, joka kuuluu osaksi Helmi-elinympäristöohjelmaa. Hankkeen alkuperäisenä tavoitteena oli vieraspetopoiston järjestäminen 69 erityisen arvokkaalle suomalaisella lintuvesikohteelle. Vuoden 2023 aikana hanketta kuitenkin kasvatettiin kolmella kohteella, ja petopyynnit laajenivat 72 kohteelle. Toimintavastuu on jaettu Suomen riistakeskuksen ja Metsähallituksen välillä. Riistakeskus vastaa 42 lintuveden vieraspetopyynnin järjestämisestä ja metsähallitus 30 kohteen. Hanke alkoi 1.5.2021 ja sen ensimmäinen päättyi vuoden 2023 lopussa. Hanke sai jatkorahoituksen myös vuodelle 2024.

Hankkeen viisi riistasuunnittelijaa organisoivat vieraspetojen tehopyynnin omilla hoitoalueillaan ja tukevat paikallisista metsästäjistä koottujen ja koulutettujen pyyntiryhmien työtä. Turun yliopiston kanssa yhteistyössä tehtyjen supikoiraseurantojen tuloksena on havaittu supikoirakantojen huomattavaa vähentymistä lähes kaikilla 28 seurantakohteella keväällä 2023, jolloin tehopyynnit olivat olleet käynnissä 1,5 vuotta. Vuonna 2022 ja 2023 petopyyntityötä tehtiin pyyntikohteilla lähes 50 000 tuntia kumpanakin vuonna. Supikoiria saatiin riistakeskuksen hoitoalueilla toimintavuoden aikana saaliiksi 4099 yksilöä ja koko hankkeessa yhteensä 8402 kpl. Minkkejä saatiin saaliiksi 863 kpl ja koko hankkeessa yhteensä 1576 kpl.

Taantuvien riistavesilintujen toimenpideohjelmaa ja kosteikkostrategiaa toteutettiin SOTKA-kosteikko- ja vieraspetohankkeilla sekä tärkeimmille luonnonsuojelualueille kohdistuvalla Helmi- vieraspetohankkeella. Ne perustuvat maa- ja metsätalousministeriön hallitusohjelmärahoituksella toteuttavaan SOTKA- hankkeeseen ja tiiviiseen yhteistyöhön maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön HELMI-ohjelman kanssa. SOTKA-kosteikkohankkeessa kosteikko.fi- sivu toimii hankkeen tiedonjakkokanavan ja tämän lisäksi on viestitty aktiivisesti hankkeen omalla Facebook-tilillä. Maanomistajien ja metsästyssuurojen kosteikkokohde-esityksiä on vastaanotettu hankkeen aikana 288 kpl ja niiden yhteispinta-ala oli noin 3320 ha.

Vuoden 2023 aikana palkattiin kaksi uutta kosteikkosuunnittelijaa muihin tehtäviin siirtyneiden tilalle ja muutettiin hankkeen toimintamallia keskittymään kosteikkojen suunnitteluun. Uusia maastokäyntejä tehtiin 60 ja kohteita valittiin suunnitteluun 53 kpl. Niiden yhteispinta-ala oli noin 350 hehtaaria. Uusia suunnitelmia on valmiina ja rahoitushaussa 13 kpl ja 40 kohteen suunnittelu on käynnissä. Hanke tekee tiivistä yhteistyötä Suomen Riistanhoito-Säätiön kanssa pyrkien toteuttamaan suunniteltuja kohteita säätiön keräämillä varoilla vuoden 2024 aikana.

SusiLIFE-hankkeessa toimitettiin kotieläintiloille petoaitaa noin 4 km. Määrä on aiempia vuosia alhaisempi sillä määrärahat alkavat suunnitelmien mukaisesti olla käytetty. Kotieläinten suojaamiseksi tiloille lainattiin laidunkauden ajaksi erilaisia karkotelaitteita, GPS-pantoja, riistakameroita sekä verkkoaitaa ja lippusiimaa. Yli sadan laitteen kalustoa täydennettiin kamera- ja äänikarkotehankinnoilla suuren kysynnän vuoksi sekä korvaamaan rikkoutuneita laitteita. Toimintavuoden aikana asiakkaina oli yli 50 kotieläintilaa, joille tehtiin yhteensä 48 tilakäyntiä.

SusiLIFE on viestinyt laajasti hankkeen tekemistä töistä sekä suden ja muiden suurpetojen kannanhoidosta eri sidosryhmille. Kanavina on käytetty hankkeen verkkosivuja, sosiaalista mediaa, lehdistötiedotteita, sekä erilaisia tilaisuuksia (hankkeen mediatilaisuudet, webinaarit, seminaarit). Hanke on myös näkynyt muiden tahojen järjestämissä tilaisuuksissa, kuten Erämessuilla ja reviiiryhteistyöryhmien organisoimissa tapahtumissa. Riistakeskuksen hanketyöntekijät ovat vastanneet noin tuhanteen eläintilallisilta ja muilta kansalaisilta tulleeseen yhteydenottoon sekä antaneet lukuisia haastatteluita. Hanke on lisäksi toteuttanut yli 20 kouluvierailuita (tavoittaen noin 60 oppilasryhmää), järjestänyt kuusi alueellista reviiiryhteistyöseminaria sekä toteuttanut suden vuodenkiertoa sekä ihmisen ja suden rinnakkaiseloa esittelevän lähetyksen Yle Areenaan.

Petoyhdyshenkilöverkoston toiminnan kehittämiseksi on päivitetty koulutusmateriaalia mm. verkoston palautetilaisuuksia varten. Verkoston toimintaa on pyritty tukemaan myös viestimällä aktiivisesti havaintotietojen sekä DNA-keräyksen merkityksestä ja kansalaisten avun keskeisestä roolista. SusiLIFE on tukenut reviiriyhteistyöryhmien toimintaa kokousmateriaalein, ajankohtaisin tiedottein sekä webinaarien ja seminaarien muodossa. Monilajisen kannanhoidon käsitteitä konkretisoivan mallinnustyökalun (nk. monilajipeli) toiminnallisuuksia on esitelty hirvieläinten kannanhoitoon kytkeytyville sidosryhmille, erityisesti riistanhoitoyhdistyksille ja metsästysseurojen edustajille.

Hoitosuunnitelman mukaisia kansalaisille suunnattuja tiedonjakotilaisuuksia on järjestetty erityisesti uusilla susireviirialueilla. Epäillyissä koirasusitapauksissa riistakeskus on antanut toimintaohjeita paikallistoimijoille sekä teetättänyt analyysjä kerätyistä näytteistä.

Lapissa tehtävä hanketyö supikoirakannan Skandinaviaan leviämisen estämiseksi jatkui edelleen yhteispohjoismaisen rahoituksen turvin, ja toiminta-alueeseen kuuluvat myös Merenkurkku ja Ahvenanmaan rajoittuva Saaristomeri.

Suomen riistakeskuksen edustajat osallistuivat aktiivisesti kansainvälisen taigametsämetsähanhikannan ja haahkan hoitosuunnitelman toimeenpanoon.

Palvelut

Asiakaspalvelu ja neuvonta

Asiakaspalvelun ja neuvonnan asiakaskunnasta pääosa on metsästäjiä, mutta yhteyttä ottavat myös muut kansalaiset ja kysymysten kirjo on laaja. Asiakaspalvelussa vastataan riistatalouteen ja riistakeskuksen toimialaan liittyviin asiakkaiden kysymyksiin. Tarvittaessa asiakas ohjataan muiden vastuuviranomaisten puoleen.

Asiakaspalvelu hoiti vuoden 2023 aikana puheluita yli 2500 kpl ja sähköpostiviestejä yli 1100 kpl. Yhteydenottojen määrä on suurinta kesällä ja alkusyksystä uuden metsästysvuoden alkaessa. Yksittäiset tapahtumat voivat hetkittäin nostaa asiakaskontaktien määrää ympäri vuoden. Asiakaspalvelu on varautunut myös ns. maalittamisen kohteeksi joutumiseen yhteiskunnallista keskustelua herättävien tapahtumien tai riistahallinnon toimien vuoksi.

Oma riista -palvelulla on oma asiakaspalvelunumero ja -sähköposti. Oma riista-helpdeskissä työskenteli vuonna 2023 viisi hirvitalousaluesuunnittelijaa. He osallistuvat myös Oma riista -palvelun kehittämiseen ja testaamiseen sekä kouluttavat etenkin riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjaajia. Asiakaspalvelu tukee Oma riista-helpdeskin toimintaa vastaamalla sen ylivuotopuheluihin.

Metsästäjäpalvelut

Metsästäjäpalveluiden avainasiakkaina ovat metsästyksestä kiinnostuneet kansalaiset sekä riistanhoitomaksun maksaneet metsästäjät. Suuri asiakasryhmä ovat nuoret ja koululaiset, joten myös nuorisotyön kehittäminen ja edellytysten luominen on olennainen osa tuotettavaa palvelua. Tässä tarkoituksessa mm. osallistuttiin opettajille tarkoitetuille Educa-messuille. Samoin järjestettiin yhteistyössä rhytuen kanssa kolme koulutustilaisuutta Seppo -pelillisyyshalustan käytön edistämiseksi riistanhoitoyhdistyksissä.

Osaprosessissa huolehditaan metsästäjien juridisesta sekä eettisestä valistuksesta ja tuotetaan konkreettisia koulutusmateriaaleja eri aiheista. Koulutusmateriaaleja ylläpidetään ja julkaistaan Riistainfo-sivustolla, jota ylläpidettiin päivittäin tietoja mm. lainsäädännössä tapahtuneista muutoksista. Koulutustoiminnassa ja viestinnässä otettiin huomioon eettisen ja kestävän metsästyksen harjoittamiseksi tarpeelliset näkökulmat ja niitä tuotiin esiin metsästäjille suunnatuissa koulutusmateriaaleissa sekä tiedotteissa ja lehtiartikkeleissa. Metsästyksen turvallisuuteen kiinnitettiin erityistä huomiota järjestetyissä koulutuksissa, viestinnässä sekä verkkosivuilla. Riistainfon vastuullisuussivuille lisättiin uusia vastuullisuusohjeita, jotka korvaavat aiemmin julkaistut eettiset ohjeet.

Julkaistiin ajankohtaisia videoklippejä, joissa Suomen riistakeskuksen toimihenkilöt kiteyttivät muuttuneet säädökset tai huomioon otettavat turvallisuusasiat rennosti julkaistuun tervehdysmuotoon. Tietoiskuja jaettiin sosiaalisessa mediassa.

Metsästäjäutukintojen yhteydessä riistanhoitoyhdistysten toimesta jaettavan Uuden metsästäjän esitteen saatavuudesta huolehdittiin.

Toteutettiin Metsästäjän oppaan 60-vuotisjuhlapainos.

Tuettiin riistanhoitoyhdistyksiä Uuden metsästäjän koulutuksen toteuttamisessa. Koulutus on vakiintunut Tampereen seudulla vuosittain järjestettäväksi.

Uudistettiin vastuullisuusohjeita sekä päivitettiin ja julkaistiin Metsästyksenjohtajien koulutuspaketti vuodelle 2023.

Helmikuun puolivälissä tuli voimaan Reach-asetuksen liitteen muutos, jossa EU:n kemikaaliturvallisuuksilainsäädännön perusteella kiellettiin lyijyhaulipatruunoiden käyttäminen ja hallussapito Ramsar-sopimuksen kosteikkomääritelmän mukaisilla alueilla ja niitä ympäröivällä 100 metrin vyöhykkeellä. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes antoi tulkintaohjeensa em. alueista ja rajoituksen tulkinnasta Suomessa. Alueet ovat nähtävissä myös Oma riista -sovelluksessa. Yhteistyössä viestinnän kanssa edistettiin edelleen lyijyttömien ammusten käyttöönottamista sekä hetitappavien rautojen oikeaa käyttöä.

Oma riistan käyttöönottoon ja ominaisuuksiin liittyvät opastusvideot ja käyttöohjeet julkaistaan Riistainfon Oma riista -ohjeet -osiossa.

Riistanhoitoyhdistysten tukiprosessi

Rhy-tuen osaprosessi toteuttaa osaltaan riistahallintolaissa riistakeskukselle tehtäväksi säädettyä riistanhoitoyhdistysten toiminnan tukemista ja ohjaamista. Riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjaajien kouluttaminen ja tukeminen sekä toiminnan kehittäminen on rhy-tuen keskiössä. Toiminnanohjaajien ammattiosaamista on tuettu lähi- ja etäkoulutuksella ja henkilökohtaisella neuvonnalla.

Toiminnanohjaajan työvälineiden kehittämistä on jatkettu Oma riista -palvelun lisääntyneillä toimintoilla. Metsästyksenvalvontatapahtumien tallennukseen ja raportointiin tarkoitettu ominaisuus vakiintui rhy:iden käyttöön. Metsästyksenvalvoja saa merkittävää jo maastossa valvontatapahtuman tiedot, jotka toiminnanohjaaja sitten hyväksyy. Näin saadaan koottua ajantasaista tietoa riistanhoitoyhdistysten tekemästä metsästyksenvalvonnasta.

Riistanhoitoyhdistysten hallintokoulutuksia jatkettiin, ja vuonna 2023 on koulutettu rhy-hallinnon henkilöitä Etelä-Savon, Rannikko-Pohjanmaan, Pohjanmaan (2 tilaisuutta) ja Lapin (4 tilaisuutta) aluetoimistojen alueilla.

Aiemmin toimintansa aloittaneita yhdistyneitä riistanhoitoyhdistyksiä ohjattiin ja neuvottiin etenkin toiminnanohjauksen, hallinnon ja talouden tehtävissä ja kehittämisessä. Riistanhoitoyhdistysten vapaaehtoista yhdistymistä on edelleen tuotu esille mahdollisuutena kehittää toimintaa. Vuoden 2024 alusta aloitti Kemin-Lapin riistanhoitoyhdistys, jossa yhdistyivät Savukosken ja Pelkosenniemen riistanhoitoyhdistykset. Yhdistymisen jälkeen riistanhoitoyhdistyksiä on 279.

Riistanhoitoyhdistysten vuosikokouksiin tehtiin valmiit malliesityslistat ohjeineen ja ohjeistuksineen. Samoin tehtiin malliesityslistat ohjeistuksineen riistanhoitoyhdistysten aluekokouksia varten aiempien vuosien tapaan.

Korona-ajan myötä käyttökelpoiseksi koulutus- ja neuvottelumuodoksi ovat vakiintuneet lähikoulutusten lisäksi etätilaisuudet. Etäyhteys ei kaikilta osin sovi riistanhoitoyhdistysten toimijoille tarkoitettujen koulutus- ja neuvottelutilaisuuksien järjestämiseen, vaan on ollut tarpeen järjestää osa tilaisuuksista lähikoulutuksina. Teams- ja lähikoulutuksia rhyiden toimijoille on pidetty useita:

- Toiminnanohjaajia koulutettiin alueittain läsnä-koulutuksilla Oma riistan tehokkaampaan käyttöön
- MMM:n ja BDO:n kanssa yhteistyössä pidettiin rhyille kolmen illan Teams-koulutussarja valtionavun käytöstä, erityisavustuksista ja niiden käsittelystä kirjanpidossa
- Nuorisotyötä on tuettu toiminnanohjaajille suunnatuin Seppo-pelialustakoulutuksin yhteistoiminnassa metsästäjäpalveluiden kanssa
- Toiminnanohjaajien tiedostopalvelukoulutus järjestettiin yhdessä Sollertiksen kanssa
- Rhy-tukitiimin jäsenet ovat osallistuneet puheenvuoroihin neuvottelupäiviin ja alueiden omiin koulutusiltoihin

Palvelujen ja viestinnän yhteishankkeena on vuoden kuluessa nostettu riistanhoitoyhdistyksiä ja toiminnanohjaajan työtä näkyvämmäksi sosiaalisessa mediassa ja Metsästäjä-lehdessä.

Uusille toiminnanohjaajille tarkoitetulle viikonlopun mittaiselle toiminnanohjaajien peruskurssille Tampereella osallistui 20 uutta, jo aloittanutta tai vasta aloittelevaa, toiminnanohjaajaa ympäri Suomen. Tilaisuudessa uusille toiminnanohjaajille annettiin kattava kuva riistahallinnosta ja etenkin riistanhoitoyhdistyksen sekä toiminnanohjaajan roolista riistahallinnon keskeisenä toimijana.

Riistanhoitoyhdistysten toimintasuunnitelmiin kirjattuja koulukäyntejä ja nuorisotapahtumia tuettiin kouluihin vietävällä materiaalilla.

Rhy-tuki ja metsästäjäpalvelut kehittivät edelleen Seppo-pelillisyyssalustan käyttömahdollisuuksista riistanhoitoyhdistysten kouluvierailujen tueksi. Seppo on sähköinen alusta, joka on suunniteltu mobiiliin oppimiseen ja koulutukseen kaikilla kouluasteilla käytettäväksi. Alustalle voidaan luoda peli mihin tahansa ympäristöön, myös ulkona GPS-karttaa käyttäen, ja siinä voidaan käyttää omia kuva-, video- ja äänimateriaaleja. Pelaajat ratkovat tehtäviä mobiililaitteita käyttäen. Lisenssiä jatkettiin seuraavat 3 vuotta.

SRVA-koulutusmateriaalia riistanhoitoyhdistysten suurriistavirka-avun ja poliisin toiminnan kehittämiseksi taajamahirvieläintehtävissä on ollut saatavissa rhy:iden omiin koulutustilaisuuksiin ja sitä on alueilla käytetty myös riistakeskuksen toimesta.

Maa- ja metsätalousministeriön myöntämän määrärahan avulla NSF-Telecomin operoima SRVA-hälytyspuhelinjärjestelmän palvelu on ollut maksutta poliisin ja riistanhoitoyhdistysten käytössä. Järjestelmän kautta välitettiin yli 14 000 SRVA-tehtävää.

Suomen riistakeskus kerää tietoa SRVA-tapahtumista omaan sähköiseen asiointipalveluunsa Oma riistan. Tietojen keräämisen tekevät riistanhoitoyhdistysten SRVA-toimijat. SRVA-tietoa riistaeläinnettomuuksista julkaistaan myös avoimena datana, jota on mahdollista noutaa rajapinnan kautta. Avoin datan siirrossa tarvittava rajapinnan määrittelydokumentti löytyy Suomen riistakeskuksen avoin data -sivulta.

Oma riistan SRVA-raportointi yhdessä hälytyspuhelinjärjestelmän tuottaman datan kanssa antaa kokonaiskuvan riistanhoitoyhdistysten organisoimasta SRVA-vapaaehtoistoiminnasta. SRVA-tapahtumista tehtiin 14 512 kirjausta vuoden 2023 aikana.

SRVA-toimintaa tuetaan erityisesti niillä alueilla, joilla tehtäväkuorma on suuri. Tätä varten haettiin ja saatiin ministeriöltä rahoitusta rhy:ille osoitettaviin lämpökameroihin, joiden hankinta tapahtuu vuonna 2024.

Osaprosessissa toimivat valtakunnallisissa tehtävissä rhy-koordinaattori ja SRVA-vastaava. Riistanhoitoyhdistyksiin tuki jalkautuu pitkälti aluetoimistojen toimihenkilöillä olevien rhy-tukiroolien kautta.

Hyvinvointia riistataloudesta

Aiemmat selvitykset ovat osoittaneet, että metsästäjien metsästyksen käyttämä vuotuinen rahamäärä on noin 230 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutukset noin 3 000 htv. Edellisten jatkoksi toteutettu Riistan arvo -selvitys antoi metsästyksen kokonaisbruttoarvoksi 403–705 miljoonaa euroa. Metsästyspäivien nettokokonaisarvoksi muodostui 170–242 miljoonaa ja riistanhoidon 123–180 miljoonaa euroa.

Hyvinvointia riistataloudesta sai alkunsa vuoden 2016 alussa ja oli useita vuosia toiminnallisena läpileikkaavana prosessina. Vuoden 2023 lopulla siitä tuli Palvelut -prosessin osaprosessi.

Metsästysmatkailun arvopotentialin tulouttaminen 2022–2023-hanke, joka oli Jyväskylän ammattikorkeakoulun ja HRT:n yhteinen hanke, saatettiin loppuun. Metsästysmatkailun potentiaali on vähän hyödynnetty Suomessa samalla, kun erityisesti maaseudun elinkeinotoimijat etsivät uusia liiketoimintamahdollisuuksia perinteisten elinkeinojen kannattavuusongelmien kasvaessa sekä lisätuottoa metsäpääomalle metsien monikäytön kautta. Hankkeessa jalkautettiin käytännöllisiä työkaluja, joilla voidaan tarkastella ja selvittää laskennalliset jakoperusteet alueellisen riistan arvon tulouttamisesta harvaan asutun maaseudun palveluntuottajille, metsästysseuroille ja maanomistajille.

Hyvinvointia hirvieläimistä 2022–2024-hanketta jatkettiin. Hanke on HRT:n koordinoima ja muodostuu kuudesta osahankkeesta, joissa kehitetään metsästysseurojen yhdistystoimintaa ja metsästysinfrastruktuuria, kartoitetaan metsästysvuokrahintoja ja kaupallisen metsästyksen uhkia ja

mahdollisuuksia, selvitetään metsästäjämäärien taustatekijöitä ja tuotetaan työkalu hirvieläinkantojen hyötyjen ennustamiseen. Hankkeessa ovat Turun yliopisto ja Jyväskylän ammattikorkeakoulu mukana yhteistyötahoina.

Alempien tiheystavoitteiden takia hirvi- ja valkohäntäpeurasaa liit pienenivät, ja sorkkaeläinmetsästyksen laskennallinen arvo laski metsästyskaudella 2022–2023 166 miljoonaan euroon. Arvosta 40 % on riistalihan arvoa ja 60 % elämysarvoa. (Kaudella 2020–2021 arvo oli 206 miljoonaa euroa ja kaudella 2018–2019 214 miljoonaa euroa.) Parissa kymmenessä vuodessa arvo on laskenut 100 miljoonalla eurolla (kausilla 2002–2003 ja 2003–2004 arvo oli 265 miljoonaa euroa.)

Riistatalouden hyvinvointivaikutuksia ja riistatalouden arvoa esiteltiin laajasti kaikissa riistakeskuksen viestimisissä. Riistatalouden hyvinvointivaikutusten edistäminen laajoilla valtakunnallisilla hankkeilla on tukenut voimakkaasti riistatalousverkostojen syntymistä ja edistänyt riistaresurssin aiheuttamaa yritystoimintaa ja muuta toimeliaisuutta maaseudulla ja maaseutumaisissa ympäristöissä.

Sisäiset palvelut

Tukipalvelut/sisäiset palvelut

Tukipalvelujen tehtävänä riistakeskuksessa on luoda edellytykset ydinprosesseille mahdollisimman tehokkaasti toteuttaa operatiivisia tehtäviään. Toimintaresursseja on aiemmin siirretty johdonmukaisesti tukipalveluista ydinprosessien käyttöön, mutta tukihenkilöstön minimitaso on saavutettu ja kattoman toiminnan turvaamiseksi resursseja joudutaan lähiaikoina jopa lisäämään. Tehostamistavoitteita toteutetaan henkilöstölinjauksilla, kouluttautumismahdollisuuksilla, joustavilla tietojärjestelmäratkaisuilla. Riistakeskuksen sisäisten ratkaisujen lisäksi tehostamismahdollisuuksia haetaan selvittämällä ja toteuttamalla yhteistyömahdollisuuksia muiden hallinnonalan laitosten kanssa.

Toimintavuonna mahdollistettiin teknisillä ratkaisuilla edellytykset toimipaikkariippumattomalle työtavalle maantieteellisesti hajallaan olevassa organisaatiossa. Yhtenäinen omassa hallinnassa oleva toimiva infra mahdollisti etänä työskentelyn sekä lähes normaalitilanteen mukaisen toiminnan ja aikaansaavuuden kuluneena vuonna lähes ilman minkäänlaisia tuotannollisia katkoja.

Informaatiopalvelut

Riistakeskus toimii arkistolaitoksen sähköisen arkistoinnin luvan puitteissa ja näin ollen kaikki riistakeskuksessa arkistoitavat asiakirjat on arkistoitu vuodesta 2020 alkaen vain sähköisessä muodossa.

Varasto- ja logistiikkapalvelut tuotettiin edelleen ulkoistettuina Booky.fi Oy:n toimesta. Palvelun kilpailuttamisen ja sopimuksen ehtojen tiukentamisen jälkeen aiemmin ilmenneet puutteet ja viiveet toimintustuen suhteen ovat käytännössä loppuneet. Palvelutasosopimuksessa on varmistettu aiempaakin paremmin riistanhoitoyhdistysten palvelutason säilyminen riittävällä tasolla.

Käännöstuen osaprosessi toimii riistakeskuksessa siten, että kaikki käännöstyöt ohjataan käännös vastaavalle, joka hoitaa suurimman osan käännöksistä itse tai delegoi pienemmän käännöstyön jollekin riistakeskuksen henkilölle. Suuremmat käännökset hoidetaan riistakeskuksen ulkopuolella alihankintana. Toimintavuonna käännettiin 129 erillistä toimeksiantoa ulkopuolisilla kääntäjillä. Riistakeskuksen sisäisenä työnä toteutettiin 79 erillistä käännöstä. Käännöksistä kaikki yhtä lukuun ottamatta tehtiin suomesta ruotsiin. Käännöstuen osaprosessi ei kuitenkaan tuota Jägaren -lehden käännöstä, vaan siitä vastaa Metsästäjä -lehden toimitus.

Infrastruktuuripalvelut

Tietojärjestelmätuella on riistakeskuksessa asiantuntijan ja tukipalvelun rooli suhteessa muihin prosesseihin. Tietojärjestelmätuen osaprosessin tehtävänä on osallistua ja vaikuttaa ydinprosessien tarvitsemien järjestelmien määrittelyyn ja varmistaa, että minkäänlaista ei-toivottua fragmentoitumista tai päällekkäisiä rakenteita ei pääse eri prosessien palvelujen osalta syntymään. Kokonaisuuden tulee pysyä hallinnassa ja julkisen riistakonsernin tietohallintostrategisten linjausten raameissa. Toteutettavien järjestelmäominaisuuksien tulee lisätä tuottavuutta ja prosessien nopeutta sekä vapauttaa mahdollisuuksien mukaan manuaalisesta työstä. Tietojärjestelmätuen asiantuntijat toimivat tuoteomistajina riistakeskuksen osalta ja tuottavat alihankkijalla ydinprosessien määrittelemät ominaisuudet

tarvittaviin järjestelmiin. Oma riista -palvelua kehitetään Kanban -menetelmää lähes täysimittaisesti hyödyntäen.

Oma riista -kehittämistyön tuloksena on syntynyt tietojärjestelmäkokonaisuus, joka nivoo tietoekosysteemin eri toimijoiden tuottamaa riista- ja asiastietoa yhteiseen julkaisualustaan ja pääsynhallintaan sekä vähentää päällekkäisyyksiä. Niin sanottujen vapaaehtoisten riistatietojen siirto automaattisia rajapintoja hyödyntämällä on tiedonhallintalain täysin vuodenvaihteessa 2024 voimaan astuessa arvioitu muuttuneen suostumuksenvaraiseksi. Erillislainsäädännön puuttuessa jouduttiin syksyllä 2023 rakentamaan käyttäjille näkyvä suostumusmenettely, jossa henkilö voi kieltää tallentamiensa vapaaehtoisten tietojen siirrot automaattisen rajapinnan kautta. Tämä saattaa johtaa esimerkiksi luonnonvarakeskuksen kannanarviointeihin tarvitsemien tietojen saanti ja määrä saattaa heikentyä.

Oma riista -palvelussa haetaan lähes kaikki riistakeskuksen myöntämät lupatyytit, tallennetaan saalisilmoitukset, tehdään metsästyksenjohtajien ilmoitukset, voidaan kerätä seurojen saalis- ja riistanhoitotietoja sekä voidaan hallita metsästäjän omia tietoja. Kehittyneet paikkatieto- ja mobiiliominaisuudet ovat lisänneet riistatiedon luotettavuutta, ajantasaisuutta sekä tarkkuutta. Rekisteröityminen on toteutettu Suomi.fi -tunnistautumispalvelun avulla. Oma riista -kirjautumismoduli on käytössä myös useissa muissa riistakonsernin palveluissa.

Vuonna 2023 jatkettiin Lupatoimintojen kehittäminen -hankkeessa toimintojen jatkokehitystä siten, että kommunikointi luvanhakijoiden ja riistakeskuksen välillä virtaviivaistui entisestään. Kaikki tarpeelliset toiminnot voidaan tehdä järjestelmässä ja tarkentaa keskusteluominaisuuden avulla, eikä erillistä sähköpostiliikennettä tarvita.

Oma riistan tietoturva-auditointi toteutettiin toista kertaa keväällä 2023. Sen esiin nostamat muutamat seikat analysoitiin ja tarvittavat korjaukset toteutettiin välittömästi. Henkilötunnusuudistuksen vaatimat kehitystoimet toteutettiin. Maastosovelluksen kirjastorakennetta sujuvoitettiin ja yhtenäistettiin verkkopalvelun kanssa. Pienriistaominaisuuksia, saaliin tallentamista ja raportteja kehitettiin seuratoiminnan näkökulmasta. Valmiutta jopa pienriistan saalistiedustelun toteuttamiseksi Oma riistan kautta edistettiin.

Metsähallituksen kanssa synkronoitiin vuoden aikana hirvieläinten eri lupahakuihin liittyviä toiminnallisuuksia edelleen. Valtionmaiden kartta-aineistoihin liittyvät ongelmat ovat selkeästi helpottuneet. Karttageometrioihin liittyvät seikat aiheuttavat kuitenkin melkoisesti työtä ja selvittelyä riistakeskuksen osalta.

Metsästäjärekisteri toimii integroituna Oma riista -palveluun. Näin metsästäjä näkee omat metsästäjärekisterissä olevat tietonsa Oma riista -palvelussa ja voi mm. tulostaa itselleen todistuksia sekä otteen metsästyskortistaan. Myös tiedot ampumakokeen suorituksesta siirtyvät Metsästäjärekisteriin.

Tietojärjestelmätuki käsittelee myös mahdolliset tietoturvapoikkeamat. Kuluneelle vuodelle ei kirjattu yhtään tietoturvapoikkeamaa. Kriittisten verkkoyhteyksien keskeytysten lukumäärä oli yksi ja täten kriittisten palveluiden keskeytystenkin määrä oli yksi. Verkkoyhteydet olivat poikki kaapelivaurion vuoksi vajaan vuorokauden.

Taloushallinto ja henkilöstöpalvelut

Taloushallinnon osa-alueita ja toimintoja hoidetaan Suomen riistakeskuksessa hajautetusti organisaation eri toimipisteistä. Taloushallinnon roolit on keskitetty seitsemälle henkilölle, jotta ydintoiminoille saadaan vapautettua resursseja ja rekrytoinnit voidaan tehdä ydinprosesseille. Sisäisten palvelujen rooleja on voitu kierrättää siten, että tapahtuneet eläköitymiset eivät ole aiheuttaneet välittömiä rekryointitarpeita sisäisille palveluille ja taloushallinnon roolit hoidetaan aiempaa pienemmällä henkilöstöllä. Laskujen vastaanotto ja kierrätys ovat toimineet ulkoistettuina.

Riistakeskuksen työehtosopimuksen kaksivuotinen kausi alkoi 1.2.2023. Aiempi sopimus irtisanottiin joulukuussa 2022, koska vuoden 2023 palkankorotuksista ei siihen mennessä päästy sopimukseen.

Työtuntien kirjaaminen Suomen riistakeskuksessa tapahtuu toimihenkilön työrooleihin perustuen. Näin voidaan tarkasti selvittää roolien todellinen työmäärä ja kohdentaa kustannukset paremmin eri prosesseille ja projekteille. Vuosi on jaettu kahteen seurantaosaan, joiden osalta jakautumista seurattiin sekä tuntien kohdentumisen, että kokonaistuntien kertymisen osalta. Tuntien jakautuminen prosesseille ilmenee kuvaajasta sivulla 40. Työtuntien kokonaiskertymän seuranta käytettiin myös ennaltaehkäisevästi työtuntikertymien tasaamiseksi.

Vuoden aikana julkaistiin yksi EU-tason hankintailmoitus ja kahdeksan kansallista hankintailmoitusta. Näistä yksi hankinta päätettiin keskeyttää ja yksi hankintasopimus purettiin kesken sopimuskauden. Lisäksi tehtiin useita kansallisen kynnsarvon alittavia hankintoja, joista osa suorahankintoina.

Koronaepidemian edellyttämät muutokset ja toimenpiteet toteutettiin riistakeskuksessa alkuvuonna 2023 mahdollisimman sopivalla intensiteetillä työntekijöiden turvallisuutta vaarantamatta. Tällöin annettiin vielä kaksi päivitettyä koronaohjetta. Toukokuun alusta alkaen sai työntekijä olla keskimäärin 10 päivää kuukaudessa etätöissä, edellyttäen että töiden tulee sujua vähintään samalla intensiteetillä kuin toimistossakin tehtynä. Läsnä -kokouksiin osallistuttiin harkitusti ja työmatkustaminen oli sallittua samalla periaatteella. Organisaation kevätpäivät pidettiin läsnä -tapahtumana Helsingissä, mutta talvipäivät pidettiin webinaarimuodossa. Kehityskeskustelut käytiin pääosin etänä.

3.2. PALVELUKYKY JA LAATU

Palvelukyky kuvaa asiakaspalvelun toimivuudelle ja laadulle asetettujen tavoitteiden toteutumisen astetta.

Suomen riistakeskuksen toiminnallisen tuloksellisuuden mittaristo ja tunnusluvut on toteutettu toimintavuonna ja esitetty liitteessä 1 taulukossa 3.

3.3. TOIMINNAN TUOTTAVUUS JA TALOUDELLISUUS

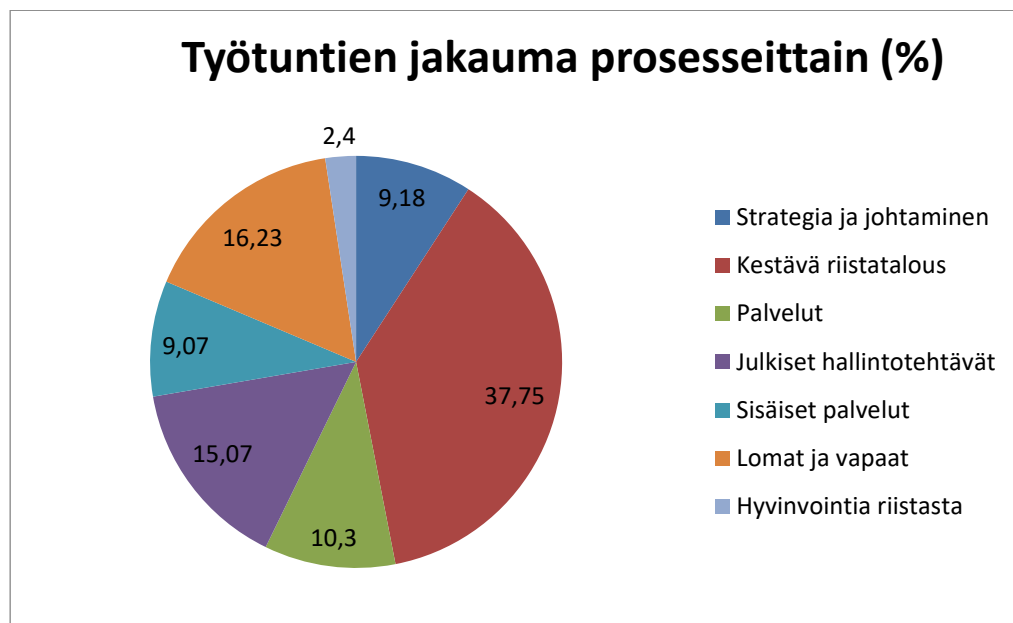
Tuottavuus on panosten ja tuotosten suhde, kun panokset ilmaistaan tuotannon tekijöinä.

Taloudellisuus on tuotosten ja panosten suhde, kun panokset ilmaistaan rahana.

Toiminnan tuottavuuden selvittämiseksi tarvitaan siis tietoa suoritteista ja suoritteiden tuottamiseen kuluneesta työmäärästä. Taloudellisuuden määrittämiseksi tarvitaan tietoa tuotantopanosten hinnasta.

Tuottavuuden ja taloudellisuuden mittaamiseksi valittiin muutama keskeinen mittari. Taloudellisuuden tunnusluvut löytyvät liitteen 1 taulukoista 2 ja tuottavuuden taulukosta 5.

Kaavio 2: Kokonaistyöpanoksen (157 034 työtuntia) jakautuminen toimintavuonna 2023 ilmenee seuraavasta kaaviosta.

3.4. MAKSULLISEN TOIMINNAN KUSTANNUSVASTAAVUUS

Suomen riistakeskuksen maksullista toimintaa ovat: 1) hanketoiminta, 2) julkisten hallintotehtävien toimitusmaksut ja 3) varainhankinnan suoritteet: Metsästäjä- ja Jägaren-lehden ilmoitusmyynti ja varastotuotteiden välitys.

Taulukko 1: Kustannusvastaavuuden toteutuminen maksullisessa palvelutoiminnassa ja varainhankinnassa tilivuonna 2023 Suomen riistakeskuksessa.

	Tuotot	Kustannukset	Kustannusvastaavuus
Hanketoiminta	306 184	301 211	102 %
JHT-toiminnot	387 703	1 268 030	31 %
Varainhankinta:			
Metsästäjän ilmoitusmyynti	267 887	68 239	393 %
Palvelutuotteiden myynti	221 608	165 805	134 %

Suomen riistakeskuksen hanketoiminta perustuu erikseen laadittaviin hankesuunnitelmiin ja niille laadittaviin kustannusarvioihin. Kustannusarvioihin mitoitetaan hankkeen suoranaisten henkilöstökulujen ja ostopalvelukulujen lisäksi yleiskustannusosuus, joka vastaa hankkeen henkilötyöpanoksen osuutta Suomen riistakeskuksen yleiskustannuksista. Kaikkiin hankkeisiin ei kuitenkaan voitu kohdistaa täysmittaisia yleiskustannuksia, koska yleiskustannuksia ei ollut esitetty täysmittaisina hankerahoitushakemuksissa.

JHT-toiminnoista saatavat tuotot perustuivat Suomen riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten julkisten hallintotehtävien maksuista vuosina 2022 ja 2023 annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (902/2021) suorittemaksuihin. Ao. asetus on annettu riistahallintolain 33 §:n ja maksuperustelain 8 §:n nojalla. Osassa JHT-toimintoja on vaikea päästä täyteen kustannusvastaavuuteen, koska maksut voisivat nousta mm. poikkeuslupatapauksissa asiakkaille kohtuuttomiksi. Lisäksi osa lupahallinnon suoritteista ja muut JHT-tehtävät on säädetty maksuttomiksi.

Palvelutuotteiden välityksen kustannusvastaavuus oli 134 %. Toiminto tuotti ylijäämää palvelutuotteiden välityksen ulkoistamisesta aiheutuneen kustannusten pienenemisen ja uuden Metsästäjän oppaan myynnin pysyttyä lähellä pitkän aikavälin keskimääräistä myyntiä vastaavaa tasoa.

3.5. VOIMAVAROJEN HALLINTA

Suomen riistakeskuksen henkilöstövahvuus ja jakautuminen rahoituslähteittäin esitetään liitteen 1. taulukossa 4. Työpanoksen toteutunut jakautuminen pääprosesseittain vuosina 2014–2023 ilmenee kaaviosta 3.

Suomen riistakeskuksen henkilöstöstrategian keskeisenä tavoitteena on työtyytyväisyyden korkea taso sekä osaamisen kehittäminen.	
--	--

Hankkeiden suuren määrän johdosta määräaikaisen henkilöstön joukko on ollut edelleen mittava. Pe-rehdyttäminen ja hankehallinnon järjestäminen on työllistänyt selvästi aiempaa enemmän. Lisäksi eläköitymisten seurauksena on jouduttu roolituksia ja tiimirakenteita kehittämään. Nämä ovat muodostaneet uusia haasteita sekä niin henkilöstöhallinnossa kuin substanssitoiminnoissakin.

Henkilöstöstrategiset linjaukset

- Riistahallinnon ja valtionhallinnon muutokset sekä digitalisaatio edellyttävät henkilöstöltä valmiutta osaamisen uudelleen suuntaamiseen ja kehittämiseen.
- Henkilöstön ammattitaidon kehittämisessä korostetaan tulevaisuuden osaamistarpeita.
- Henkilöstöä kannustetaan omaehtoiseen opiskeluun ja fyysisen kunnon ylläpitämiseen.
- Henkilöstön urakehitys on mahdollistettu.

- Organisaatio toimii hajautetusti, tavoitteeksi otetaan, että pääsääntöisesti kaikkia tehtäviä aluetehtäviä lukuun ottamatta voidaan hoitaa missä tahansa toimipisteessä. On tärkeää myös urakehityksen kannalta.
- Asiantuntijalaitoksen kehittäminen ja riistahallintolain tuomat uudet tehtävät, mm. asiantuntijaroolit ja kansainvälinen toiminta, edellyttävät uudenlaista alan korkeatasoista osaamista.
- Uuden osaamisen hankkiminen tapahtuu 1) henkilöstön olemassa olevaa osaamista hyödyntäen, 2) henkilöstön kouluttautumisella ja 3) uusrekrytoinnilla vakanssien vapautuessa luonnollisen poistuman kautta.
- Työpanoksen ja osaamisen siirto tukipalveluista ydintehtäviin edellyttää tukipalveluiden ja myös ydintoimintojen tietojärjestelmien kehityksen jatkamista työn tehokkuuden lisäämiseksi.
- Työtyytyväisyyden seuranta ja seurannasta saatujen tulosten hyödyntäminen määrätietoisella toimintaohjelmalla.
- Tavoitteena on onnistunut henkilöstöpolitiikka ja esimiestyö sekä onnistuneet kehityskeskustelut.
- Suomen riistakeskuksessa noudatetaan työn vaatavuuteen perustuvaa palkkausjärjestelmää.
- Työajat ovat joustavia kaikille henkilöstöryhmille ja etätyö vakiintunut työtapa rooleissa, joissa se on teknisesti mahdollista ja työn tekemistä tehostavaa.

Vuoden 2023 toimenpiteet osaamisen ja työtyytyväisyyden nostamiseksi

Riistakeskuksessa toimii työhyvinvointiin liittyvien käytännön toimenpiteiden suunnittelijana ja toteuttajana työhyvinvointitiimi. Sen muodostavat lakisääteinen työsuojelutoimikunta sekä hallintopäällikkö ja henkilöstövastaava. Työhyvinvointitiimi kehittää aktiivisesti työhyvinvointia edistäviä toimenpiteitä. Vuoden 2023 alkupuolella päätettiin vuoden 2021 työhyvinvointikyselyn tulosten ja vuoden 2022 kehittämissuunnitelman pohjalta keskeisimmät työhyvinvoinnin kehittämiskohteet ja laadittiin Suomen riistakeskuksen työhyvinvoinnin kehittämissuunnitelma 2023 johdon ja työhyvinvointitiimin yhteistyönä.

Vuoden 2023 kehittämissuunnitelman päätavoitteet olivat:

- Yhteisöllisyys ja yhteishenki – me riistakeskuslaiset
- Työntekijöiden kuuleminen toimintojen kehittämisessä
- Tiedonkulun kehittäminen

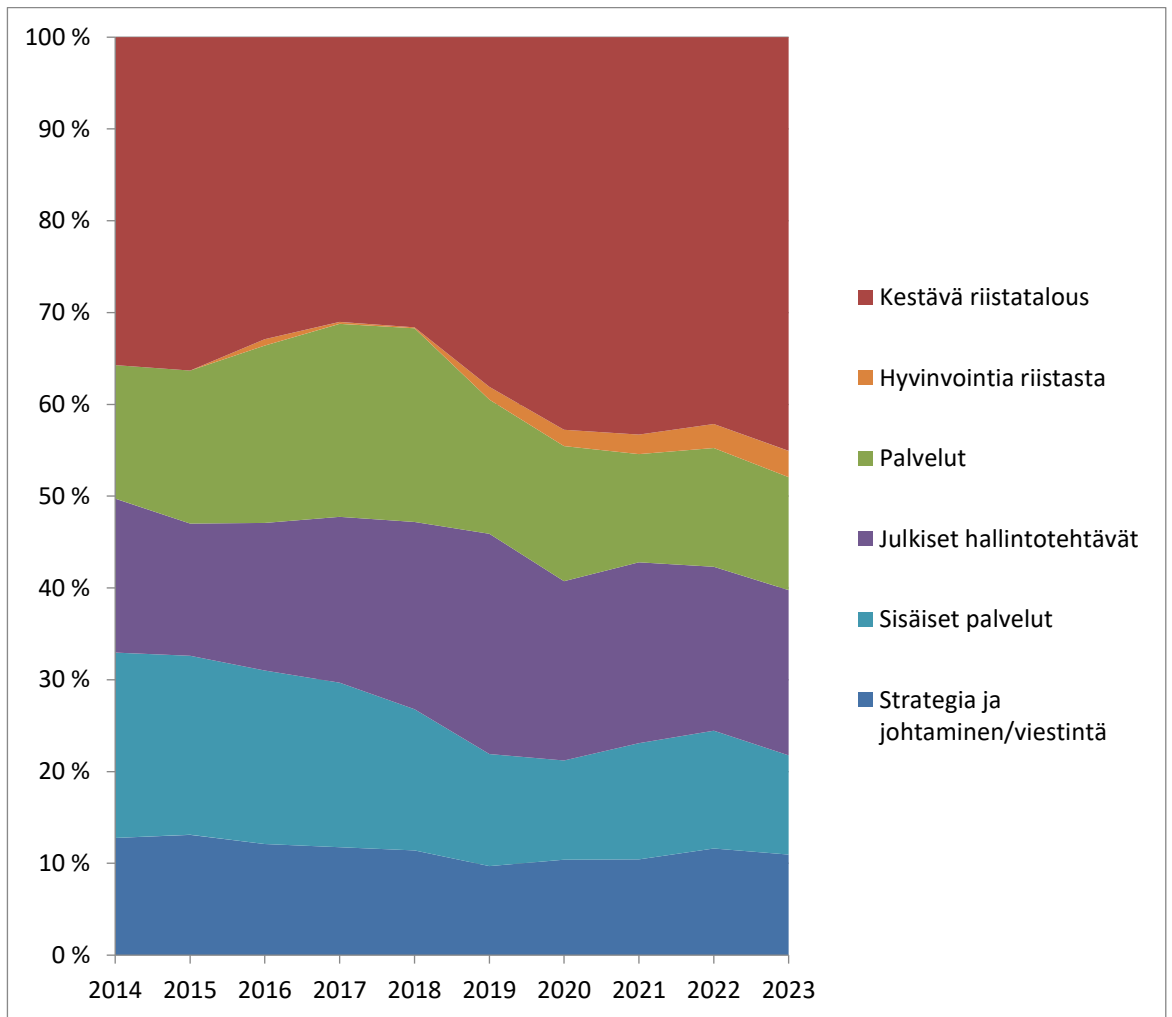
Päätavoitteet olivat koronan jälkeisen ajan ja lisääntyneen etätyön tuomien lisääntyneen yhteisöllisyystarpeen täyttäminen sekä tiedonkulun ja henkilöstön vaikuttamismahdollisuuksien parantaminen. Viimeksi mainitun osalta otettiin käyttöön Toyme -sovellus erilaisia sisäisiä ilmoituksia ja aloitteita varten. Samassa sovelluksessa otettiin käyttöön myös Ilmoittajansuojeludirektiivin edellyttämä ns. Whistleblower -ilmoitus väärinkäytösten ilmoittamista varten. Työhyvinvoinnin kehittämissuunnitelma 2024 tuotetaan syksyllä 2023 toteutetun kyselyn tulosten sekä vuoden 2023 aikana esille tulleiden tarpeiden pohjalta lisäten siihen työhyvinvointitiimin ehdottamia tavoitteita. Seuraava työhyvinvointikysely toteutetaan 2025.

Työhyvinvointi-indeksiä mitattiin syksyllä 2023 työhyvinvointikyselyssä. Työhyvinvointi-indeksi oli hieinan laskenut ja mutta indeksiluku 14,4 oli edelleen selkeästi valtakunnan keskiarvon yläpuolella! Mitä ilmeisimmin etänä tehtävä työ onnistuu riistakeskuksessa, ja organisoituminen sekä työvälineet ovat tukenet pandemia-ajan ja sen jälkeistä työntekeä. Samansuuntaisena indikaattorina voidaan pitää myös sairaslomien määrää, joka yleisestä trendistä poiketen on ollut riistakeskuksessa vähenevä.

Kehityskeskusteluissa ja niiden seurantakeskusteluissa kartoitetaan sovittujen roolien osaamistilanne ja esitetään sekä hyväksytään toimenpiteitä osaamisen kehittämisen osalta. Riistakeskuksessa työntekijöillä on aktiivinen rooli osaamisensa kehittämisessä.

Riistakeskuksen roolitukset ja roolien tehtävät ovat jatkuvasti esimiesten ja alaisten saatavilla sähköisesti HR-järjestelmä Sympassa. Kehityskeskusteluissa tarkastetaan roolien vaatimukset ja ajantarve normaalikäytännön mukaisesti. Lisäksi sovittiin työntekijäkohtaisesti työehtosopimuksen mukaisten TYHY-tuntien tekemisestä. Vuonna 2023 voitiin sovittua 16 tuntia käyttäen työkykyä tai riistakeskuksen toimintaedellytyksiä edistävään toimintaan.

Kaavio 3: Seuraavassa kuvassa on esitetty työpanoksen toteutunut (2014-2023) kohdentuminen.

Toiminnot ovat pääosin säilyttäneet suhteellisen osuutensa. Hanketoiminnan laajuus näkyy kestävän riistatalouden osuuden lievänä kasvuna.

Henkilöstötietoja

Suomen riistakeskuksella oli toimintavuoden päättyessä 86 työsuhteessa olevaa toimihenkilöä. Näistä 69 henkilöä oli pysyvässä työsuhteessa ja 17 henkilöä määräaikaisessa työsuhteessa. Luettelo henkilöstöstä on liitteessä 4.

3.6. TOIMINNAN VASTUULLISUUS

Suomen riistakeskus on sitoutunut YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin ja toiminnan vastuullisuudesta raportoidaan valittujen toiminnan kannalta keskeisimpien tavoitteiden mukaisesti.

Riistatalous edistää terveyttä ja hyvinvointia tarjoamalla liikunnallisia harrastusmahdollisuuksia sekä henkistä virkistävyyttä luonnossa. Metsästys on Suomessa monesta Euroopan maasta poiketen säilynyt koko kansan harrastuksena, mikä osaltaan vähentää eriarvoisuutta ja luo harrastusmahdollisuuksia myös haja-asutusalueille. Metsästysmahdollisuuksien turvaaminen kaikille saattaa tulevaisuudessa muuttua entistä haasteellisemmaksi, koska uudet metsästäjät tulevat usein kaupungeista, joiden läheisyydessä on vaikea löytää kysyntää vastaavia metsästysmahdollisuuksia.

Riistanliha on saavuttanut suuren suosion ja hyväksynnän vastuullisena elintarvikkeena, jonka tuotanto ei lisää kasvihuonepäästöjä. Kestävä riistatalous pyrkii edistämään niin maa- kuin vesiekosysteemienkin kestävää ja vastuullista käyttöä, mikä ilmenee myös Suomen riistakeskuksen luonnonhoitotavoitteissa.

Riistakeskuksessa nähdään kumppanuudet niin eri talouden sektoreiden kuten maa- ja metsätalouden sekä riistanhoidon välillä kestävä kehityksen edellytyksinä niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

4. KESKEISET TUOTTAVUUS- JA KEHITTÄMISTAVOITTEET SEKÄ INVESTOINTIHANKKEET

Tulossopimuksen keskeiset tuottavuus- ja kehittämistavoitteet sekä investointihankkeet ovat seuraavat:

<ul style="list-style-type: none"> • Riistanhoitoyhdistysten toiminnan ja toiminnanohjauksen kehittäminen. Kannustaa riistanhoitoyhdistysten vapaaehtoiseen yhdistymiseen ja toiminnanohjauksen ammattimaistamiseen. Hallinnollisen taakan ja byrokratian keventäminen ja vapaaehtoistoimijoiden resurssien keskittäminen strategiaan ydintehtäviin. • Riistakantojen seurantojen sekä niitä tukevien tietojärjestelmien kehittäminen, jotta turvataan tutkimuksen uudelleen suuntaamisesta huolimatta riittävä tietotaso riistapolitiittisen päätöksenteon pohjaksi. 	<p>3</p> <p>4</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Riistahallinnon digitalisointi jatkuu <i>julkisen riistakonsernin tietohallintostrategian mukaisesti</i>. Tavoitteena ovat asiakkaille sujuvat ja kattavat digitaaliset palvelut, jotka samalla mahdollistavat riistakonsernin resurssien keskittämisen ydintehtäviin sekä kustannustehokkaan prosessimaisen alueille hajautetun toiminnan. Järjestelmiä kehitettäessä otetaan huomioon, että riistakeskus vastaa myös riistanhoitoyhdistysten tarvitsemien yhteisten tietojärjestelmien kehittämisestä. 	<p>4</p>

Vapaaehtoisten yhdistymisten tahti ei ole ollut kovin nopeaa, mutta neuvotteluja on käynnissä useilla tahoilla ja myös uusia isoja yhdistymisiä odotetaan tulevaisuudessa.

Riistakonsernin digi-ekosysteemin kehitys Oma riistan osalta on jatkunut hyvin ja toiminnot ovat vakiintuneet käyttöön. Järjestelmä on jatkuvan kehityksen alla, joten uusia ominaisuuksia kehitetään ja otetaan käyttöön ketterillä menetelmillä rahoituspuolelta.

Riistakonsernin laitosten erilaiset toimintakulttuurit aiheuttavat kuitenkin edelleen hankaluuksia yhteisesti tunnustettujen tavoitteiden ja palveluiden toteuttamisessa, vaikkakin tilanne on kehittynyt parempaan suuntaan. Edelleenkin muualla käytettyjen raja-aineistojen epätarkkuudet suhteessa maanmittauslaitoksen virallisiin raja-aineistoihin ovat jossakin määrin hankaloittaneet hirvilupakäytäntöjen yhtenäistämistä ja työn tehostamista.

Luodun Oma riista -palvelukokonaisuuden ja asiakkaiden oppimien toimintatapojen johdosta kaikkien osapuolten tekemä päällekkäinen työmäärä ja viiveet ovat vähentyneet. Palvelun toimintavarmuus on ollut erinomainen ja vuoden 2023 aikana palvelukatkoja ei ollut käytännössä lainkaan. Hirvieläinten saalismerkinnät kertyvät palveluun viikon kuluessa kaadoista ja mahdollistavat tilanteen seuraamisen lähes ajan tasalla.

Käytännössä Oma riistaan kehitetyt lupahallinnoinnin työkalut ovat mahdollistaneet nopean ja joustavat viestinnän valmistelijoiden, esittelijöiden sekä asiakkaiden välillä. Työskentelyn tehostumisen myötä säädöspohjaisia lupien päätösmaksuja on voitu alentaa.

Riistavahinkorekisterin projektin puitteissa pyrittiin aiempaan tapaan varmistamaan, että kyseinen palvelu tuottaa lisäarvoa myös riistanhoitoyhdistyksille. Riistavahinkorekisterin käyttömahdollisuus on riistanhoitoyhdistyksen toiminnanohjaajilla Oma riista -tunnistautumisen kautta. Toiminnanohjaajilla on siten kattavasti informaatiota saatavilla esimerkiksi lupiin liittyvien lausuntojen antamiseen sekä riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen hahmottamiseen.

Riistakeskuksen sisäiset tiimi- ja kehittämispalaverit tapahtuivat pääosin etäkokouksina. Webinaarikäytännöt ovat muuttuneet olosuhteista johtuen pääsäännöksi. Myös ulkoiselle asiakaskunnalle järjestettiin vuoden aikana useita etätilaisuuksia riistakantojen hoitoon ja julkisiin hallintotehtäviin liittyen ja niiden järjestämiseen liittyvä osaaminen kehittyi merkittävästi.

5. TILINPÄÄTÖS

5.1. TULOSLASKELMA

Tuloslaskelma	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Varsinainen toiminta		
Tuotot	721 091,93	781 677,18
Kulut		
Henkilöstökulut	-6 267 634,17	-6 264 290,00
Poistot	-40 057,94	-46 432,28
Muut kulut	-6 527 541,47	-6 815 030,39
Kulujäämä	-12 114 141,65	-12 344 075,49
Varainhankinta		
Tuotot	489 495,27	522 222,42
Kulut	-234 527,63	-256 990,54
Kulujäämä	-11 859 174,01	-12 078 843,61
Sijoitus- ja rahoitustoiminta		
Tuotot	3 980,39	5 697,51
Kulut	-206,34	-167,93
Kulujäämä	-11 855 399,96	-12 073 314,03
Yleisavustukset	12 002 647,27	12 025 013,26
Tilikauden tulos	147 247,31	-48 300,77
Tilikauden yli-/alijäämä	147 247,31	-48 300,77

5.2. TASE

Tase	31.12.2023	31.12.2022
V a s t a a v a a		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	22 085,85	46 687,09
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	6 927,52	19 484,23
Sijoitukset	1 318 694,00	1 318 694,00
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	1 347 707,37	1 384 865,32
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Muu vaihto-omaisuus	129 454,41	100 815,57
Muut pitkäaikaiset saamiset	14 276,80	14 276,80
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	24 428,32	26 881,12
Muut saamiset	2 803 570,63	2 619 483,84
Siirtosaamiset	113 719,44	175 379,08
Rahoitusarvopaperit	4 726,08	4 726,08
Rahat ja pankkisaamiset	4 239 870,39	4 211 615,77
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	7 330 046,07	7 153 178,26
V a s t a a v a a yhteensä	8 677 753,44	8 538 043,58
V a s t a t t a v a a		
OMA PÄÄOMA		
Arvonkorotusrahasto	425 724,83	425 724,83
Muut rahastot	164 578,14	164 167,72
Edellisten tilikausien ylijäämä	2 822 751,81	2 871 052,58
Edellisten tilikausien ylijäämän lisäys	0,00	0,00
Tilikauden yli-/alijäämä	147 247,31	-48 300,77
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	3 560 302,09	3 412 644,36
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Saadut ennakot	3 445 417,21	3 636 588,37
Ostovelat	449 745,29	350 138,24
Muut velat	91 995,53	99 675,95
Siirtovelat	1 130 293,32	1 038 996,66
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	5 117 451,35	5 125 399,22
V a s t a t t a v a a yhteensä	8 677 753,44	8 538 043,58

5.3. TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät

Muut aineelliset hyödykkeet on arvostettu hankintamenoonsa, vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Pysyvien vastaavien sijoitusten arvostus perustuu markkinahinta-arvioon.

Vaihto-omaisuus on arvostettu jälleenhankintahinnan tai sitä alemman myyntihinnan määräisenä. Suomen riistakeskuksen rahoitusomaisuuteen merkityt saamiset arvostetaan nimellisarvoonsa, kuitenkin enintään tätä alhaisempaan todennäköiseen arvoonsa.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on arvostettu hankintamenoonsa tai tätä alhaisempaan todennäköiseen luovutushintaansa. Velat on arvostettu nimellisarvoonsa tai tätä korkeampaan vertailuperusteen mukaiseen arvoon.

Jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Suomen riistakeskuksen omistaman kuluvaan käyttöomaisuuden hankintameno poistetaan ennalta laaditun suunnitelman mukaisesti. Tilikauden poistoina kirjataan kuluksi tasapoistoa vastaava määrä.

Käyttöomaisuuden hankintahinta vähennetään kerralla, jos omaisuuden käyttöikä on enintään kolme vuotta tai jos kyse on niin sanotusta pienhankinnasta. Pienhankinnalla tarkoitetaan yksittäistä kuluvaan käyttöomaisuutta, jonka hankintahinta on enintään 1 200 euroa yhteissummaltaan tilikaudella enintään 3 600 euroa.

Hyödyke	Pitoaika	Poistoprosentti ja -menetelmä
Pitkävaikutteiset menot	5	20 % tasapoisto
Koneet ja kalusto	5	20 % tasapoisto

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT**TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT****Kokonaistuotot ja kulut**

	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Yleisavustukset	12 002 647,27	12 025 013,26
Muut tuotot	1 214 567,59	1 309 597,11
Tuotot yhteensä	13 217 214,86	13 334 610,37
Henkilöstökulut, varsinainen toiminta	-6 267 634,17	-6 264 290,00
Henkilöstökulut, varainhankinta	-15 466,83	-31 021,00
Henkilöstökulut, yhteensä	-6 283 101,00	-6 295 311,00
Poistot	-40 057,94	-46 432,28
Muut kulut	-6 746 808,61	-7 041 167,86
Kulut yhteensä	-13 069 967,55	-13 382 911,14
Yli-/alijäämä	147 247,31	-48 300,77

Osinkotuottojen, korkojen ja korkokulujen yhteismäärät

	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Osinkotuotot	4 175,56	5 609,97
Muut korko- ja rahoitustuotot	-195,17	87,54
Yhteensä	3 980,39	5 697,51
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-206,34	-167,93
Yhteensä	3 774,05	5 529,58

Kohdennettu yleisavustus hirvivaikkomomentilta

Riistakeskukselle myönnettiin kohdennettua yleisavustusta (mom. 34.40.41) viiden hirvitalousalue-suunnittelijan palkkaus- ja kulutusmenoihin sekä SRVA hälytyspuhelinjärjestelmän ylläpidosta ja kehittämisestä aiheuttaviin menoihin 430 000 euroa. Vuodelle 2022 myönnetystä määrärahasta jäi käyttämättä 181 168,94 euroa, koska HTA-suunnittelijat voitiin palkata vasta 1.6.2022 alkaen. Valtionavustusta jäi vuonna 2023 käyttämättä 80 967,64 euroa. Valtionavustuksen käyttöaika loppui 31.12.2023, joten käyttämättä jäänyt avustus palautetaan.

	2023	2022
Tuotot		
Valtionavustus	430 000,00	430 000,00
Siirretty avustus	181 168,94	
Tuotot yhteensä	611 168,94	430 000,00
Kulut		
Henkilöstökulut	298 442,25	166 267,29
Poistot	579,99	
Matkakulut	16 888,54	3 264,10
Aineet ja tarvikkeet	15 040,00	
Ostopalvelut	196 628,49	77 984,40
Muut kulut	2 622,03	1 315,27
Kulut yhteensä	530 201,30	248 831,06
Käyttämättä jäänyt avustus	80 967,64	181 168,94

Eläkevakuutusten takaisinostot

Vuonna 2023 ei aiheutunut eläkevakuutusten takaisinostoja. Henkilöstökuluihin sisältyviin eläkekuluihin ei siten sisältynyt eläkevakuutusten takaisinostoista aiheutunutta palautusta.

	TOIMINTA VALTION VAROIN		TOIMINTA OMIN VAROIN	
	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Varsinainen toiminta				
Tuotot				
Tuotot yhteensä	406 507,21	407 902,19	318 540,43	373 774,99
Kulut				
Henkilöstökulut yhteensä	-6 144 661,23	-6 059 587,98	-122 972,94	-204 702,02
Poistot	-40 057,94	-46 432,28	0,00	0,00
Muut henkilöstökulut	-150 807,00	-131 982,86	-547,42	-3 369,39
Henkilöstön matkakulut	-416 944,79	-260 757,71	-56 435,63	-68 761,84
Hallituksen ja riistaneuvostojen kulut	-93 581,80	-88 855,62	-3 568,26	-1 563,92
Aineet, tarvikkeet ja tavarat yhteensä	-962 610,69	-1 657 142,01	-21 938,43	-21 688,13
Palvelujen ostot	-3 763 977,97	-3 496 558,13	-130 902,96	-189 334,18
Vuokrat ja kiinteistökulut	-350 490,40	-333 848,72	0,00	0,00
Muut kulut	-532 400,95	-499 401,48	-43 335,17	-61 766,40
Yleiskustannukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kulut yhteensä	-12 455 532,77	-12 574 566,79	-379 700,81	-551 185,88
Varsinainen toiminta yhteensä	-12 049 025,56	-12 166 664,60	-61 160,38	-177 410,89
Varainhankinta				
Tuotot	0	0	489 495,27	522 222,42
Kulut	0	0	-234 527,63	-256 990,54
Varainhankinta yhteensä	0	0	254 967,64	265 231,88
Tuotto/kulujäämä	-12 049 025,56	-12 166 664,60	193 807,26	87 820,99
Sijoitus- ja rahoitustoiminta				
Tuotot	0	0	3 980,39	5 697,51
Kulut	0	0	-206,34	-167,93
Sijoitus- ja rahoitustoiminta yhteensä	0	0	3 774,05	5 529,58
Kulujäämä	-12 049 025,56	-12 166 664,60	197 581,31	93 350,57
Yleisavustukset	11 998 691,56	12 025 013,26	0	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-50 334,00	-141 651,34	197 581,31	93 350,57

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	31.12.2023	31.12.2022
Aineettomat hyödykkeet 1.1.	46 687,09	53 346,19
Lisäykset		18 978,10
Vähennykset	0,00	0,00
Poistot	-24 601,24	-25 637,20
Aineettomat hyödykkeet 31.12.	22 085,85	46 687,09
Koneet ja kalusto 1.1.	19 484,23	40 279,31
Lisäykset	2 899,99	0,00
Vähennykset	0,00	0,00
Poistot	-15 456,70	-20 795,08
Koneet ja kalusto 31.12.	6 927,52	19 484,23

Koneiden ja laitteiden poistamaton osa

Pysyviin vastaaviin kuuluvien koneiden ja kaluston poistamaton osa on 6 927,52 euroa.

Rahoitusomaisuuteen sisältyvien julkisesti noteerattujen osakkeiden arvo

Rahoitusomaisuuteen sisältyvien julkisesti noteerattujen osakkeiden kirjanpitoarvo oli 1 345,50 euroa. Vastaava markkina-arvo oli 57 445,64 euroa.

Erittely saamisista	31.12.2023	31.12.2022
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	24 428,32	26 881,12
Muut saamiset	2 803 570,63	2 619 483,84
Siirtosaamiset	113 719,44	175 379,08
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	2 941 718,39	2 821 744,04

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Oman pääoman erittely	31.12.2023	31.12.2022
Oma pääoma		
Arvonkorotusrahasto 1.1.	425 724,83	425 724,83
Lisäykset	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto 31.12.	425 724,83	425 724,83
Muut rahastot 1.1.	164 167,72	164 085,67
Lisäykset	410,42	82,05
Vähennykset	0,00	0,00
Muut rahastot 31.12.	164 578,14	164 167,72
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	2 822 751,81	2 871 052,58
Lisäykset	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	2 822 751,81	2 871 052,58
Tilikauden yli-/alijäämä	147 247,31	-48 300,77
Oma pääoma yhteensä 31.12.	3 560 302,09	3 412 644,36
Muut rahastot	31.12.2023	31.12.2022
Otso-rahasto		
Peruspääoma 1.1.	39 611,46	39 591,66
Käyttöpääoma 1.1.	0,00	0,00
Lisäykset vuoden aikana	0,00	0,00
Korkotuotot	99,03	19,80
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00
Palvelumaksut	0,00	0,00
Pääoma 31.12.	39 710,49	39 611,46
Riistanhoitopiirien rahasto		
Pääoma 1.1.	124 556,26	124 494,01
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00
Korkotuotot	311,39	62,25
Annetut avustukset	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00
Pääoma 31.12.	124 867,65	124 556,26
Muut rahastot yhteensä	164 578,14	164 167,72

VAKUUDET JA VASTUUSITOUMUKSET**Leasingvuokrasopimusten mukaisten vuokrien nimellismäärät**

Taseeseen sisällyttömät vuokravastuut	31.12.2023	31.12.2022
Alkaneelta tilikaudelta maksettavat	10 077,52	12 216,60
Myöhemmin maksettavat	8 558,02	12 988,88
Yhteensä	18 635,54	25 205,48

Vuokravastuut

Taseeseen sisällyttömät vuokravastuut	31.12.2023	31.12.2022
Alkaneelta tilikaudelta maksettavat	84 916,93	99 269,88
Myöhemmin maksettavat	158 998,82	57 278,77
Yhteensä	243 915,75	156 548,65

Vuokravakuudet

Taseeseen sisältyvät vuokravakuudet	31.12.2023	31.12.2022
Pohjos-Hämeen aluetoimisto	6 896,80	6 896,80

Tilintarkastajan palkkiot

	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Tilintarkastus	-22 137,38	-20 448,17

LIITETIEDOT HENKILÖSTÖSTÄ JA TOIMIELINTEN JÄSENISTÄ

Henkilöstön lukumäärä ja ryhmät

Tilikauden aikana Suomen riistakeskuksen palveluksessa oli keskimäärin 82 henkilöä (81 henkilöä v. 2022 ja 86 v. 2021). Vuoden lopussa 41 toimihenkilöä työskenteli keskushallinnossa (38 v. 2022 ja 38 v. 2021), 32 aluehallinnossa (33 v. 2022 ja 32 v. 2021) ja 13 projekteissa ja hankkeissa (15 v. 2022 ja 22 v. 2021).

Varsinainen toiminta

Henkilöstökulujen erittely	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Palkat ja palkkiot	-4 581 265,06	-4 440 964,18
Eläkekulut	-1 466 405,27	-1 630 283,11
Muut henkilöstösivukulut	-153 801,71	-136 711,45
Yhteensä	-6 201 472,04	-6 207 958,74
Hallituksen palkat ja palkkiot		
Hallituksen kokouspalkkiot	-6 121,00	-6 256,00
Hallituksen puheenjohtajien palkkiot	-11 200,00	-11 200,00
Eläkekulut	387,34	-1 477,07
Muut sivukulut	-44,86	-41,48
Yhteensä	-16 978,52	-18 974,55
Riistaneuvosto ja alueneuvostot		
Palkkiot	-41 807,00	-32 641,00
Eläkekulut	-7 376,61	-4 715,71
Yhteensä	-49 183,61	-37 356,71
Henkilöstökulut yhteensä	-6 267 634,17	-6 264 290,00
Varainhankinta		
Palkat ja palkkiot	-12 914,85	-25 829,31
Eläkekulut	-2 354,38	-4 845,58
Muut henkilöstösivukulut	-197,60	-346,11
Yhteensä	-15 466,83	-31 021,00
Kaikki henkilöstökulut yhteensä	-6 283 101,00	-6 295 311,00

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

<u>Kirjanpitokirja</u>	<u>Säilytystapa</u>
Päiväkirjat	Sähköisesti arkistoituna
Pääkirjat	Sähköisesti arkistoituna
Muistiotositteet	Sähköisesti arkistoituna
Myyntitositteet	Sähköisesti arkistoituna
Ostotositteet	Sähköisesti arkistoituna
Palkkositteet	Muistitikulla kahtena kappaleena
Tilinpäätös	Sidottuna kirjana sekä sähköisesti arkistoituna
Liitetietositteet	Sähköisesti arkistoituna
Tase-erittelyt	Nidottuna sekä sähköisesti arkistoituna

Muistitikkujen aineisto on PDF-muodossa.

TOSITELAJIT

- 1 Myyntilaskut
- 2 Suoritukset
- 5 Ostolaskut
- 6 Maksut
- 8 Pk-viennit
- 10 Jaksotukset
- 19 Palkat
- 20 Danske Bank
- 40 Itä-Uudenmaan OP
- 50 Nordea
- 51 Nordea, lupapäätösmaksut
- 60 Aktia
- 61 Myynninhallinta
- 70 Säästöpankki

5.4. PÄÄTÖS TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄN KÄYTÖSTÄ

Hallitus on kokouksessaan 27.2.2024 päättänyt, että tilivuoden 2023 tuloslaskelman osoittama ylijäämä (147 247,31 €) kirjataan taseessa omaan pääomaan edellisten tilikausien yli-/alijäämätillille.

5.5. ALLEKIRJOITUKSET

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

Helsingissä 27. päivänä helmikuuta 2024

Suomen riistakeskuksen hallitus

Tauno Partanen

Jari Korhonen

Ilkka Tiainen

Niklas Christensen

Katja Holmala

Johtaja

Jari Varjo

Teppo Kakkonen

Pekka T. Partanen

Ville Hokkanen

Timo Leskinen

Vilppu Talvitie

Julkisten hallintotehtävien päällikkö

Sauli Härkönen

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Helsingissä 13. päivänä maaliskuuta 2024

Tiina Lind

Tiina Lind JHT, KHT

BDO Audiator Oy

Tilintarkastusyhteisö

Maa- ja metsätalousministeriön määräämä

5.6. KIRJANPITOLAIN MUKAISET TOIMINTAKERTOMUSTIEDOT

1. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista Suomen riistakeskuksen kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Määrärahakehityksen kolmevuotinen TTS-taulukko antaa hyvät perusteet toiminnan suunnittelulle. Riski toiminnan ennustettavuudesta on edelleen olemassa ja inflaatio saattaa lisätä sitä tulevaisuudessa.

Metsästäjä määrän kehitys vaikuttaa riistanhoitomaksuvarojen kertymään ja sitä kautta riistakeskuksen rahoitus pohjaan. Tulevina vuosina on odotettavissa, että metsästäjä määrä kääntyy lievään laskuun ja sen vuoksi joudutaan varautumaan alenevaan riistanhoitomaksuvarakertymään.

Budjetointi perustui edellisen tilikauden tietoihin. Taloutta ja budjettia seurattiin edellisen tilikauden vertailulukujen perusteella.

2. Arvio Suomen riistakeskuksen taloudellisesta asemasta ja tuloksesta

Suomen riistakeskuksen taloudellinen asema on vakaa, ja toimintavuoden aikana Suomen riistakeskuksen tilinpäätös päättyi 147 247,31 euroa ylijäämäiseksi. Vuonna 2022 alijäämä oli 48 300,77 euroa ja vuonna 2021 ylijäämä oli 170 138,02 euroa.

3. Keskeisimmät tunnusluvut toiminnan sekä taloudellisen aseman ja tuloksen ymmärtämiseksi

Oheiseen taulukkoon on koottu Suomen riistakeskuksen tuottojen rakennetta ja taseen rakennetta kuvaavia tunnuslukuja.

Toimintavuosi	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Suomen riistakeskuksen tuottojen rakenne										
Varsinaisen toiminnan tuotot	5,4 %	5,9 %	6,0 %	6,0 %	5,2 %	3,7 %	4,7 %	3,0 %	11,3 %	5,2 %
Varainhankinnan tuotot	3,7 %	3,9 %	5,5 %	5,9 %	6,2 %	6,6 %	8,0 %	7,8 %	8,5 %	8,0 %
Valtionavustukset	90,8 %	90,2 %	88,4 %	88,0 %	88,4 %	89,5 %	87,2 %	89,2 %	80,1 %	72,0 %
Muut (sis. satunnaiset erät)	0,00 %	0,0 %	0,1 %	0,2 %	0,2 %	0,2 %	0,1 %	0,0 %	0,1 %	14,8 %
Taseen rakenne										
Pysyvien vastaavien osuus taseen loppusummasta	15,5 %	16,2 %	15,0 %	16,1 %	19,5 %	19,3 %	31,4 %	37,2 %	36,1 %	29,4 %
Vaihtuvien vastaavien osuus taseen loppusummasta	84,5 %	83,8 %	85,0 %	83,9 %	80,5 %	80,7 %	68,6 %	62,8 %	63,9 %	70,6 %
Rahojen ja pankkisaamisten osuus (4,239 milj.€)										
taseen loppusummasta	48,9 %	49,3 %	52,2 %	50,1 %	49,2 %	49,2 %	60,4 %	58,1 %	46,9 %	56,8 %
vuotuisista kuluista	32,4 %	31,5 %	38,5 %	40,4 %	36,6 %	43,7 %	35,0 %	27,5 %	21,3 %	31,2 %

4. Henkilöstötiedot

Henkilöstötiedot esitetään liitteen 1 voimavarojen hallintaa koskevia keskeisiä tunnuslukuja ja niiden ennakoitua kehitystä kuvaavassa taulukossa 4.

5. Ympäristötekijät

Suomen riistakeskus noudattaa toiminnassaan kestävän käytön periaatetta. Riistakeskuksen toimitilat sijaitsevat toimistokiinteistöissä. Toiminnasta ei aiheudu ympäristöhaittoja. Toimistojätteiden keräys ja kierrätys on järjestetty.

6. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Aiempiä vuosia huomattavasti korkeampi inflaatio aiheuttaa paineen palkkaus- ja kulutusmenojen kriittiseen tarkasteluun myös tulevaisuudessa. Tulevaisuuden toimintamahdollisuudet ovat sidoksissa eduskunnan päättämän riistanhoitomaksun suuruuden lisäksi metsästäjämäärän tulevaan kehitykseen. Suomen riistakeskuksen talouden odotetaan vuonna 2024 olevan kohtalainen, mikäli inflaatio pysyy maltillisena, mutta tiukkenevan viisivuotisen suunnittelujakson loppua kohden.

6. LIITTEET

No		Sivu
Liite 1:	Vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden mittaristo	56
Liite 2:	Suomen riistakeskuksen valtakunnallisten toimielinten kokoonpano	59
Liite 3:	Julkisten hallintotehtävien päätösmäärät	60
Liite 4:	Suomen riistakeskuksen henkilöstö 31.12.2023	61

Liite 1.

Taulukko 1. Yhteiskunnallista vaikuttavuutta koskevien strategisten tavoitteiden keskeiset Suomen riistakeskuk-
sen tunnusluvut:

Tunnusluku	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Tavoite 2024	Alustava tavoite 2025	Alustava tavoite 2026	Alustava tavoite 2027	Alustava tavoite 2028
1. Metsästys ja riistan- hoito ovat eettistä ja vastuullista (A24)							
- Metsästyksen hyväk- syttävyys yhteiskun- nassa (neutraalit ja positiiviset).	90 %	87 %	90 %	90 %	90 %	90 %	90 %
- Laillisuusmittari rikkei- den osuus MH eräval- vonnassa	-	-	10 %	9 %	9 %	8 %	8 %
2. Riistakannat säilyvät elinvoimaisina (A24)							
- Saalismäärien kehitys							
- Hirvi	37 000	32 300	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
- Metsäkanalinnut	237 000	<i>saalistieto</i>	130 000	130 000	140 000	160 000	200 000
- Sinisorsa	165 000	<i>saadaan</i>	180 000	180 000	180 000	180 000	200 000
- Suotuisalla suoje- lun tasolla X/Y ole- vien nisäkäsriista- direktiivilajien määrä	7/10*	7/10	7/10	7/10	7/10	7/10	7/10
- Kosteikot kpl	21	2	20	30	30	30	30
- Kosteikot ha	435	20	180	160	160	160	160
- Vesilintu- laskentapisteet	2745	2946	4000	4500	4500	4500	4500
3. Riistavahingot ja kon- fliktit ovat hallinnassa (A34)							
- Arvioituid suurpetovah- ingot ja hirvieläinvah- ingot	6,1 milj 1,2 milj	5,7 milj 0,7 milj.	5,0 milj 1,0 milj	4,0 milj 1,5 milj	4,0 milj 1,5 milj	4,0 milj 1,5 milj	4,0 milj 1,5 milj
4. Riistatalous luo hyvin- vointia (A22, A23, A27)							
- Maksettujen metsästyskorttien määrä	306 166	302 114	305000	305000	305000	305000	305000
- metsästyspäivien määrä (viimeisin saa- tavissa oleva)	5361 000	Ei tiedossa (LUKE7/24)	5000000	5000000	5000000	5000000	5000000

*Artikla 17 raportti vuosilta 2013–2018

Taulukko 2. Toiminnallista tuloksellisuutta koskevat keskeiset taloudelliset tunnusluvut

Kulut, tuotot ja henkilötyövuodet toiminnoittain. Sisältää toiminnoittain kohdennetut palkkauskustannukset. Strategia ja johtaminen sisältää myös luottamushenkilötoiminnan kulut.

	Toteutuma 2022*			Toteutuma 2023**			Tavoite 2024**		
	Kulut 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv	Kulut 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv	Kulut 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv
- Strategia ja johtaminen	677		5	750	3	5	726		4
- viestintä sekä Metsästäjä- ja Jägaren-lehdet	1 848	288	4	2 207	275	4	1 934	250	5
- Kestävä riistatalous	1 847	5	20	2 122		25	2 567		22
- Palvelut	1 192		10	1 171		10	1 407		11
- Julkiset hallintotehtävät	1 653	389	14	1 726	388	15	1 745	270	13
- Sisäiset palvelut/Tukipalvelut	1 679	403	10	1 765	394	9	1 875	416	7
- Hyvinvointia riistataloudesta	92		1	116		1			
- Kehittämishankkeet									
- kohdennettu yleisavustus	466	466		430	430		500	500	
- erityisavustus	4 089	4 079	17	2 950	2 959	13	2 105	2 105	14
- Valtionavustus		7 865			8 935			8 835	
Yhteensä	13 543	13 495	81	13 237	13 384	82	12 859	12 376	76

*Luvut mittaritaulukosta ja kirjanpidosta. ** Luvut TTS ja erillinen laskelma

Taulukko 3. Keskeiset toiminnalliset mittariluvut

Tunnusluku	Toteutuma 2022	Toteutuma 2023	Tavoite 2024	Alustava tavoite 2025	Alustava tavoite 2026	Alustava tavoite 2027	Alustava tavoite 2028
Suurpetoja koskevien vahinkoperusteisten poikkeuslupien käsittelyaika (pv)	3,4	2,9	5	5	5	5	5
Laskettujen kesäriistakolmioiden määrä	993	969	+1000	1000	1000	1000	1000
Aktiivisten suurpetoyhdyshenkilöiden määrä	2446	2493	2300	2400	2500	2500	2500
Metsästäjäututkinnon suorittaneiden määrä	8048	7760	6500	6500	6500	6500	6500
RHY:iden määrä, joissa tutkintokoulutuksia järjestetty	259	219	230	230	230	230	230
Vastattujen SRVA-hälytyspuheluiden määrä	14779	14075	16500	16500	16000	16000	16000
Koulutustilaisuudet metsästäjille (rhy)	858	749	2000	2000	2000	2000	2000
Koulu- ja nuorisotapahtumat (rhy)	1250	1482	1500	1500	1500	1500	1500
Mediaseurannan riistakeskusosumien määrä	2773	3158	2500	2500	2700	2700	2700
Internet-kontaktien määrä	1869601	1536000	1 200 000	2 500 000	2 300 000	3 000 000	3 000 000
Asiakaspalvelutapahtumien määrä	3879	3664	4000	4000	4000	4000	4000
Metsästyspäivien määrä	5361 000	Ei tiedossa (LUKE 7/24)	5000000	5000000	5000000	5000000	5000000
Laadunhallinta ja sen kehitys							
Asiakastytyväisyyskysely [lh.asiakkaat]	3,85	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9
Asiakastytyväisyyskysely [metsästäjät]	kerätään joka toinen vuosi	3,91	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3

Sähköisten palveluiden häiriöttömyys, % 1)	99,5 %	99,8 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
---	--------	--------	-------	-------	-------	-------	-------

1) Tarkoitetaan [neuvotteluissa sovittujen, viraston asiakkaille tarkoitettujen] sähköisten palveluiden todellista, teknistä käytössä oloaika suhteessa tavoiteltuun käytössäoloaikaan %:na. [Eli jos esim. virka-aikana käytössä olevaksi luvattu palvelu on käytettävissä koko tarkoitetun ajan tunnusluku on 100 %.]

Taulukko 4. Voimavarojen hallintaa koskevat keskeiset tunnusluvut ja niiden ennakoitu kehitys

Tunnusluku	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Tavoite 2024	Alustava tavoite 2025	Alustava tavoite 2026	Alustava tavoite 2027	Alustava tavoite 2028
Henkilöstön rakenne*							
- Henkilöstömäärä henkilötyövuotta, josta	81	82	76	66	65	64	64
- toimintamomentilta palkat	64	65	62	61	60	60	60
- muilta TA-momenteilta palkattu	17	17	14	5	5	4	4
- työsuhteen laatu pysyvä/määräaikainen	69/17	69/17	68/14	67/5	64/7	63/7	63/7
- naiset / miehet	23/63	24/62	22/60	21/51	21/50	21/49	21/49
- keski-ikä, kaikki	45	46	42	41	40	40	40
- henkilöstön vaihtuvuus							
- lähtövaihtuvuus	13,1 %	6,5 %	2,9 %	3,9 %	4,9 %	6,9 %	6,9 %
- tulovaihtuvuus	7,1 %	7,6 %	2,8 %	2,8 %	2,8 %	2,8 %	2,8 %
Hyvinvointi ja osaaminen							
- Työtyytyväisyysindeksi, indeksiluku TTL-tutkimus 2 v. välein		14,4		15		15	
- Sairauspoissaolot, tpv/htv	7,4	3,3	5	5	5	5	5
- Terveyspäiväprosentti (%) ^{2) **}	96,8 %	98,6 %	97,5 %	97,5 %	98 %	98 %	98 %
- Koulutus ja kehittäminen (työpäivät/htv)**	32/81	113/82	50/76	40/66	40/65	34/64	34/64
Muut							
Toimitilatehokkuus [tsto]							
- toimistoneliöt/htv***	28,6 m ² /htv	28,6 m ² /htv	26,2 m ² /htv	27,7 m ² /htv	26,9 m ² /htv	26,9 m ² /htv	26,9 m ² /htv
- kokonaiskustannus €/kaikki toimitilaneliöt***	132,3 €/m ²	141,1 €/m ²	135,0 €/m ²	135,0 €/m ²	135,0 €/m ²	135,0 €/m ²	135,0 €/m ²

²⁾ Laskenta: Mittari on niiden työpäivien % -osuus kokonaistyöpäivämäärästä, jotka eivät ole sairauspäiviä. Mittari on: 100,0 %
- (sairauspäivien lkm: kaikkien työpäivien lkm.)

*Luvut mittaritaulukosta. **Luku lisätään mittaritaulukkoon. ***Luvut kiinteistökirjanpidosta

Taulukko 5. Tuottavuus

JHT		2018	2019	2020	2021	2022	2023
Tuottavuus lupahallinnossa, päätöstä/HTV	Pyyntiluvat	562	1 066	390	784	446	1 475
	Hirvieläinten pyyntiluvat	572	469	492	535	534	520
	Luontodirektiivin poikkeusluvut	294	373	390	354	370	346
	Lintudirektiivin poikkeusluvut	247	248	182	151	166	182
	Muut luvat	1 351	2 292	1 547	2 354	2 400	2 195
Palvelut		2018	2019	2020	2021	2022	2023
Asiakaspalvelutapahtumien tuottavuus	Työnkäyttö yhteensä, htv	2,10	2,05	2,68	1,78	1,12	1,04
	Suorite/htv	2 284	2 246	2 043	2 461	3 455	3 523
Sisäiset palvelut		2018	2019	2020	2021	2022	2023
Materiaalipalvelutapahtumien tuottavuus	Työnkäyttö yhteensä, htv	0,33	0,39	0,39	0,37	0,29	0,25
	Suorite/htv	12 258	9 767	11 315	10 127	13 490	13 000

SUOMEN RIISTAKESKUKSEN VALTAKUNNALLISTEN TOIMIELINTEN KOKOONPANO

LIITE 2

HALLITUS toimintavuonna 2023

<u>Jäsen</u>	<u>Varajäsen</u>
Tauno Partanen, puheenjohtaja	Juhani Kukkonen
Teppo Kakkonen, varapuheenjohtaja	Erkki Huhta
Jari Korhonen	Jari Huhtamalla
Ilkka Tiainen	Markku Autio
Pekka T. Partanen	Kimmo Alakoski
Niklas Christensen	Martin Hägglund
Vilppu Talvitie	Niina Riissanen
Katja Holmala	Kirsi Arvelo
Timo Leskinen	Mikko Tiirola
Ville Hokkanen	Heli Paavola

VALTAKUNNALLINEN RIISTANEUVOSTO 2023

<u>Jäsen</u>	<u>Varajäsen</u>
Juhani Kukkonen, puheenjohtaja	Matti Lyömiö
Martin Hägglund, varapuheenjohtaja	Esa Viili
Juha Mäki	Juha Lahti
Jarmo Myllylä	Kai Korpi
Asko Keskinisula	Teuvo Suutari
Leo Houhala	Yrjö Soidinmäki
Jari Huhtamalla	Ali Vaarala
Jouko Arvo	Markku Halonen
Pauli Kiviluoma	Toni Peltoniemi
Antti Uotila	Mika Liehu
Antti Kuivalainen	Reijo Kortelainen
Juha Savolainen	Risto Juntunen
Mathias Lindström	Pasi Sandvik
Erkki Kallio	Pentti Vanhahonko
Markku Tuominen	Henrik Rehn
Sami Niemi	Sanna Paanukoski
Maria Westerman	Petri Ahlroth (toimikausi 11.10.2023-)
Ahti Putaala	Antti Maukonen
Jouni Rantala	Jussi Lappalainen
Otso Huitu	Katja Holmala
Mikko Tiirola	Timo Leskinen
Tuomas Hallenberg	Jaakko Silpola
Riku Lumiaro	Tapani Veistola

JOHTORYHMÄ

<u>Nimi</u>	<u>tehtävä</u>
Jari Varjo	johtaja
Sauli Härkönen	julkisten hallintotehtävien päällikkö
Jari Pigg	apulaisjohtaja, palvelupäällikkö
Jarkko Nurmi	riistatalouspäällikkö
Tuomo Pispala	hallintopäällikkö
Klaus Ekman	viestintäpäällikkö 31.7.2023 asti (lomalla 12.6. jälkeen)
Mikko Sirkiä	viestintäpäällikkö 12.6.2023 alkaen

JULKISTEN HALLINTOTEHTÄVIEN PÄÄTÖKSET

LIITE 3

PÄÄTÖSTYYPPI	2019	2020	2021	2022	2023
	KPL	KPL	KPL	KPL	KPL
MetsL 10 §	66	64	65	68	62
MetsL 26 §	1955	2021	2064	2030	2025
MetsL 28 §	334	355	315	255	223
MetsL 35 §	89	65	55	59	46
MetsL 40 §	2	2	5	0	0
MetsL 41 §:n 3 mom.	29	28	37	24	26
MetsL 41 A §:n 1 mom.	100	118	188	152	210
MetsL 41 A §:n 3 mom.	253	254	288	250	246
MetsL 41 b §	296	231	174	147	141
MetsL 41 c §	34	59	76	59	62
MetsL 41 d §	26	54	43	35	23
MetsL 42 §	8	13	8	3	6
MetsL 49 a §	2	1	4	0	0
MetsL 52 §:n 1 mom.	47	38	67	63	61
MetsL 52 §:n 3 mom.	19	18	17	17	17
Täydennyspäätös	0	0	0	0	0
Hakemusten peruuttaminen	73	78	121	83	84
Tutkimatta jättäminen	7	4	9	14	11
Nimittämispäätökset (rhy)	402	261	1481	719	730
Yhteensä	3742	3664	5017	3978	3973

Suomen riistakeskuksen henkilöstö 31.12.2023

LIITE 4

Ahtinen	Hannu	Toiminnanohjaaja, asiakasneuvoja	Keskushallinto
Alhainen	Mikko	Erikoissuunnittelija	Keskushallinto
Anttila	Vilma	Kosteikkosuunnittelija	Keskushallinto
Boström	Irene	Asiantuntija	Keskushallinto
Eronen	Visa	Riistapäällikkö	Uusimaa
Fontell-Seppelin	Laura	Riistasuunnittelija	Uusimaa
Hakala	Sirpa	Asiantuntija	Keskushallinto
Harju	Saana	Hallintojuristi	Keskushallinto
Hakonen	Holtti	Kosteikkosuunnittelija	Keskushallinto
Hautanen	Jaakko	Riistasuunnittelija	Rannikko-Pohjanmaa
Heimo	Lasse	Vs. riistasuunnittelija	Varsinais-Suomi
Hellman	Johanna	Viestintäsuunnittelija	Keskushallinto
Hepo-oja	Harri	Riistapäällikkö	Oulu
Hermansson	Jörgen	Vs. riistapäällikkö	Varsinais-Suomi
Hokkanen	Ville	Projektipäällikkö	Keskushallinto
Huhtinen	Riitta	Asiantuntija	Keskushallinto
Härkönen	Sauli	JHT-päällikkö	Keskushallinto
Hölli	Otto	Tietojärjestelmäasiantuntija	Keskushallinto
Ikonen	Piia	Kosteikkosuunnittelija	Keskushallinto
Impola	Antti	Riistapäällikkö	Satakunta
Itkonen	Lauri	Hirvitalousaluesuunnittelija	Keskushallinto
Jokinen	Mikko	Life-suunnittelija	Keskushallinto
Järvinen	Ilkka	Vieraspetokoordinaattori	Keskushallinto
Kangas	Tapio	Vs. riistapäällikkö	Oulu
Kangas	Veli-Matti	Riistasuunnittelija, toimivapaalla	Oulu
Karhula	Kari	Riistasuunnittelija	Keskushallinto
Kelkka	Mari	Asiantuntija	Keskushallinto
Kervinen	Matti	Erikoissuunnittelija	Pohjois-Savo
Kontro	Valto	Hirvitalousaluesuunnittelija	Keskushallinto
Kotanen	Janne	Riistasuunnittelija	Pohjanmaa
Korhonen	Tuija	Asiantuntija	Keskushallinto
Kröger	Veijo	Vieraspetokoordinaattori	Keskushallinto
Kuittinen	Juha	Riistapäällikkö	Pohjois-Karjala
Kuitunen	Tero	Viestintäsuunnittelija	Keskushallinto
Kursula	Olli	Riistapäällikkö	Keski-Suomi
Körhämö	Jani	Riistapäällikkö	Pohjois-Häme
Laaja	Reima	Riistasuunnittelija	Satakunta
Laine	Eerojuhani	Riistasuunnittelija	Lappi
Lamberg	Teemu	Riistasuunnittelija	Keski-Suomi
Laukkanen	Paula	Riistasuunnittelija	Keskushallinto
Littow	Inga	Asiantuntija	Keskushallinto
Luoma	Mikael	Riistapäällikkö	Pohjanmaa
Lyly	Mari	Erikoissuunnittelija	Keskushallinto

Lönnfors	Carola	Asiantuntija	Keskushallinto
Mikkola	Marko	Erikoissuunnittelija	Pohjois-Häme
Mononen	Jyri	Vieraspetokoordinaattori	Keskushallinto
Mutanen	Henri	Riistapäällikkö	Etelä-Häme
Muuttola	Marko	Riistasuunnittelija	Etelä-Häme
Mänty	Maria	Asiantuntija	Keskushallinto
Nevalainen	Tomi	Vieraspetokoordinaattori	Keskushallinto
Norberg	Harri	Erikoissuunnittelija	Keskushallinto
Nurmi	Jarkko	Riistatalouspäällikkö	Keskushallinto
Nyholm	Kai-Eerik	Riistasuunnittelija	Pohjois-Karjala
Paakkonen	Risto	Vs. riistasuunnittelija	Kainuu
Paasimaa	Marko	Riistapäällikkö	Kainuu
Paavola	Heli	Asiantuntija	Keskushallinto
Peippo	Lauri	Riistasuunnittelija	Etelä-Savo
Pellas	Stefan	Riistapäällikkö	Rannikko-Pohjanmaa
Peltonen	Pirkka	Hirvitalousaluesuunnittelija	Keskushallinto
Pigg	Jari	Apulaisjohtaja	Keskushallinto
Pirinen	Jenni	Life-suunnittelija	Keskushallinto
Pispa	Tuomo	Hallintopäällikkö	Keskushallinto
Rantala	Mirja	Viestintäsuunnittelija	Keskushallinto
Rinne	Antti	Hirvitalousaluesuunnittelija	Keskushallinto
Ruskeala	Jussi	Vieraspetokoordinaattori	Keskushallinto
Ruuskanen	Tuula	Asiantuntija	Keskushallinto
Salmela	Tero	Audiovisuaalisuunnittelija	Keskushallinto
Salo	Ohto	Riistapäällikkö	Kaakkois-Suomi
Saunaluoma	Joni	Hirvitalousaluesuunnittelija	Keskushallinto
Siira	Antti	Erikoissuunnittelija	Keskushallinto
Sirkkiä	Mikko	Viestintäpäällikkö	Keskushallinto
Sundqvist	Marion	Logistiikkasuunnittelija	Keskushallinto
Svensberg	Marko	Erikoissuunnittelija	Keskushallinto
Särkijärvi	Leena	Asiantuntija	Keskushallinto
Södergård-Ahlskog	Lena	Asiantuntija	Keskushallinto
Tanskanen	Jouni	Riistapäällikkö	Pohjois-Savo
Tervonen	Kimmo	Tietojärjestelmäasiantuntija	Keskushallinto
Tikkunen	Mari	Life-suunnittelija	Keskushallinto
Toivola	Mikko	Riistapäällikkö, toimivapaalla	Varsinais-Suomi
Tolvanen	Jouni	Riistasuunnittelija	Kaakkois-Suomi
Tossavainen	Sami	Riistapäällikkö	Lappi
Varjo	Jari	Johtaja	Keskushallinto
Vartiainen	Petri	Riistapäällikkö	Etelä-Savo
Wainwright	Eeva	Vs. asiantuntija	Keskushallinto
Wallgren	Christoffer	Erikoissuunnittelija	Keskushallinto
Wikström	Mikael	Erikoissuunnittelija	Keskushallinto

YHTEENSÄ

86

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 63 pages before this page

Dokumentet inneholder 63 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 63 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 63 sider før denne side

Detta dokument innehåller 63 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende